

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2015/2558

เจ้าของ	วิทยาลัยแสงธรรม	
คณะที่ปรึกษา	อธิการบดี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม คณบดีคณะศาสนศาสตร์
คณะผู้ทรงคุณวุฒิ	หมวดกฎหมายพระศาสนจักร	บาทหลวง ผศ.ดร.ไพยอง มณีราช
	หมวดกระแสเรียก	บาทหลวงอดิศักดิ์ พรงาม
	หมวดคำสอน	มุขนายกวีระ อารณรัตน์ บาทหลวง ผศ.วัชรศิลป์ กฤษเจริญ
	หมวดจริยธรรม	บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I
	หมวดชีวิตด้านจิตใจ	บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร บาทหลวงเจริญ ว่องประชาบุญกุล
	หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร	บาทหลวงธีรพล กอบวิทยากุล บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์
	หมวดปรัชญา	บาทหลวง ดร.อภัสสิน สุทธิโย ปิโตโย, S.J.
	หมวดพระคัมภีร์	บาทหลวง ดร.วิศักดิ์ วนาโรจน์สุวิษ
	หมวดพระสังฆธรรม	มุขนายก ดร.เลื้อชัย ธาตุวิสัย บาทหลวง ผศ.ทักษิณย์ คมกฤต บาทหลวงสมเกียรติ ตรีนิกร
	หมวดพิธีกรรม	บาทหลวงวิรัช นารินทร์ภัย บาทหลวงชาย ชันทะโฮม, C.Ss.R. บาทหลวง ดร.ฟรังซิส ไก่สี, S.D.B.
บรรณาธิการบริหาร	บาทหลวงเจริญ ว่องประชาบุญกุล	บาทหลวงเคลาดิโอ เบร์ตูลอร์, O.M.I.
		บาทหลวงอนุสรณ์ แก้วจอร์
บรรณาธิการสร้างสรรค์	นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ อาจารย์ชวนชม อาจนรงศ์	
กองบรรณาธิการ	นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ อาจารย์ชวนชม อาจนรงศ์	
จัดพิมพ์โดย	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยาและปรัชญา 2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา	
กำหนดออก	ปีละ 3 ฉบับ ประจำเดือนมกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม	
ค่าบำรุงสมาชิก	สมาชิกรายปี 300 บาท จำหน่ายปลีก ฉบับละ 120 บาท สำหรับสมาชิกรายปี สามารถส่งเงินค่าบำรุงสมาชิกเป็นเงินสด, ตั๋วแลกเงินไปรษณีย์, ธนาณัติ ส่งจ่าย “บาทหลวงอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ” ปณ.อ้อมใหญ่ 73160 หรือโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4	

॥ บทบรรณาธิการ ॥

หลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่มนุษย์ให้ความสำคัญกับรายได้ ตลอดจนถึงชีวิตทางเศรษฐกิจอื่นๆ โดยนำมาเป็นปัจจัยสำคัญ ที่แสดงถึงความสำเร็จในชีวิต ทำให้ส่งผลอย่างมากต่อวิถีชีวิตของมนุษย์และสังคมในภาพรวม

จากเดิมที่พ่อแม่และลูกๆ ทำงานร่วมกัน กลายเป็นต่างคนต่างทำ แม่ที่เคยมีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูลูก กลับต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพียงเพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เราต่างทุ่มเททำงานเพื่อให้มีผลงานที่ดี มีรายได้ที่ดี จนกระทั่ง เราอาจลืมหลายสิ่งหลายอย่าง ที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเรา และสิ่งหนึ่งที่เรามักจะละเลยความสำคัญ นั่นคือ การรักษาสมดุลของชีวิต

แสงธรรมปริทัศน์ฉบับนี้ จึงอยากจะเชิญชวนทุกท่านได้หันกลับมาทบทวนตนเอง และจัดลำดับความสำคัญต่างๆ ในชีวิต ให้สอดคล้องกับธรรมชาติความเป็นบุคคลของเรา เพราะว่า การทำงานไม่ใช่เป็นแค่อาชีพ ที่ช่วยให้เรามีรายได้เท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ที่ช่วยให้เรารู้ว่า เราเป็นใคร เรามีพระพรของพระเจ้าประการใดบ้าง และจะใช้พระพรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นและตนเองได้อย่างไร

บางที เราอาจจะต้องถามตนเองว่า เราทำงานไปทำไม งานมีความหมายต่อชีวิตของเราหรือไม่ และเราจะทำงานอย่างมีความสุขได้อย่างไร ฯลฯ เพราะบางทีคำถามบางคำถาม ก็ช่วยให้เรามองในมุมที่แตกต่าง และเห็นถึงวิถีชีวิตที่เราพึงเดิน

บรรณาธิการสร้างสรรค์

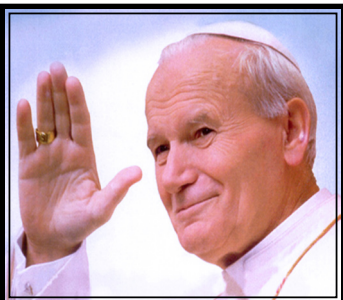
ข่าวประชาสัมพันธ์... ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับต่อไป เดือนกันยายน-ธันวาคม 2558 ในหัวข้อ “วิทยาศาสตร์” ส่งต้นฉบับได้ที่ อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์
E-mail : pi_santo@yahoo.com หรือคุณสุกานดา วงศ์เพ็ญ E-mail : sukanda.1984@gmail.com
ภายในวันที่ 20 ตุลาคม 2558 และขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับทุกบทความที่ส่งมาร่วมแบ่งปัน

บทความที่ดีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

Content

Saengtham Journal
ปีที่ 39 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2015/2558

5

5 พระสมณสาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปา
นักบุญยอนห์ปอลที่ 2 ว่าด้วยการทำงาน
บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไรส์ S.D.B.

18

18 การทำงานกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ศ.กิริติ บุญเจือ

31

31 สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาจากการทำงาน
บาทหลวง ปรีชา ธรรมนิยม

40

40 การใช้ชีวิตด้วยปัญญา
นักปราชญ์สรรเสริญว่าประเสริฐสุด
วิณา โกวิทวานิชย์

51

51 งานกับความสุข
ดร.สุภาวดี นัมมฉนิสรณ์

61

61 การทำงานและศักดิ์ศรีมนุษย์ ในความสัมพันธ์กับครอบครัว

บาทหลวง เจลิม กิจมงคล

63

63 เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับพิธีกรรม

บาทหลวง เซบฐา ไชยเดช

65

65 เงินตะลันต์ พรสวรรค์และแรงจูงใจในการทำงาน

ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

72

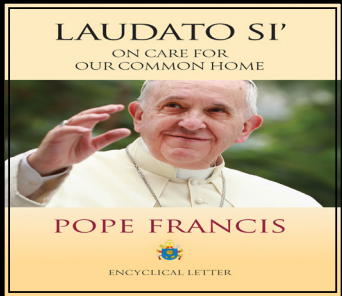

72 งานแห่งชีวิต

คำถามและการไตร่ตรองเชิงจริยศาสตร์

นฤพนธ์ แก้วหาญ

80

80 แนะนำหนังสือ

บาทหลวง สมชัย พินยาพงศ์พร

พระสมณสาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 ว่าด้วย “การทำงาน”

[มนต์พระไกรสร]

บาทหลวง ผศ.ดร. ฟรังซิส ไรล์, S.D.B.

บาทหลวงสังกัดคณะซาเลเซียน S.D.B., อาจารย์สาขาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

เมื่อสมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 ยังทรงพระเยาว์ก็ทรง เป็นกรรมกรผู้รู้จักความเหน็ดเหนื่อยและ ความมั่งคั่งของการทำงาน จึงไม่เป็นเรื่อง แปลกว่า ในรัชสมัยแรกๆ ของการปกครอง พระองค์ทรงมุ่งเน้นประเด็นที่สำคัญสำหรับ ชีวิตมนุษย์คือการทำงาน โดยประกาศพระ สมณสาสน์ "Laborem Exercens" (14 กันยายน 1981) โดยแท้จริงแล้ว การ ทำงานเป็นคุณสมบัติยิ่งใหญ่ประการหนึ่งของ มนุษยชาติที่เริ่มต้นตั้งแต่เขาปรากฏบนแผ่นดิน และจะไม่สิ้นสุดจนกว่าสิ้นพิภพ

ในที่นี้ เราจะพิจารณากิจการของ มนุษย์ ค้นหาความหมายของการทำงานและ คุณค่าต่างๆ ที่มนุษย์ได้มาจากกิจการที่ กระทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จะค้นหาจุดยืน ที่คริสตชนต้องคำนึงถึงเพื่อเข้าใจ และ ดำเนินชีวิตการทำงานด้วยความเชื่อ ความ หวังและความรัก

1. บริบททางสังคมของพระสมณสาสน์ว่า ด้วย "การทำงาน" (Laborem Exercens)

แม้เรามุ่งเน้นความสนใจในพระ สมณสาสน์ว่าด้วยการทำงาน แต่ก็ เป็น ประโยชน์ที่จะสรุปการเดินทางของคำสอน พระศาสนจักรด้านสังคมตั้งแต่ปลายศตวรรษ ที่ 19 จนถึงรัชสมัยของสมเด็จพระ

สันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 การเปิดเผยจากพระเจ้าเป็นจุดเริ่มต้นคำสอน ของพระศาสนจักรอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม นอกจากพระวาจาของพระเจ้าแล้ว เรายัง ต้องคำนึงถึงคำสั่งสอนอย่างเป็นทางการของ สมเด็จพระสันตะปาปาพระองค์อื่นๆ

ในปี ค.ศ. 1891 สมเด็จพระ สันตะปาปา เลโอ ที่ 13 ทรงประกาศ พระสมณสาสน์ด้านสังคมฉบับแรกชื่อ "สิ่งใหม่ ๆ" (Rerum Novarum) พระองค์ทรงสังเกตสถานการณ์ทางสังคม ในสมัยนั้น ซึ่งมีลักษณะโดดเด่นในการ ต่อสู้ของผู้ใช้แรงงาน ทรงพิจารณาปัญหานี้ โดยเสนอ "ปรัชญาของคริสตชน" ที่มี พื้นฐานในพระวรสารและในกฎธรรมชาติเพื่อ ต่อต้านคตินิยมเสรีและสังคมนิยม ต่อมาปี ค.ศ. 1931 สมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอ ที่ 11 ทรงพิจารณาปัญหาด้านสังคมในพระ สมณสาสน์ "โอกาสครบรอบ 40 ปี" (Quadragesimo Anno) และในปี ค.ศ. 1941 สมเด็จพระสันตะปาปา ปีโอที่ 12 ทรงหยิบยกปัญหาการมีระเบียบระหว่าง ประเทศมาพิจารณา โดยออกอากาศเป็น ข้อความทางวิทยุ (Radiomessaggio) ในปี ค.ศ. 1961 พระสมณสาสน์ "มารดา และอาจารย์" (Mater et Magistra) และในปี ค.ศ. 1963 พระสมณสาสน์ "สันติภาพบนแผ่นดิน" (Pacem in Ter-

ris) ได้รับการไตร่ตรองโดยสมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ที่ 23 ในประเด็นความยุติธรรมและสันติภาพ คำปราศรัยเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในเอกสารของสภาสังคายนาวาติกัน ที่ 2 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพระธรรมนูญด้านการอภิบาล “พระศาสนจักรในโลกสมัยนี้” (Gaudium et Spes, 1965) ที่สุด ในปีค.ศ. 1967 พระสมณสาสน์ “การพัฒนาประชาชาติ” (Populorum Progressio) และในปีค.ศ. 1971 พระสมณสาสน์ “โอกาสใกล้ครบรอบ 80 ปี” (Octogesima adveniens) โดยสมเด็จพระสันตะปาปา ปอล ที่ 6 ให้ความสว่างในประเด็นของการพัฒนาและอารยธรรมใหม่

ลักษณะเฉพาะของทศวรรษที่ 1970-1980 คือการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปของโลกการทำงาน สังคมแห่งยุคที่เล็กเน้นอุตสาหกรรมหนัก ผ่านจากการผลิตสินค้าไปสู่เศรษฐกิจของการให้บริการ ความเป็นเยี่ยมของมืออาชีพและช่างเทคนิค รวมทั้งความสำคัญของความรู้ทางทฤษฎีและเทคโนโลยี ไชเบอร์เนติกส์คือ ศาสตร์ว่าด้วยการติดต่อสื่อสารและระบบควบคุมอัตโนมัติของเครื่องจักรและสิ่งมีชีวิต ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยิ่งใหญ่ เพราะไม่ตั้งคำถามเกี่ยวกับลักษณะใดลักษณะหนึ่งของมนุษย์หรือสังคม แต่เกี่ยวข้องกับแก่นแท้

ของความเป็นมนุษย์ อาจเป็นไปได้หรือไม่ “เครื่องจักรยอดเยี่ยมอิเล็กทรอนิกส์” ใหม่ที่ ควบคุมการทำงานโดยระบบไฟฟ้า จะบดขยี้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ถ้าในอดีตการต่อสู้เคยอยู่ระหว่างพนักงานกับนายทุน บัดนี้ การปะทะกันอยู่ระหว่างผู้ได้รับการศึกษาสูงกับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เพราะก่อให้เกิดการกีดกันและการอยู่ชายขอบสังคม ในสถานการณ์ใหม่เช่นนี้ มีผู้ตั้งคำถามว่า การเน้นอุตสาหกรรมหนักนำไปสู่การเจริญเติบโตของมนุษย์หรือไม่ เคยคิดกันว่า เครื่องจักรจะทำให้คนงานพ้นจากงานที่น่าเบื่อและซ้ำซาก แล้วจะเพิ่มคุณสมบัติความเชี่ยวชาญด้านอาชีพ โดยแท้จริงแล้ว เทคโนโลยีช่วยมนุษย์ให้พ้นจากการออกแรงเกินกำลังทางกายภาพและอาจเพิ่มเวลาว่างของเขา แต่มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดผลกระทบอื่นๆ ในเชิงลบทางสุขภาพกายและจิต เช่น การเคลื่อนไหวของบุคลากรในที่ทำงาน สร้างปัญหาการเปลี่ยนแปลงหรือการสูญเสียงานด้วยความกดดันที่ต้องค้นหางานใหม่ ขาดคุณค่าทางศาสนาและศีลธรรม มีแนวโน้มที่จะทำให้วิถีการทำงานกลับเป็นจุดประสงค์ของงาน

ในพระสมณสาสน์ว่าด้วย “การทำงาน” (LE) สมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 ตรัสกับมนุษย์

แต่ละคน ทรงชี้แจงว่าการทำงานเป็นแหล่งที่มาของศักดิ์ศรี ทรงเสนอให้เขาปฏิบัติความยากจนตามแนวพระวรสารด้วยจิตตารมณ์การรับใช้ ดังที่พระเยซูเจ้าทรงประกาศเมื่อสองพันปีมาก่อน เพื่อมนุษย์แต่ละคนจะไถ่กู้จิตวิญญาณของตนและได้รับความรอดพ้นเอกลักษณ์และความใหม่ของพระสมณสาสน์ฉบับนี้คือ การนำแนวความคิดและคุณค่าของการทำงานมาจัดหลักคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรให้เป็นระเบียบ โดยเน้นบทบาทของคนงานเป็นพิเศษ

2. ความคิดหลักของพระสมณสาสน์ว่าด้วย “การทำงาน” (LE)

พระสมณสาสน์ว่าด้วย “การทำงาน” แบ่งดังนี้คือ

1. อาร์มภบท
2. การทำงานและมนุษย์
3. ความขัดแย้งระหว่างแรงงานกับทุนในประวัติศาสตร์ปัจจุบัน
4. สิทธิของคนงาน
5. องค์ประกอบชีวิตฝ่ายจิตของการทำงาน

มนุษย์เป็นความคิดหลักของพระสมณสาสน์ฉบับนี้ ซึ่งเน้นว่ามนุษย์เป็นทั้งผู้สร้างสรรค์ บ่อเกิด และจุดประสงค์ของการทำงาน งานเป็นจึงทั้งหน้าที่ สิทธิและความดีของมนุษย์ พระสมณสาสน์เกริ่นนำความแตกต่างสำคัญระหว่างมิติวัตุวิสัยและอัตวิสัยของการทำงาน

การทำงานในมิติวัตุวิสัย มนุษย์ปกครองแผ่นดินโดยทำให้สัตว์เชื่อง และนำมาเลี้ยง เพื่อจะได้มีอาหารและเครื่องนุ่งห่มสำหรับตน รวมทั้งหาทรัพยากรธรรมชาติจากแผ่นดินและทะเล ยิ่งกว่านั้น มนุษย์ “ปกครองแผ่นดิน” (ปฐมก 1:28) เมื่อเขาเริ่มเพาะปลูกและได้มาซึ่งผลผลิต (การเกษตร) นำความมั่งคั่งของแผ่นดินมารวมกับการงานของมนุษย์ ไม่ว่าทางด้านการภาพหรือด้านสติปัญญา (อุตสาหกรรม รวมทั้งในด้านการให้บริการและการวิจัย ค้นคว้าทั้งบริสุทธิ์หรือประยุกต์)

เทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับถ้อยคำในหนังสือปฐมกาลอีกด้วย เพราะเป็น “ผลงานจากสติปัญญาของมนุษย์ และเป็นการยืนยันว่ามนุษย์เป็นนายเหนือธรรมชาติ” (LE 5) พระสมณสาสน์เน้นทั้งผลประโยชน์และข้อเสียของเทคโนโลยี ซึ่งในแง่หนึ่งแสดงการพัฒนาของมนุษย์ อีกแง่หนึ่งบางครั้งกลับเป็นศัตรูกับมนุษย์ เมื่อนำเครื่องจักรกลมาทำงานแทนเขา

การทำงานในมิติอัตวิสัย “มนุษย์จะต้องครอบครองและปกครองแผ่นดิน เพราะในฐานะ “ภาพลักษณ์ของพระเจ้า” เขาเป็นบุคคลคือเป็นสิ่งสร้างอัตวิสัยที่สามารถกระทำอย่างมีแบบแผนและเหตุผล สามารถตัดสินใจด้วยตนเองและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ ในฐานะบุคคล มนุษย์ยังเป็น

ผู้กระทำการงาน และในฐานะบุคคลผู้ทำงาน เขาประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นของกระบวนการทำงาน กิจกรรมเหล่านี้ แม้ไม่คำนึงถึงเนื้อหาทางวัตถุนิยม ก็ต้องช่วยเขาให้บรรลุความเป็นมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทำให้เขาเป็นบุคคลสมบูรณ์ตามกระแสเรียกของตนในฐานะมนุษย์ (LE 6)

ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความคิดหลักของเอกสารนี้ทั้งหมด เป็นศูนย์กลางคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร เพราะตั้งมนุษย์เป็นศูนย์กลาง นี่คือการมาตรการที่ต้องเข้าใจและยอมรับเพื่อเป็นบรรทัดฐานสำหรับแก้ปัญหาทั้งหมด “อำนาจการปกครองนี้หมายถึงมิติอัตวิสัยมากกว่าวัตถุนิยม มิตินี้ก่อให้เกิดธรรมชาติทางจริยธรรมของการทำงาน ไม่ต้องสงสัยเลยว่าการทำงานของมนุษย์มีคุณค่าทางจริยธรรมในตัวเอง ซึ่งเชื่อมโยงอย่างชัดเจนและโดยตรงกับความจริงที่ว่า ผู้ที่ทำงานนั้นเป็นบุคคล เป็นผู้มีชีวิตสำนึกและมีอิสระ คือเป็นผู้ตัดสินใจชีวิตของตนเอง” (LE 6)

3. การทำงานในพระคัมภีร์

ภาคที่ 2 ของ พระสมณสาสน์ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับมนุษย์ เน้นว่าความสัมพันธ์นี้มีอยู่เสมอ “พระศาสนจักรตระหนักดีว่า การทำงานเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานในการ

ดำรงชีวิตของมนุษย์บนแผ่นดิน วิทยาการสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ได้กล่าวไว้ เช่น มานุษยวิทยา โบราณชีววิทยา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา ฯลฯ เป็นประจักษ์พยานในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี แต่ความตระหนักนี้มีบ่อเกิดมาจากพระวาจาของพระเจ้า และดังนั้นความตระหนักในสติปัญญาก็เป็นความตระหนักในความเชื่อ” (LE 4)

3.1 หน้าที่เพาะปลูกและดูแลแผ่นดิน

พันธสัญญาเดิมนำเสนอภาพพระเจ้าเป็นพระผู้สร้าง ทรงสรรพานุภาพ ทรงปั้นมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ทรงเชิญชวนเขาให้ทำงานบนผืนดิน (เทียบ ปฐก 2:5-6) และดูแลสวนเอเดนที่พระองค์ทรงนำมาไว้ (เทียบ ปฐก 2:15) พระเจ้าทรงมอบหน้าที่ปกครองแผ่นดินและมีอำนาจเป็นนายเหนือสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย (เทียบ ปฐก 1:28) แต่เป็นการปกครองโดยไม่ใช้อำนาจเผด็จการ มนุษย์ได้รับเรียกให้ “เพาะปลูกและดูแล” ทรัพย์สินสมบัติที่พระเจ้าทรงสร้าง และเขาได้รับเป็นของประทานประเสริฐจากพระองค์ เขาจึงต้องเอาใจใส่ดูแลแผ่นดินด้วยความรับผิดชอบ การเพาะปลูกบนผืนดินหมายความว่า ไม่ทิ้งแผ่นดินไว้โดยลำพัง อำนาจปกครองเหนือแผ่นดินหมายถึง การเอาใจใส่ดูแลเปรียบเสมือนกษัตริย์ผู้ทรงปรีชา

ฉลาดที่เอาพระทัยประชากรของพระองค์หรือผู้เลี้ยงแกะที่ดูแลฝูงแกะของตน

ในแผนการของพระเจ้าผู้สร้างสรรพสิ่งทั้งหลายมีความดีอยู่ในตัวและมีไว้เพื่อมนุษยการทำงานเป็น “ศรัทธากรรม” คือกิจกรรมที่ผู้กระทำเป็นมนุษย์และมุ่งไปสู่สิ่งภายนอกแสดงให้เห็นอำนาจพิเศษที่มนุษย์มีเหนือ “แผ่นดิน” และในเวลาเดียวกัน เป็นการยืนยันและพัฒนาอำนาจนี้ พระสมณสาสน์เข้าใจคำว่า “แผ่นดิน” ที่พระคัมภีร์กล่าวถึงว่าเป็นส่วนที่มองเห็นได้ของจักรวาลที่มนุษย์อาศัยอยู่ และยังหมายถึงโลกที่เห็นได้ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ภายใต้อิทธิพลของมนุษย์ผู้แสวงหาวิธีตอบสนองความต้องการของตน “คำว่า ‘จงปกครองแผ่นดิน’ มีความหมายกว้างมาก เพราะหมายถึงทรัพยากรทั้งหมดที่ซ่อนอยู่ในแผ่นดิน และมนุษย์ค้นพบได้โดยกิจการที่รู้ตัว เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ของตน” (LE 4) ดังนั้น ถ้อยคำเหล่านี้ของพระคัมภีร์จึงไม่มีวันล้าสมัย เพราะรวมทุกยุคของอารยธรรมและเศรษฐกิจทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ในทุกกรณีและทุกขั้นตอน มนุษย์ยัง “อยู่ในแผนการของพระเจ้าผู้สร้าง และแผนการนี้ผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับ ความจริงที่ว่า มนุษย์ถูกสร้างขึ้นมาให้เป็นชายและหญิง ‘ตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า’” (LE 4) ในเวลาเดียวกัน กระบวนการนี้เป็นสากลคือ รวมมนุษย์ทุก

คนและเป็นความจริงกับมนุษย์แต่ละคน คือในทุกคนที่กระทำโดยมีจิตสำนึก “อำนาจปกครองแผ่นดินดำเนินไปในการทำงานและโดยอาศัยการทำงาน” (LE 5)

แม้ก่อนที่มนุษย์ทำบาป การทำงานก็เป็นสภาพดั้งเดิมของเขาอยู่แล้ว ดังนั้น การทำงานจึงไม่ใช่การลงโทษหรือการถูกสาปแช่ง แต่กลับเป็นความยากลำบากและความเจ็บปวดเพราะบาปของอาดัมและนางเอวา ซึ่งทำลายความสัมพันธ์ที่แสดงความไว้วางใจและความประสานกลมกลืนกับพระเจ้า (เทียบ ปฐม 3:6-8) มนุษย์พยายามมีอำนาจสมบูรณ์เหนือทุกสิ่ง จนลืมไปว่าตนเป็นเพียงสิ่งสร้างไม่ใช่พระเจ้าผู้สร้าง อย่างไรก็ตาม ทั้งแผนการของพระเจ้า ความหมายของสิ่งสร้าง รวมทั้งของมนุษย์ที่รับเรียกให้เป็นผู้เพาะปลูกและดูแลรักษาสิ่งสร้างก็ยังคงอยู่ดังเดิมโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

“มีทรัพย์น้อยแต่มีความยำเกรงพระยาห์เวห์ ย่อมดีกว่ามีทรัพย์สมบัติมาก แต่มีความกังวลใจ” (สภษ 15:16) การทำงานเป็นสิ่งจำเป็น แต่พระเจ้าไม่ใช่การงานทรงเป็นแหล่งที่มาของชีวิตและจุดมุ่งหมายของมนุษย์ กิจกรรมของมนุษย์ต้องได้รับเกียรติในฐานะแหล่งที่มาของความมั่งคั่งหรืออย่างน้อยสภาพชีวิตที่เหมาะสม เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อสู้กับความยากจนแต่ไม่ควรเคารพบูชาเพราะไม่มีความหมายสูงสุดและถาวรของชีวิต

บทบัญญัติเกี่ยวกับการหยุดพักงานในวันสัปดาห์โตเป็นคำสอนสูงสุดของพระคัมภีร์เรื่องการทำงาน คำสอนนี้ทำให้เรามุ่งไปสู่อิสรภาพที่เต็มเปี่ยมในวันสัปดาห์โตนิรันดร์ (เทียบ ฮบ 4:9-10) การพักผ่อนเปิดโอกาสให้มนุษย์ระลึกถึง และมีประสบการณ์กับพระราชกิจของพระเจ้าตั้งแต่ทรงสร้างโลก และทรงช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น เพื่อเขาจะยอมรับว่าตนเป็นผลงานของพระองค์ ขอบคุณพระองค์สำหรับชีวิตและความเป็นอยู่ที่มาจากพระองค์ “การเข้าไปในที่พักผ่อนของพระเจ้า” ช่วยเราให้พ้นจากความไม่เชื่อฟังที่ทำให้เราอยู่ห่างจากพระองค์ จึงช่วยเราให้บรรลุความหมายแท้จริงของชีวิต เรารู้ว่าทุกคนถูกผจญอย่างรุนแรงที่จะทำให้การทำงานเป็นรูปเคารพ แต่เรายังตระหนักดีว่าการกราบไหว้รูปเคารพเช่นนี้จะนำเราไปสู่ความหายนะ

3.2 พระเยซูเจ้าทรงเป็นคนงาน

พระสมณสาสน์ว่าด้วย “การทำงาน” (LE) ชี้แจงว่า “แม้พระเยซูเจ้าเป็นพระเจ้า แต่ทรงรับธรรมชาติมนุษย์เหมือนเราในทุกสิ่งทุกอย่างและทรงอุทิศพระชนม์ชีพเกือบทั้งหมดในแผ่นดินนี้ให้กับการทำงานเป็นช่างไม้ สถานการณ์ดังกล่าวนี้เป็นลักษณะเด่นของ ‘พระวรสารว่าด้วยการทำงาน’” (LE 6)

ในการเทศน์สอน พระเยซูเจ้าทรงสั่งเราให้เห็นคุณค่าของการทำงาน ทรงบรรยายภารกิจของพระองค์ว่าเป็นการทำงาน “พระบิดาของเราทรงทำงานอยู่เสมอ เราก็ทำงานด้วยเช่นเดียวกัน ฉันยังทำหน้าที่นี้และฉันทำหน้าที่” (ยน 5:17) พระเยซูเจ้าทรงบรรยายภารกิจของบรรดาศิษย์กับงานเก็บเกี่ยวในนาของพระเจ้าโดยตรัสว่า “ข้าวที่จะเก็บเกี่ยวมีมาก แต่คนงานมีน้อย จึงวอนขอเจ้าของนาให้ส่งคนงานมาเก็บเกี่ยวข้าวของพระองค์เถิด” (มธ 9:37-38)

พระเยซูเจ้ายังทรงสั่งสอนเราไม่ให้ปล่อยตัวเป็นทาสของงาน เรื่องจิตวิญญาณต้องเป็นเอกเพราะ “มนุษย์จะได้ประโยชน์ใดในการที่จะได้โลกทั้งโลกเป็นกำไร แต่ต้องเสียชีวิต” (มก 8:36) การทำงานต้องไม่สร้างความวิตกกังวล มนุษย์ที่กังวลถึงหลายสิ่งหลายอย่างก็จะละเลยพระอาณาจักรของพระเจ้าและความชอบธรรมของพระองค์ (เทียบ มธ 6:25-34) ใจของเขาคือห่างจากทรัพย์สมบัติแท้ที่อยู่ในสวรรค์ซึ่งจะไม่มีวันเสื่อมสลาย ตลอดศาสนบริการบนแผ่นดิน พระเยซูเจ้าทรงทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทรงประกอบเครื่องหมายอัศจรรย์เพื่อช่วยมนุษย์ให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ ความทุกข์ทรมานและความตาย

วันสัปดาห์โต ซึ่งพันธสัญญาเดิมเคยเสนอให้เป็นวันแห่งการปลดปล่อยได้รับการยืนยันอีกครั้งหนึ่งจากพระเยซูเจ้าผู้ทรงรับรองคุณค่าดั้งเดิมว่า “วันสัปดาห์โตมีไว้เพื่อมนุษย์มิใช่มนุษย์มีไว้เพื่อวันสัปดาห์โต” (มก 2:27) การช่วยมนุษย์ให้พ้นจากความชั่วร้าย การปฏิบัติต่อกันในฐานะเพื่อนพี่น้องและการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทำให้การทำงานมีความหมายสูงส่งยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยมนุษย์ให้เดินทางไปสู่วันสัปดาห์โตนิรันดร์ ณ ที่นั่น การพักผ่อนกลับเป็นงานฉลองที่ใจมนุษย์ปรารถนา ดังนั้น การทำงานจึงก่อให้เกิดการสร้างใหม่บนแผ่นดิน เพราะชีวิตทางใจมนุษย์มีประสบการณ์กับวันสัปดาห์โตของพระเจ้าและชีวิตที่มีความสุขร่วมกัน

กิจการของมนุษย์ที่ทำให้จักรวาลเปลี่ยนแปลงและมั่นคงขึ้น สามารถและต้องทำให้ความสมบูรณ์ที่ซ่อนอยู่ในโลกปรากฏแจ้ง เป็นคุณลักษณะที่มีแหล่งที่มาและแบบอย่างในพระวจนาตถ์ การทำงานไม่เพียงช่วยเราให้มีส่วนร่วมในการสร้าง แต่ทำให้เรามีส่วนร่วมในการไถ่มนุษย์อีกด้วย ผู้ที่ยอมทนความยากลำบากของงานร่วมกับพระคริสตเจ้า ในแง่หนึ่ง เขามีส่วนร่วมกับพระองค์ในงานไถ่มนุษย์ให้รอดพ้น เขาจะดำเนินชีวิตในฐานะศิษย์ของพระองค์ เพราะทุกวันเขาแบกกางเขนของตนโดยกิจการงานที่เขาได้รับเรียกให้ทำ (เทียบ LE 6)

3.3 หน้าทีการงาน

แม้ “โลกดังที่เป็นอยู่กำลังจะผ่านไป”

(1 คร 7:31) มนุษย์ไม่ได้รับการยกเว้นให้ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ บนแผ่นดินรวมทั้งหน้าที่การงาน นักบุญเปาโลชวนคริสตชนให้ระลึกถึงความจริงนี้ในจดหมายฉบับที่ 2 ถึงชาวเธสะโลนิกา เมื่อวางตนเป็นตัวอย่างของการทำงานเพื่อไม่เป็นภาระแก่ผู้ใด และเพื่อช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในความต้องการ คริสตชนถูกเรียกให้ทำงานไม่เพียงเพื่อมีอาหารกิน แต่เพื่อเอาใจใส่ดูแลเพื่อนมนุษย์ที่ยากจนกว่าอีกด้วย เพราะพระเยซูเจ้าทรงพระบัญชาให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้คือ ให้อาหาร เครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม การต้อนรับ การดูแลและมิตรภาพ (เทียบ มธ 25)

นักบุญอัมโบรสิยันว่า คนงานแต่ละคนเป็นพระหัตถ์ของพระเยซูเจ้าผู้ทรงสร้าง และทรงกระทำความดีอย่างต่อเนื่อง มนุษย์ที่ทำงานด้วยความขยันขันแข็งมีส่วนร่วมในศิลปะและปัญญาของพระเจ้า ทำให้สิ่งสร้างทั้งหลายที่พระบิดาทรงจัดเป็นระเบียบแล้งงดงามขึ้น ก่อให้เกิดพลังทางสังคมและชุมชนที่สนับสนุนความดีส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ยากจน การทำงานที่เต็มไปด้วยความรักและมุ่งไปสู่ความรักกลับเป็นโอกาสสำหรับการพิศเพ่งภาวนา เป็นการเปิดเผยพันธสัญญาที่ซ่อนเร้นแต่เป็นจริงระหว่าง

กระทำของมนุษย์กับพระญาณเอื้ออาทรของพระเจ้า

4. บุคคลเป็นมาตรฐานวัดศักดิ์ศรีของแรงงาน

หลักการนี้มีเหตุผลสนับสนุน 2 ประการ คือ

1. มนุษย์เป็น “ภาพลักษณ์” ของพระเจ้าพระผู้สร้าง และมี “ความคล้ายคลึง” กับพระองค์ ผู้ประทานพระบัญชาเจาะจงแก่เขา (เทียบ ปฐก 1:28) เมื่อมนุษย์ปฏิบัติตามก็แสดงความคล้ายคลึงนี้และมีส่วนร่วมในการทำงานของพระเจ้า
2. ในอดีต มนุษย์ทั่วไปมองการทำงานที่ต้องใช้แรงกายว่าไม่คู่ควรกับผู้เป็นอิสระ เพราะเป็นงานที่เหมาะสมสำหรับทาส คริสตศาสนายกความหมายของการทำงานในบางแง่บางมุมที่มีอยู่ในพันธสัญญาเดิม ทำให้ความคิดหลักเกี่ยวกับการทำงานเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง โดยนำเนื้อหาทั้งหมดของข่าวดีที่พระเยซูเจ้าทรงประกาศมาใช้เป็นจุดเริ่มต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพราะเห็นแก่ความจริงที่ว่า “แม้พระเยซูเจ้าเป็นพระเจ้า แต่ทรงรับธรรมชาติมนุษย์เหมือนเราในทุกสิ่งทุกอย่างและทรงอุทิศพระชนม

ชีพเกือบทั้งหมดในแผ่นดินนี้ให้กับการทำงานเป็นช่วงไม้ สถานการณ์ดังกล่าวนี้เป็นลักษณะเด่นของ ‘พระวรสารว่าด้วยการทำงาน’ ที่แสดงให้เห็นว่า พื้นฐานในการตัดสินคุณค่าของงานมิได้อยู่ที่ลักษณะของการทำงานแต่อยู่ที่ว่าผู้ที่ทำงานนั้นเป็นบุคคล ดังนั้น ศักดิ์ศรีของการทำงานจึงอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานในมิติอติวิสัย เป็นอันดับแรก ไม่ใช่อยู่ในมิติวัตถุวิสัย” (LE 6)

พระสมณสาสน์ว่าด้วย “การทำงาน” (LE) กล่าวต่อไปว่า “ทัศนะนี้ไม่หมายความว่า เราจะวัดคุณค่าของการทำงานทางวัตถุวิสัยไม่ได้ แต่เพียงหมายความว่า พื้นฐานอันดับแรกของคุณค่าของการทำงานอยู่ที่มนุษย์ ผู้เป็นคนกระทำ เราจึงสรุปได้ว่าการทำงานมีลักษณะสำคัญทางศีลธรรมคือแม้มนุษย์ถูกสร้างขึ้นมาและได้รับเรียกให้ทำงานก็จริง แต่ก่อนอื่นหมด งานมิใช่ “เพื่อมนุษย์” ไม่ใช่มนุษย์มีไว้ “เพื่องาน” (LE 6)

เราจึงต้องยอมรับว่ามีมิติอติวิสัยของงานอยู่เหนือมิติวัตถุวิสัย ถ้าเราลืมความจริงนี้ก็หมายความว่า เราอาจจะสับเปลี่ยนลำดับถูกต้องของคุณค่าการทำงาน (เทียบ LE 7) ดังที่ประวัติศาสตร์ได้แสดงหลายครั้งว่าเกิดขึ้นแล้วและทุกวันนี้ยังเกิดขึ้น เช่น

ในกรณีระบบทุนนิยมใช้มนุษย์เหมือนเป็นวัตถุในการผลิต เป็นเพียงเครื่องมือ ไม่เป็นจุดมุ่งหมายแท้จริงของกระบวนการผลิตทั้งหมดตามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

จากแนวความคิดนี้พระสมณสาสน์ (LE) อธิบายเรื่องอื่นๆ คือความความขัดแย้งระหว่างแรงงานกับทุน (บทที่ III) โดยเน้นเป็นพิเศษ ความเป็นเอกของบุคคลเหนือสิ่งทั้งหลาย แม้เหนือทุนในแง่ที่เป็นปัจจัยการผลิตโดยรวม ความหมายถูกต้องการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมงานกับผู้อื่น หรือการทำงานเพื่อตนเอง พระสมณสาสน์ไม่ต้องการให้ “คนงานรู้สึกว่าคุณเป็นเพียงเฟืองตัวหนึ่งในเครื่องจักร มีผู้สั่งการจากเบื้องบน และเป็นเพียงเครื่องมือการผลิตอย่างหนึ่งมากกว่าที่จะเป็นผู้ที่ทำงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง” (LE 15)

ถ้ามนุษย์ “มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและสร้างสรรค์ในสถานที่ทำงาน” เขาก็มีสิทธิบางประการสอดคล้องกับหน้าที่การทำงาน พระสมณสาสน์บทที่ 4 บรรยายประเด็นต่างๆ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับคนงานทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ กลไกใหญ่ๆ ที่มีอิทธิพลต่อนโยบายแรงงาน ปัญหาการจ้างงาน ค่าแรงงานและการแสวงหาผลประโยชน์อื่นๆ ทางสังคม ความสำคัญของสภาพแรงงาน ศักดิ์ศรีของ

งานเกษตร คนพิการในโลกการทำงานและปัญหาการอพยพย้ายถิ่น แม้พระสมณสาสน์พิจารณาการทำงานในแง่มุมต่างๆ แต่เน้นบุคคลเป็นศูนย์กลางอยู่เสมอ

5. ผู้ทำงานคือมนุษย์

พระสมณสาสน์ในบทที่ 5 อธิบายองค์ประกอบสำคัญๆ ของชีวิตจิตที่ผู้ทำงานควรคำนึงถึง ทั้งนี้ “เนื่องจากการทำงานในแง่ผู้กระทำคือกิจกรรมของบุคคล ดังนั้นผลที่ตามมาคือมนุษย์ทั้งครบ หมายถึงทั้งกายและจิตใจมีส่วนในการทำงาน ไม่ว่างานนั้นจะเป็นการใช้แรงงานหรืองานทางสติปัญญา” (LE 24) ความจริงนี้มีผลเป็นรูปธรรมอะไรบ้างสำหรับมนุษย์

สมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 ทรงคิดว่าเราจะมีความคิดที่ถูกต้องเกี่ยวกับการทำงานไม่ได้ ถ้าปราศจากแนวความคิดถูกต้องเกี่ยวกับมนุษย์ ยิ่งกว่านั้น แม้จิตวิทยาสอนว่าเป็นมนุษย์ที่ทำให้การทำงานมีคุณภาพและความหมาย ดังนั้น การที่มนุษย์เป็นผู้กระทำงานอย่างแท้จริงเรียกร้องให้เขามุ่งมั่นเจริญก้าวหน้าทั้งตามทางไปสู่วุฒิภาวะการเป็นมนุษย์และความเชื่อ มนุษย์ต้องระลึกได้ว่า การทำงานไม่เป็นมาตรการเดียวที่วัดความเป็นอยู่ของตน แม้มีบทบาทในการให้ความหมายแก่ตน แต่ยังไม่จบสมบูรณ์ จำเป็นต้องมองการทำงานด้วยความสมดุล ดังต่อไปนี้

5.1 มนุษย์ที่ทำงานส่งเสริมเอกลักษณ์ในการเป็นมนุษย์ โดยมีศักดิ์ศรีของตน “อาศัยการทำงานนี้เอง มนุษย์ไม่เพียงเปลี่ยนแปลงธรรมชาติให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเท่านั้น แต่มนุษย์ยังได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น” หรืออีกนัยหนึ่ง ‘เขากลับเป็นคนมากยิ่งขึ้น’” (LE 9) เขารับรู้ตนเองว่าเป็น “ผู้มีความสามารถในการทำงานที่มีแบบแผนและมีเหตุผล สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง มีแนวโน้มที่จะทำให้อัตนสมบูรณ์” LE 6) และมีจิตสำนึกถึงเสรีภาพของตน “เมื่อมนุษย์ทำงาน เขาไม่เพียงเปลี่ยนแปลงทรัพยากรและสังคมเท่านั้น แต่ยังพัฒนาตนเองอีกด้วย”(LE 26)

5.2 มนุษย์ที่ทำงานเจริญเติบโตในการปฏิบัติคุณธรรม “คุณธรรมในแง่ที่เป็นท่าทีด้านศีลธรรม เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นคนดี (LE 9) การทำงานทำให้อุทิศพัฒนาคุณธรรมทางศีลธรรม และคุณลักษณะอื่นๆ เช่น ความสามารถที่จะอดทนต่อความเหนื่อยล้า ความปากเพียร ความขยันขันแข็ง การมีมานะบากบั่น ความสำนึกต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ

5.3 มนุษย์ที่ทำงานเปิดตนต้อนรับผู้อื่น นอกจากคนงานสนับสนุนและทำให้ตนเองสมบูรณ์แล้ว เขาก็อุทิศตนเพื่อสร้างและบำรุงครอบครัวของตน ซึ่งอันดับแรก ต้องได้รับการสนับสนุนจากการทำงาน คนงานเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มสังคม และในฐานะสมาชิกของกลุ่มเขาอุทิศตนเพื่อความดีส่วนรวม อีกทั้งพยายามส่งเสริมเอกภาพในนามของศักดิ์ศรีของแต่ละคนและความสมานฉันท์ของบรรดาคนงาน

5.4 มนุษย์ที่ทำงานเปิดตนต้อนรับพระเจ้า ผู้ทรงแตกต่างกันเราอย่างสิ้นเชิงและค้นพบว่าตนเป็นคริสตชนโดยอาศัยการกระทำของตน มนุษย์ค้นพบว่าตนมีความสัมพันธ์กับพระเจ้าเพราะเป็นภาพลักษณ์ของพระองค์ เป็นผู้ร่วมมือกับงานเนรมิตสร้างและมีส่วนร่วมในการไถ่กู้มนุษยชาติ โดยดำเนินชีวิตที่ยอมรับความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าของการทำงานร่วมกับพระคริสตเจ้า ในการพักผ่อนเขาค้นพบความมั่งคั่งที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์กับพระเจ้า เมื่อเขาทำงานเขาก็ร่วมเดินทางติดตามพระคริสตเจ้า ผู้ทรงพระชนม์ชีพในบ้านช่างไม้แห่งนาซาเร็ธเป็นเวลา 30 ปี ทรงได้อาหาร

จากหยาดเหงื่อที่ไหลลงมาจากหน้าผาก ในที่สุด มนุษย์ที่ทำงานก็ค้นพบว่าตนมีส่วนร่วมในแผนการยิ่งใหญ่แห่งความรักดั้งเดิมของพระบิดาเจ้า ผู้ทรงไถ่กู้ให้มนุษย์มีอำนาจปกครองและดูแลสิ่งสร้างทั้งมวลที่กำลังเดินทางมุ่งไปสู่พระอาณาจักรของพระเจ้า

6. สรุป

พระสมณสาสน์ “Laborem Exercens” สอนว่า การทำงานจะเหมาะสมกับมนุษย์ก็ต่อเมื่อ “ทำเพื่อมนุษย์” แล้วการทำงานจะเป็นเช่นนี้ถ้าเป็น

- งานที่เลือกได้อย่างอิสระ
- งานที่รวมผู้ใช้แรงงานเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาชุมชน
- งานที่มีวิธีช่วยส่งเสริมคนงานให้ได้รับความเคารพโดยปราศจากการกีดกันใดๆ
- งานที่ช่วยตอบสนองความต้องการของครอบครัว และเปิดโอกาสให้บรรดาบุตรของคนงานได้รับการศึกษาโดยเด็กไม่ถูกบังคับให้ทำงาน

- งานที่อนุญาตให้คนงานบริหารจัดการตนเองอย่างอิสระ และมีสิทธิ์ให้ผู้อื่นรับฟังความคิดเห็นของตน
- งานที่ให้โอกาสแก่คนงานจะได้ค้นพบภูมิหลังของตน ทั้งระดับครอบครัวและฝ่ายจิต
- งานที่รับประกันว่า เมื่อเกษียณอายุงานแล้ว ผู้ทำงานจะมีสภาพการดำรงชีวิตที่เหมาะสม

คริสตชนต้องมองการทำงานด้วยแสงสว่างที่มาจากความเชื่อ ความหวังและความรัก คุณธรรมดังกล่าวนี้เป็นของประทานจากพระเจ้า ผู้ทรงไถ่กู้ให้มนุษย์มีความสุข เราจึงถูกท้าทายให้ประกาศความจริงนี้แก่คนงานทั้งหลาย เพื่อเขาจะมีความหวังในทุกสถานการณ์ของชีวิต เราต้องเป็นพยานด้วยวาจาและกิจการว่า มนุษย์เป็นบุคคลเป้าหมายของความรักของพระเจ้า แม้งานที่เหน็ดเหนื่อยเป็นอุปสรรคให้เขาเดินทางด้วยความยากลำบากเพื่อมุ่งสู่ชีวิตที่สมบูรณ์

- Baum, Gregory. **The Priority of Labor**. New York: Paulist Press, 1982.
- Donahue, Thomas R. “From Rerum novarum to Laborem exercens”.
Toward the Year 2000, ed. Jan Schotte, 266-293. Roma :
Pontificia Commissio Iustitia et Pax, 1982.
- John Paul II, Pope. **Centesimus Annus**. Vatican City : Libreria
Editrice Vaticana, 1991.
- **Laborem Exercens**. Vatican City : Libreria Editrice
Vaticana, 1981.
- Leon-Dufour, Xavier. **Dictionary of Biblical Theology**. New York :
Desclee Company, 1967.
- McKenzie, John L., S.J., **Dictionary of the Bible**. London : Geoffrey
Chapman, 1976.
- Pontifical Council for Justice and Peace. **Compendium of the
Social Doctrine of the Church**. Vatican City : Libreria Editrice
Vaticana, 2004.
- Schotte, Jan P. **Reflections on Laborem exercens. The Social
teaching of John Paul II Series**. Vatican City : Pontifical
Commission Iustitia et Pax, 1980.
- Sorge, Bartolome. “Laborem Exercens: Toward a New Solidarity.” in
Official Catholic Social Teaching : Readings in Moral Theology.
Edited by Charles Curran and Richard McCormick. Vol. 5.
New York : Paulist Press, 1986, 241-246.
- Volf, Miroslav. “On Human Work : An Evaluation of the Key Ideas of
the Encyclical Laborem Exercens.” **Scottish Journal of Theology**
37. (1984) : 65-79.

การทำงาน กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ศ.กิริติ บุญเจือ

1 แนวคิด

ความนำ

คติประจำใจของนักพรตเบเนดิกติน คือ Ora et labora แปลว่า จงสวด ออกเสียงด้วยปากและจงทำงาน คำละติน orare สวดด้วยปาก เพราะมาจากคำ os, oris แปลว่าปาก oratio ภาษาอังกฤษ

oration จึงแปลว่า สวดด้วยปาก หรือ ปาฐกถาด้วยปาก หากสวดด้วยใจโดยการยก จิตใจขึ้นหาพระ ภาษาละตินว่า meditatio คณะนักพรตเบเนดิกตินเข้าใจอย่างนั้นและ ปฏิบัติอย่างนั้นจริง ชีวิตวันหนึ่งๆ 24 ชั่วโมง จึงแบ่งออกสลับกันระหว่างสวด

ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต อดีต สนช. อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ประธานโครงการปรัชญาเอกปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประธานบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสถาน

บรรณาธิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสากลของราชบัณฑิตยสถาน

อนุกรรมการศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรมวุฒิสภา

ที่ปรึกษากรมการศาสนาและวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร

กรรมการคุณธรรมจริยธรรมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกิตติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย สอบถามเรื่องปรัชญา โทร.086-045-5299

เสียงดังร่วมกัน ทำงานต่างๆ กัน รับประทานอาหารตามเสียงระฆังเรียก และนอนหลับพักผ่อน มีเวลาภาวนาส่วนตัวคือ meditatio ที่ว่าทำงานเป็นการภาวนาอย่างหนึ่ง นั่นคือ meditatio ภาวนาด้วยใจทำงานกับภาวนาด้วยปาก มันขัดแย้งกัน ยังไงชอบกล ไม่เอาดีกว่า

นิยามคำ

ทำงานกับเล่น เหมือนกันที่ว่า ทั้ง 2 อย่างต้องตั้งใจออกแรงมากกว่าที่ร่างกายต้องออกอยู่แล้ว ตามครรลองอัตโนมิติของสรีระ และต่างกันที่ว่า การทำงาน (work) มีเป้าหมายให้เกิดผลพึงประสงค์ที่ไม่ใช่ความบันเทิงเป็นหลักและอาจมีความบันเทิงเป็นรอง ส่วนการเล่น (play) มีเป้าหมายให้เกิดความบันเทิงเป็นหลักและผลพึงประสงค์ที่ไม่ใช่ความบันเทิงเป็นรอง ดังนั้น การละเมอแม้จะมีผลพึงประสงค์หรือการบันเทิงก็ไม่ใช่ทั้งงานและเล่น และการเฝ้าชมมโหรีศพที่ไม่มีผลตอบแทนเป็นการเล่น ส่วนการแสดงที่ตั้งใจให้ได้ผลตอบแทนและการชมมโหรีศพที่มีการจ้างวานถือว่าเป็นงาน ส่วนการคิดที่ตั้งใจคิด ก็อาจจะเป็นการทำงานหรือบันเทิงโดยอนุโลมตามนิยามข้างต้น และการปล่อยใจล่องลอยไปอย่างไร้เป้าหมายก็อนุโลมให้เป็นการละเมอกลางวันทั้งทำงานและเล่นเรียกรวมว่าทำการ นั่นคือ ทำการงานหรือทำการเล่น

ทำงานได้บุญและบาป

ทำงานให้เป็นงานต้องมีเป้าหมายให้ได้ผลงาน เป้าหมายเป็นผลงานของปัญญา สิ่งที่ต้องมีมาควบคู่กับปัญญาก็คือมโนธรรม หรือจิตสำนึกดี/ชั่ว ที่ว่ากันว่ามโนธรรมคือเสียงของพระเจ้า นั่นก็คือ พระเจ้าทรงประทานมาให้พร้อมปัญญา มีปัญญาก็มีมโนธรรม ไม่มีปัญญาก็ไม่มีมโนธรรม ปัญญาเป็นอย่างไรมโนธรรมก็เป็นอย่างนั้น ปัญญามีได้ 5 กระบวนทรรศน์ แต่ละกระบวนทรรศน์ก็มีมโนธรรมที่สอดคล้องกับกระบวนทรรศน์นั้นๆ การทำงานจะได้บุญหรือบาป ก็แล้วแต่มโนธรรมของแต่ละคนว่าจะสังกัดกระบวนทรรศน์เช่นไร

1. กระบวนทรรศน์ที่ 1 ดึกดำบรรพ์ คนกระบวนทรรศน์นี้สำนึกเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่จะต้องทำตามน้ำพระทัยของเบื้องบนที่ส่งลงมาแต่ละครั้ง โดยไม่ยอมให้มีข้อแก้ตัวใดๆ ทั้งสิ้น กรณีอับราฮัมพาอิสอัคนบุตรชายแห่งพันธสัญญาไปฆ่าเป็นยัญบูชาถวายพระยาห์เวห์ เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งล่าสุดโดยไม่ต้องคิดเทียบกับครั้งใดทั้งสิ้น และไม่มีเงื่อนไขใดๆ จะยกขึ้นเป็นข้ออ้างได้แต่ประการใดทั้งสิ้น ถ้าอับราฮัมอยู่กระบวนทรรศน์ที่ 2 ก็คงต้องคิดตามหลักการว่า พระยาห์เวห์จะสั่งผิดหลักศีลธรรมสากล

ไม่ได้เป็นอันขาดคือห้ามฆ่าคน ถ้า
อับราฮัมสังกัดกระบวนทรรศน์ที่ 3
ก็ต้องคิดถึงเงื่อนไขที่ว่า ทำไปแล้ว
จะได้บำเหน็จในสวรรค์คุ้มกับความเสีย
สละที่ต้องลงมือเชือดลูกในไส้ของตัวเองหรือไม่ ถ้าไม่คุ้มก็จะไม่ทำ ถ้า
เป็นคนกระบวนทรรศน์ที่ 4 ก็จะพบ
ทันทีว่าคำสั่งที่ขัดแย้งกันย่อมไม่ชนะทั้ง
คู่ และถ้าเป็นคนกระบวนทรรศน์ที่ 5
ก็จะตั้งเงื่อนไขว่าพัฒนาคุณภาพชีวิต
ตรงไหน ไม่แนใจก็จะไม่ยอมทำ กลัว
ผิดพลาด แต่อับราฮัมเป็นคน
กระบวนทรรศน์ที่ 1 ก็ต้องทำอย่าง
นั้นจึงจะได้บุญ มิฉะนั้นจะได้บาป
หากในปัจจุบันมีใครสักคนได้รับนิมิต
อย่างอับราฮัมให้เอาลูกชายไปเผาไฟ
ถวายพระเจ้า เราคงต้องบอกเขาว่า
อย่าทำ อย่าทำ เป็นบาป หากไป
ถามพระศาสนจักร ก็จะได้รับคำตอบ
ว่าห้ามทำเป็นอันขาด เพราะเราอยู่ถึง
กระบวนทรรศน์ที่ 5 แล้ว มีพระ
ศาสนจักรให้ถามได้ ในสมัยของ
อับราฮัมไม่มีพระศาสนจักรให้ถาม
และอับราฮัมก็ไม่รู้จะไปถามใคร ต้อง
ตัดสินใจเอง กาอินก็เหมือนกัน ต้อง
ตัดสินใจเองทำเอง ฟินโนทธรรมก็
เป็นบาป ทำตามมโนธรรมอย่างอา
เบลก็ได้บุญแต่ก็ตายแม้ทำดี ก็ต้อง

ยอมเพื่อรักษาความดีตามกระบวน
ทรรศน์ที่ 1

2. กระบวนทรรศน์ที่ 2 ยึดเอา
กฎเกณฑ์ตายตัวเป็นมาตรฐานความ
ประพฤติ ทำตามกฎได้บุญ ผ่าฝืน
กฎได้บาป โมเสสพยายามทุกวิถีทาง
ที่จะสร้างความเชื่อมั่นว่าตนได้รับพระ
บัญญัติจากพระยาห์เวห์มาประกาศใช้
และพระยาห์เวห์ตรัสแล้วไม่คืนคำ ให้
ปฏิบัติตามนั้นทุกตัวอักษร แล้วทุก
อย่างจะดีเอง ไครมายุแห่ประการใด
ผิดแผกไปจากนี้ถือว่าบิดเบือน ชาว
ฟาริสีจึงเอาไปปรับต่อเป็นว่า เพื่อให้
แนใจมากที่สุดว่าจะไม่มีบาป ก็ให้
ปฏิบัติให้เกินๆ ไว้ เพื่อเหลือ
เพื่อขาดเกินไว้มันใจกว่าพอดี ก็
หมายความว่าตั้งแต่มีกฎหมายของ
โมเสสเป็นบรรทัดฐานเป็นต้นมา ทำ
ตามกฎได้บุญ ทำผิดกฎได้บาป
กษัตริย์ฮัมมูราบีของเมโสโปเตเมียอ้าง
แบบเดียวกับโมเสสว่าตนได้รับ
กฎหมายจากมหาเทพชามัชมา
ประกาศบังคับใช้ ทำตามกฎได้บุญ
ฝ่าฝืนกฎได้บาปเช่นเดียวกัน มันคือ
มาตรฐานของกระบวนทรรศน์ที่ 2
ของมนุษยชาตินั่นเอง พระมนูของ
ชมพูทวีปก็อ้างว่าได้รับกฎหมาย
ปกครองจากมหาเทพปुरुชะมาประกาศ

ให้ทุกคนปฏิบัติเป็นเกณฑ์เดียวกันเช่นกัน ทำตามกฎได้บุญ ผ่าฝืนกฎได้บาปเหมือนกันหมด

3. กระบวนทรรศน์ที่ 3 เกิดขึ้นเฉพาะในบริเวณที่มีศาสดามารับรองว่าในโลกหน้าเท่านั้นที่มีความสุขแท้ คือความสุขที่ไม่มีทุกข์เจือปนและคงอยู่นิรันดร์ไม่มีที่สิ้นสุด วิธีได้ความสุขดังกล่าวมีอยู่ทางเดียวคือสละความสุขไม่แท้ในโลกนี้ เพื่อแลกกับความสุขแท้ในโลกหน้า เพื่อค้าประกันความแน่นอนในโลกหน้า ฟังสละชีวิตในโลกนี้ด้วยการถือพรตปฏิญาณตนตลอดชีวิตรับใช้ศาสนาตามแต่ผู้นำศาสนาจะมอบหมายให้ทำ การบวชและระบบชีวิตนักบวชจึงได้เกิดขึ้นในศาสนาต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมวลสมาชิกของแต่ละศาสนา ทุกอย่างน่าจะเรียบร้อยดีตามเจตนาของศาสดา ถ้านักการเมืองไม่แจ่มเข้ามาฉวยโอกาสหาผลประโยชน์จากความเสียสละของผู้แสวงหาความสุขในโลกหน้าอย่างตั้งใจดีเหล่านี้ โดยขยายผลชักชวนว่าหากสมัครออกบวชและตายในสงครามระหว่างศาสนาก็จะมีความสุขนิรันดร์ทันที ไม่น่าจะมีศาสดาองค์ใดสอนว่าการฆ่าคนเป็นเงื่อนไขของการได้ขึ้นสวรรค์ นอก

จากทำการแอบอ้างและบิดเบือนเพื่อประโยชน์เฉพาะหน้าของผู้ชักชวน อย่างไรก็ตามกระบวนทรรศน์ที่ 3 ก็ผ่านมาได้เป็นอย่างดีทั้งในแง่สร้างสรรค์และแง่ทำลายที่ไม่ควรจะเกิด ด้วยหลักการว่าไม่มีบุญใดยิ่งใหญ่เท่าบุญอันเกิดจากการเสียสละชีวิตเพื่อศาสนาของตน และไม่มีบาปใดหนักหนาเท่าบาปจากการทรยศต่อศาสนาของตน

4. กระบวนทรรศน์ที่ 4 เป็นผลจากการค้นพบวิธีการวิทยาศาสตร์ อันเริ่มจากข้อมูลที่มีประสบการณ์ได้ ประเมินผลออกมาเป็นสมมุติฐาน ต่อด้วยการทดสอบสมมุติฐาน สรุปเป็นกฎแต่ละกฎ ด้วยวิธีการนี้นักกระบวนทรรศน์ที่ 4 ก็พากันเชื่อว่าได้ความจริงที่แน่นอน เพราะพิสูจน์ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ ต่อจากนั้นก็ใช้เหตุผลตามสูตรตรรกวิทยาพิสูจน์หากฎใหม่ๆ ต่อไปได้เรื่อยๆ ทำให้วิชาวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าได้เรื่อยๆ และวิชาการต่างๆ ที่ใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ก็ก้าวหน้าได้เรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้งมาจนทุกวันนี้ ความก้าวหน้าของวิชาการเหล่านี้ทำให้เทคโนโลยีก้าวหน้า เทคโนโลยีก้าวหน้าทำให้มนุษย์พ้นทุกข์ มีความสุขในโลกนี้มากขึ้นตามลำดับเรื่อยมา ทำดีจึงได้แก่การทำอะไร

ก็ได้ที่ทำให้คนจำนวนมากที่สุดได้รับ
ความสุขในโลกนี้มากที่สุด

คนในกระบวนทรรศน์นี้มีทรรศนคติต่อ
ศาสนาต่างๆ หลายหลาก เช่น

(1) ศาสนาทุกรูปแบบเป็นสิ่งเลวร้าย
ที่สุดของมนุษยชาติ เป็นสิ่งเสียดัดมอมเมา
มวลชน เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญ
ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอันดับ 1 เพราะจุด
ชัยทรัพย์สินในรูปของการทำบุญเป็นจำนวน
มหาศาลทุก ๆ ปี เพื่อนำไปใช้อย่างไร้ประโยชน์
ตามเกณฑ์ของกระบวนทรรศน์ที่ 4 เป็น
องค์กรที่หลอกล่อใจคนหนุ่มสาวที่ควรเป็น
กำลังสำคัญในการวิจัยค้นคว้าให้โลกก้าวหน้า
ทางเทคโนโลยี หนุ่มสาวพวกนี้หลงใหลเสน่ห์
มนต์ขลังของศาสนาใช้ชีวิตอย่างไร้ประโยชน์
ในศาสนสถานต่างๆ โกรธทำลายองค์การ
ศาสนาใดได้ ให้ทำเถิด เพราะเป็นการ
ทำบุญยิ่งใหญ่แก่มนุษยชาติทั้งมวล

(2) ศาสนามีได้เลวร้ายอย่างอย่าง
กลุ่มแรกคิด เพราะผู้นับถือศาสนาต่างๆ มี
ส่วนทำดีมากมายให้แก่มนุษยชาติ แต่ทุก
ศาสนาก็ล้วนแต่งมลาย เพราะเชื่อในสิ่งที่
พิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์อย่างจริงจังไม่ได้ ผู้
นับถือศาสนาจึงไม่ใช่คนเลวไร้ประโยชน์ แต่
เป็นพวกน่าสงสาร หลงเชื่อผิดๆ ทำให้ไม่
สามารถทำประโยชน์แก่มนุษยชาติได้มากเท่า
ที่ควร ต้องช่วยกันทำบุญด้วยการให้ความรู้

วิทยาศาสตร์แก่พวกเขาให้มากพอ แล้วพวก
เขาก็จะสำนึกผิดได้และเลิกเรื่องมลายในที่สุด

(3) ศาสนาของฉันมีเหตุผลอยู่ศาสนา
เดียว ศาสนาอื่นๆ ล้วนแต่งมลาย พวกไม่
นับถือศาสนาเป็นผู้รู้ศาสนาของฉันไม่ดีพอ
เพราะฉะนั้นการทำงานที่ได้บุญมากที่สุดคือ
การช่วยให้ทุกคนมานับถือศาสนาของฉัน
โดยการทำให้ศาสนาของฉันมีเหตุผลมาก
ที่สุด เผยแผ่คำสอนที่มีเหตุผลของศาสนา
ของฉันให้กว้างขวางที่สุด อันจะช่วยให้ผู้ไม่
นับถือศาสนาได้เห็นชัดว่านับถือศาสนาดีกว่า
ไม่นับถืออย่างไร และช่วยให้ผู้นับถือศาสนา
อื่นๆ ได้เห็นว่าศาสนาของฉันมีเหตุผลครบ
ถ้วนอย่างไร ในที่สุดคนทั้งโลกก็จะนับถือ
ศาสนาของฉันเพียงศาสนาเดียว

5. กระบวนทรรศน์ที่ 5 ไม่สนใจว่า
ใครเชื่อปรัชญาลัทธิใดหรือนับถือ
ศาสนาใดหรือไม่ อย่างไร ขอให้
สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นพอ
ทุกศาสนาดีแต่ต่างกัน ทุกคนพึงมุ่ง
พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการช่วยดูแล
ให้ทุกคนมีความสุขแท้ตามความเป็น
จริง ความเป็นจริงคือสิ่งที่พัฒนาตัว
เองและช่วยพัฒนาสิ่งทั้งหลาย ความ
จริงคือความรู้ที่พัฒนาคุณภาพชีวิต
ศาสนาคือคำสอนที่พัฒนาคุณภาพ
ชีวิตมนุษย์ เพื่อให้ได้บรรลุความสุข
แท้ตามความเป็นจริงอย่างถาวร

พระสังคายนาวาติกันที่ 1 (ค.ศ. 1870) ได้ประณามคำสอนลัทธินวยกนิยมจำนวนหนึ่ง แต่ไม่ได้เสนออะไรในลักษณะสร้างสรรค์แต่ประการใด สังคายนาวาติกันที่ 2 (ค.ศ.1968) ไม่ประณามอะไรเลยเอาแต่เสนอแนะรอบด้าน สำหรับเป็นแนวให้ชาวคาทอลิกนำความเชื่อไปปรับปรุงความคิดและการปฏิบัติให้เหมาะสมกับยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งวงการปรัชญาเรียกว่าหลังนวยก ค.ศ. 1970 ขบวนการหลังนวยกก็เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในสหรัฐอเมริกา โดยปรับตัวจากลัทธิหลังโครงสร้างนิยม (post-structuralism) ของฝรั่งเศสผสมกับทฤษฎีวิพากษ์ (critical theory) ของเยอรมัน ยังผลให้เกิด post-modern theology และการวางตัวของพระสันตะปาปาตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน ประเด็นสำคัญก็คือการแก้จุดอ่อนต่างๆของกระบวนทรรศน์ที่ 4 ดังต่อไปนี้

5.1 ศาสนามีได้เลวร้ายอย่างที่ถูกลกล่าวหา เพราะศาสนาที่ได้มาตรฐานทุกศาสนาตั้งใจสวดส้องหาบัพเหื่อน้ำมาเป็นต้นแบบการทำดี และสนับสนุนให้ทำโครงการช่วยบัพได้น้ำจนถึงบัพได้ตมให้มีโอกาสได้หลุดโผล่ขึ้นเห็นเดือนเห็นตะวันเป็นบัพเหื่อน้ำช่วยคนอื่นต่อไป ศาสนาโดยทั่วไปก็เป็นแกนนำในการเป็นผู้เสียสละช่วยเหลือสังคมอยู่แล้ว หากจะมีกรณีที่สมาชิกศาสนาประพฤติผิดความคาดหวังของสังคมไปบ้าง องค์การ

ศาสนาก็มีกลไกแก้ปัญหาในตัวอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการเสียบงบประมาณเลี้ยงดูนักการศาสนาบ้าง ก็ยังถูกกว่าเพิ่มงบประมาณกรมตำรวจมาทำการแทนนักการศาสนาซึ่งเพิ่มเท่าไรๆ ก็ไม่รู้จักพอ

5.2 ศาสนางมงายกว่าวิชาการจริงหรือ งมยคือการไม่ปรับความคิด หรือปรับความคิดความเข้าใจไม่ทันกระบวนทรรศน์ใหม่ กระบวนทรรศน์ใหม่อาจจะเกิดขึ้นโดยใคร เมื่อใด และอย่างไร ไม่มีใครคาดได้ พระคัมภีร์กล่าวว่า “ลมย่อมพัดไปในที่ลมต้องการฉันใด พระจิตเจ้าก็ทรง دلใจผู้ใดตามที่ทรงพอพระทัยฉันนั้น” (ยอห์น 3:8) เมื่อเกิดขึ้นใหม่ๆ ย่อมสร้างความกังขาครอบด้านไว้ก่อน เพื่อเปิดโอกาสให้คนใจกล้าได้ลองผิ ดลองถูก จนประเมินได้ว่าให้คุณภาพกว่าให้โทษ ก็จะเกิดขบวนการลดโทษขยายคุณและสนับสนุนในที่สุด และบ่อยๆองค์การศาสนาก็มักจะเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนดังกล่าว แต่อาจจะไม่ถูกใจนักวิชาการบางสาย ก็จะถูกกล่าวหาว่างมยอยู่ดี ก็ไม่เป็นไร นักวิชาการที่ปรับตัวไม่ทันก็มีสิทธิ์ถูกกล่าวหาว่างมยได้พอๆ กันทีเดียว

5.3 สังคายนาวาติกันที่ 2 แถลงจุดยืนได้รวดเร็วพอสมควรที่เดียวว่าพระศาสนจักรไม่มีเจตนาที่จะสัมปทานความมีเหตุผลไว้แต่เพียงผู้เดียว แม้ศาสนาจะให้

คำตอบต่างกันในปัญหาเดียวกัน ก็มีได้ หมายความว่า จะมีคำตอบเดียวที่ถูกและคำตอบอื่นๆ ผิดหมด จริงๆ แล้วอาจจะแบ่งกันถูกและแบ่งกันบกพร่องก็ได้ จึงควรช่วยกันวิเคราะห์ วิจัย วิชาน และวิจัย จนกว่าทุกฝ่ายจะพอใจ มันอาจจะนานเท่าใดก็ไม่สำคัญ

การทำงานของชาวคาทอลิกกับกระบวนทรรศน์ใหม่

1. เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมากกว่าทำกิจศรัทธา คณะเบเบดิกตินเจ้าของคติพจน์ว่า จงสวดและทำงาน ซึ่งตามเจตนาดั้งเดิมก็คือ แบ่งเวลากันครั้งต่อครั้งโดยสลับเวลากันทุก 2-3 ชั่วโมง พระสงฆ์ดูแลตบรูษพยายามปรับตัวให้มากที่สุด แต่วันหนึ่งๆ ก็ต้องใช้เวลาทำวัตรประมาณวันละ 2 ชั่วโมง (นอกจากจะรีบท่องจนพระฟังไม่รู้เรื่อง) นอกเหนือจากทำพิธีบูชาขอบพระคุณซึ่งยาวกว่าเวลานี้ สวดสายประคำ รำพึง ฝ่าศีล เวลานี้ถือหลักกว่าทำงานเป็นการสวดอย่างหนึ่ง จึงตัดเวลาสวดด้วยปากไปสวดด้วยการทำงานแทนเสียส่วนหนึ่ง ไม่ใช่ทั้งหมด และงานที่ว่าทำแทนสวดนั้น ก็แนะนำให้เป็งานพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและ/หรือผู้อื่นยิ่งกว่าสักแต่ว่าเป็นการทำงานอะไรก็ได้

2. ทำงานกับคนต่างศาสนาเน้นการผูกมิตรยิ่งกว่าการดึงเข้าศาสนา ช่วยทุกคนให้พัฒนาคุณภาพชีวิตและมีความสุขในศาสนาของเขา ช่วยแนะนำเพื่อนชาวพุทธให้เป็นชาวพุทธที่ดีขึ้นและมีความสุขยิ่งขึ้นกับการเป็นพุทธ ช่วยแนะนำชาวมุสลิมให้เป็นชาวมุสลิมที่ดีขึ้นและมีความสุขมากขึ้นกับการเป็นมุสลิม อาจจะมีผู้แย้งว่าถ้าทำเช่นนั้นมิเป็นการดึงให้กาเกินไปหรือ แล้วเราจะสู้เขาไหวหรือ ขอวิเคราะห์ว่าผู้แย้งยังคิดด้วยกระบวนทรรศน์เดิมๆ อยู่ อย่าลืมหาคำปลอบใจของพระเยซูที่ว่า ไม่ต้องห่วงใยว่าใครจะได้รับพระพรหรรษาทานอย่างไร ไม่ใช่หน้าที่ของท่าน เป็นหน้าที่ของพระจิตเจ้าที่จะจัดให้ใครอยู่ตำแหน่งใด ท่านมีหน้าที่ทำอะไรทำให้ดี ณ ตำแหน่งนั้นเถิด และอย่าลืมนว่าคุณสมบัติของผู้เข้าอาณาจักรของพระเจ้า ที่ว่ามีใครคนที่มัวแต่เอาใจพระองค์ด้วยการอ้ออ ไม่ใช่ผู้ทำงานสำเร็จมีรายงานสวยๆ เราหัวเจ้าให้อาหาร เรากระหายเจ้าให้น้ำ เราอยากรู้เจ้าก็ให้ความรู้ตรงตามที่เรอยากรู้ สรุปคือผู้ที่ออกไปช่วยผู้ต้องการความช่วยเหลือตามความต้องการของเขาแต่ละคนและแต่ละกรณีนั้นแหละคือผู้ทำดีตามเจตนาของพระเยซูเจ้าและของชาวหลัณนวยุค

3. พระวรสารเป็นข่าวดีแห่งความสุข ท่านเป็นผู้มีความสุข (Happy are you who.....) คงยังจำกันได้ดีว่าเมื่อ 2 ปีมานี้

พระสันตะปาปาฟรังซิสได้ออกสมณสาส์นด้วยชื่อแหวกประเพณีว่า Evangelii Gaudium ความชื่นชมยินดีแห่งพระวรสาร แทนที่จะเดินตามประเพณีว่า Vae illi qui non annuntiat Evangelium วิบากแก่ผู้ไม่ประกาศข่าวดี ทางของเราเป็นทางกางเขน จงละทิ้งทุกอย่างแล้วตามเรามา เราไม่มีแม้แต่ขอนหนุนสีรชะนอน...

ทำอย่างไรจึงจะมีความสุข ไม่ต้องไปหาที่ไหนไกล มันอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน มันอยู่ในธรรมชาติของความเป็นคนนั่นเอง เราวิ่งไปเสียเวลาหาความสุขที่ตรงกับความต้องการของมนุษย์ เสียเวลาเปล่า ทำอย่างไรก็ไม่ใช่ความสุขแท้ ไม่ต้องไปหาที่ไหน มันอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์นี้เอง มนุษย์ทุกคนจึงอยากได้ความสุขโดยอัตโนมัติของธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนอยากมีความสุข หรือถ้ามีทุกข์ก็อยากพ้นทุกข์ เพราะความทุกข์เป็นอุปสรรคขัดขวางการมีความสุข อยากพ้นทุกข์ก็เพื่อเปิดโอกาสให้มีช่องทางสู่ความสุข ให้ความสุขมีช่องทางเข้ามาเยือน ก็เท่านั้นเอง

ความสุขคืออะไรจะได้หาได้ไม่ผิดที่ผิดทาง ความสุขคือความรู้สึกที่ได้จากการตอบสนองสัญญาตญาณระดับใดระดับหนึ่ง เนื่องจากสัญญาตญาณในธรรมชาติของมนุษย์มี 4 ระดับ ความสุขจึงมีได้ 4 ระดับ คือ ระดับก่อนหิน ระดับพืช ระดับสัตว์

และระดับปัญญา มนุษย์เท่านั้นมีสิทธิ์ที่จะมีความสุขได้ทั้ง 4 ระดับ เพราะมีตั้ง 4 สัญชาติญาณ คือ 1. สัญชาติญาณก่อนหิน ทำให้อยากจะหาความสุขกับการอยู่เฉยๆ งอมืองอเท้า เพื่อจะมีความสุขอย่างก่อนหิน แต่จะถูกตำหนิว่าเกียจคร้าน ไม่เหมาะกับมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่ใช่ก่อนหิน ไม่ใช่ความสุขแท้ตามความเป็นจริงของมนุษย์ อยากเป็นก่อนหินสักเท่าใด ก็ไม่อาจเป็นได้จริงๆ ถ้ายังฝืนอยากต่อไปจะเป็นผู้มีอัญภาวะ (alienation) คือเป็นอย่างหนึ่งแต่อยากเป็นอีกอย่างหนึ่งที่เป็นไปไม่ได้เพราะผิดธรรมชาติ แต่ก็ดันทุรังจะเป็นให้ได้ จึงผิดหวังและก็ยอมผิดหวังอยู่อย่างนั้น เพราะไม่คิดจะหาทางออก จึงเป็นความสำคัญผิดที่เลว (bad faith) ด้วยจิตใจสับสนไม่อยู่กับร่องกับรอย 2. สัญชาติญาณพืช ถ้าอยากมีความสุขด้วยสัญญาตญาณแบบพืช ก็จะทำให้โลกกอบโกยทุกอย่างมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตน เหมือนพืชที่ดูดซับเท่าไรก็ไม่รู้จักพออยู่นั่นเอง เขาพอจะมีความสุขอย่างพืชได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ไม่ใช่ความสุขแท้ตามความเป็นจริง เพราะเขามี ภาวะผิดประเภท ภาวะแท้ย่อมตามหลอกกหลอนเขาอยู่ตลอดเวลา 3. สัญชาติญาณอารักขาเย็น ถ้าอยากมีสัญญาตญาณแบบอารักขาเย็น อันเป็นสัญญาตญาณแพร่เย็น และดูแลให้ผู้มีเย็นเหมือนตนได้เปรียบผู้อื่นไว้ก่อน มันเป็น

ความสุขระดับสัจธรรมโดยเฉพาะ มันไม่ใช่ความสุขแท้ในระดับของมนุษย์ ย่อมมีภาวะผิดประเภทแทรกซ้อนอยู่อย่างไม่มีทางเลี่ยง

ถ้าอยากมีความสุขระดับปัญญา ไซ้แล้ว มันเป็นสัจชาตญาณของธรรมชาติมนุษย์โดยเฉพาะ มันเป็น “ความสุขแท้ตามธรรมชาติของมนุษย์โดยแท้” ไม่มีภาวะผิดประเภทเข้าแทรกซ้อน สัจชาตญาณนี้แสดงออกโดยการมีความสุขกับการสร้างสรรค์ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา การกระทำใดๆ ที่มีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 อย่างนี้ ย่อมให้ความสุขแท้ตามธรรมชาติของมนุษย์ในสังสารวัฏ ในภาวะนิพพานของชาวพุทธหรือภาวะนิรันดรของชาวคริสต์ค่อยว่ากันอีกสถานะหนึ่ง

วิเคราะห์ วิจัย และวิธาน

ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้คือการวิเคราะห์ (analysis) การกระทำ (act, action) ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำอย่างมนุษย์ (actus humanus, human act) คือมีมโนธรรมนำหน้า มโนธรรมจะเป็นกลไกขับเคลื่อนเป้าหมายของการกระทำอยู่ตรงไหน ถ้าไม่มีเป้าหมายก็ไม่ต้องทำให้เสียเวลา ทำอย่างอื่นดีกว่า ถ้าเป้าหมายอยู่ในประเภทบันเทิงก็จัดอยู่ในประเภทการเล่น แต่ถ้ามีเป้าหมายที่หวังผลก็เป็นการทำงาน

หรืออาจจะเป็นการกระทำที่ไม่มีมโนธรรมนำหน้าคือ ทำโดยอัตโนมัตไม่สำนึกและควบคุมเองไม่ได้ อย่างเช่นการเต้นของหัวใจ ก็เรียกว่าเป็นการกระทำเชิงมนุษย์ (actus hominis, act of man) เป็นการกระทำที่ไร้มโนธรรมนำหน้า

เมื่อวิเคราะห์เสร็จก็ถึงขั้นวิจัย (appreciation) ว่าดีหรือไม่ดี ใ้บุญหรือได้บาป ก็ตอบได้ว่า ถ้าเป็นการทำงานที่ไร้มโนธรรมอย่างเช่นการทำงานของหัวใจดับได้ฟัง ย่อมไม่มีบุญหรือบาป แต่ถ้าเป็นการทำงาน (แม้แต่การเล่นพักผ่อนหย่อนใจ) ที่มีมโนธรรมนำหน้า ก็ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจในแต่ละครั้งว่าจะทำตามมโนธรรมหรือไม่ ถ้าทำตามก็ใ้บุญ ถ้าฝ่าฝืนก็เป็นบาป ถ้าทำอย่างลึกลับก็ใ้บุญครั้งๆ ถ้าฝืนอย่างลึกลับก็ไม่มีบาปหนักขนาดต้องถูกโทษนิรันดร

เมื่อวิเคราะห์และวิจัยเรียบร้อยแล้วก็ถึงขั้นวิธาน (application) คือการนำไปใช้ ปรัชญาหลังนวยุคขอเสนอแนะให้ว่าหากนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือเพื่อการสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ และแสวงหา นอกจากจะใ้บุญในทุกศาสนาแล้ว ยังได้ความสุขแท้ตามความเป็นจริงของธรรมชาติมนุษย์ในสังสารวัฏ อันจะเป็นอานิสงฆ์ให้ผู้ใกล้ชิดได้พลอยมีความสุขตามไปด้วยไม่มากนักน้อย และสังคมจะเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นไม่มากนักน้อยไปด้วย

มโนธรรมคืออะไร

ชาวคาทอลิกเข้าใจกันตามประสาชาวบ้านว่ามโนธรรมคือเสียงของพระเจ้า (the Voice of God) หรือเสียงของเทวดารักษาตัว (the guardian angel) ในทางปรัชญามโนธรรมคือความสำนึกดี/ชั่ว เป็นสมรรถนะหนึ่งของปัญญา ปัญญาสามารถสำนึกถึงอะไรได้รอบด้าน เช่นสำนึกว่าตัวเองมีอยู่ สำนึกว่าตัวเองคิด สำนึกว่าตัวเองทำงาน สำนึกว่าตัวเองเล่น สำนึกว่าตัวเอง...ตัวเอง...แต่มีสำนึกอย่างหนึ่งพิเศษไม่มีตัวเองเป็นฐานของความสำนึก คือสำนึกดี/ชั่ว จึงได้ชื่อพิเศษว่ามโนธรรม ชาวคริสต์จึงเชื่อว่าอยู่ดี ๆ จะมีขึ้นมาเองในทุกปัญญาชนิดบังคับให้ทำได้ออย่างนี้ไม่ได้ มันเหลือเชื่อเกินไป พระเจ้าทรงมีเจตนาไว้ให้มนุษย์รู้จักทำดีเพื่อมีโอกาสได้ไปสวรรค์มีเจตนาทางไปสวรรค์ก็จะมีคนเกินกว่าที่มนุษย์จะจัดการได้ จึงยกย่องให้เป็นเสียงของพระเจ้า

เทววิทยาแห่งการทำดี

ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วใช่ไหม จะว่าใช่ก็ใช่แต่ต้องขอขยายความเพื่อความเข้าใจของชาวคริสต์โดยทั่วไป เพราะนักเทววิทยา (นักอธิบายพระคัมภีร์เชิงปรัชญา) แบ่งความเห็นเป็น 3 กระแสใหญ่ๆ คือ

1. ใช่แล้ว เพราะความยุติธรรมเรียกร้องให้พระเจ้าต้องเป็นตัวอย่างแห่งความยุติธรรม จะลำเอียงไม่ได้ จะใช้ 2 หรือ 3 มาตรฐานไม่ได้เป็นอันขาด ดังที่เทอร์툴เลียน (Tertullian) กล่าวไว้ว่า เมื่อมีการทำดีใดๆ เกิดขึ้น พระเจ้าก็จะกลายเป็นลูกหนี้ตามกฎหมายทันที พระองค์มีพันธะผูกพันจะต้องชำระหนี้จนถึงเบี้ยสุดท้าย มีการทำชั่วเกิดขึ้นก็เช่นกันพระองค์กลายเป็นตุลาการที่จะต้องติดตามลงโทษอย่างตรงไปตรงมาตามโทษานุโทษไม่ให้มีอะไรเหลือติดค้างแม้เท่าของไข (De Poenitentia, 2)

2. ผิดถนัด พระเจ้าทรงมีความยุติธรรมก็จริง แต่ก็ทรงพระเมตตาอย่างหาที่สุดมิได้ด้วย ก็หมายความว่าในความเป็นไปปรกติ ก็ทรงใช้ความยุติธรรมเที่ยงตรงตามตราขู้อย่างที่เทอร์툴เลียนได้แถลงไว้อย่าง 100% แต่สำหรับผู้มีศรัทธา พระเจ้าก็จะมีพระเมตตาที่จะใช้พระเมตตาเข้ามาแทนได้ทั้งหมด ทั้งนี้ ผู้มีศรัทธาสามารถแน่ใจได้จากคำรับรองของเปาโลว่า Justus ex fide vivit. (รม1:17) ซึ่งตีความว่า ศรัทธาเท่านั้นที่ทำให้คนๆ หนึ่งมีความชอบธรรม ซึ่งตีความต่อไปได้ว่า หากมีศรัทธาต่อพระเยซูเพียงอย่างเดียวเท่านั้น พระเจ้าก็ทรงความชอบธรรมที่จะอภัยทั้งบาปและโทษบาปได้ทั้งหมด ทั้งทรง

มีความชอบธรรมต่อไปที่จะประทานความเมตตาที่ยกย่องอย่างใดก็ได้ โดยผู้ใดไม่จำเป็นต้องทำความดีอะไรด้วยตนเองเลยก็ยิ่งได้ออกัสตินเคยคิดอย่างนี้ ดังที่เขียนแสดงไว้ในจดหมายฉบับหนึ่งว่า “หากพระเจ้าไม่ทรงช่วยเหลือมนุษย์ไม่มีทางจะทำความดีอะไรได้เลย พระหรรษทานเท่านั้นที่บันดาลให้มนุษย์ทำกิจกรรมดีทั้งหลาย กล่าวได้ว่าบุญกุศลของเราทั้งหมดเป็นสิ่งพระประทานลงมาให้ จึงกล่าวได้ว่าที่พระเจ้ามอบรางวัลการทำความดีของเรานั้น ที่แท้ก็คือพระองค์ประทานรางวัลให้กับผลงานของพระองค์เอง” (Augustine, Letter 194,19)

3. พระสังคายนาแห่งเตรินโต(Council of Trent)เดินสายกลางประกาศว่าการทำดีใดๆ แต่ละคนย่อมมีส่วนร่วมในความชอบธรรมของพระเจ้าในการยกเว้นความยุติธรรมเพื่อแสดงพระเมตตาแทน ซึ่งก็ตรงกับคำชี้แจงของอโควินส์ว่า บุญกุศล (merit) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ meritum de congruo ได้แก่ บุญที่มนุษย์ตัดสินใจทำ โดยอาศัยความช่วยเหลือตามปรกติจากพระเจ้า กับ meritum de condigno ซึ่งต้องอาศัยพระหรรษทานพิเศษ ตั้งแต่การตัดสินใจทำดีจนทำความดีได้สำเร็จระดับเหนือธรรมชาติ ซึ่งธรรมชาติมนุษย์ไม่อาจเอื้อมถึงได้

สรุป

หากใช้มิติของพระสังคายนาเตรินโตเป็นฐาน เสริมด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามข้อเสนอแนะของปรัชญาหลังนวยุค ก็น่าจะช่วยให้วิถีชีวิตของชาวคาทอลิกเหมาะกับสังคมโลกาภิวัตน์และน่าสนใจสำหรับบุคคลภายนอกมากขึ้น

พัฒนาเพื่อการทำงาน ทั้งศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู ต่างก็เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน ก่อนจะทำกิจการงานใดๆ นั่นคือ ฝึกจิตให้มีสมาธิ (concentration) ด้วยเทคนิคต่างๆ กัน ผู้เขียนได้ศึกษาและทดลองฝึกหลายๆ วิธี และพบสำหรับตัวเองว่า วิธีที่ได้ผลที่สุดและเป็นธรรมชาติที่สุดคือ การเพ่งจิตที่การเคลื่อนไหวของท้องและติดตามด้วยกระแสจิตว่ายุบ.....พอง..... เพราะจิตได้ติดตามความเป็นจริงของชีวิตอย่างใกล้ชิดที่สุด ซึ่งต่อไปจิตก็จะชินกับความเป็นไปของชีวิตอย่างเหนียวแน่น และนั่นคือสมาธิเป็นเทคนิคที่ขจัดความวอกแวกได้เป็นอย่างดี จะทำการใดก็จะมีสมาธิ หากรู้สึกสติแตกเมื่อใดก็หาที่สงบฝึกยุบพองสักพักหนึ่ง สติก็จะคืนมา ถ้ารู้สึกอาการหนัก ไม่กลับมาง่ายๆ ก็ให้ไปสวนเล็ดรินที่เชียงใหม่เข้าเียบสัก 2-3 วัน รับรองได้ผล

ทำงานเพื่อการพัฒนา คติพจน์ที่ใช้
อบรมเยาวชนคาทอลิกมานาน คือ See
Judge Act ยังใช้ได้คืออยู่ ไม่ล้าสมัย เดิม
เป็นเทคนิคการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของลัทธิอรรถิภาวนิยมมาก่อน ชาตร์
(Jean-Paul Sartre) ใช้ปลุกใจชาวฝรั่งเศส
ขณะอยู่ได้อำนาจของกองทัพนาซีให้กล้าฮึดสู้
อย่างได้ผล

- Voir กล้าเผชิญปัญหา
- Juger กล้าประเมินวิธีปฏิบัติ
- Ager กล้าลงมือทำการด้วยความ
รับผิดชอบความเป็นตัวของตัวเอง

ครั้นประเทศฝรั่งเศสปลดแอกลัทธินาซี
สำเร็จ ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามากดดันอย่าง
หนักแทน พระศาสนจักรแห่งประเทศไทย
ฝรั่งเศสแก้ปัญหาตกโดยสร้างโครงการอบรม
เยาวชนฝรั่งเศสในช่วงนั้นด้วยสโลแกน

เดียวกัน โดยแบ่งการอบรมเป็น 4 แผนก
คือ

- » -JAC Jeunesse agricole
catholique กลุ่มเยาวชนเกษตรกร
 - » -JEC Jeunesse étudiante
catholique กลุ่มเยาวชนนักเรียน
 - » -JIC Jeunesse indépendante
catholique กลุ่มเยาวชนนายทุน
 - » -JOC jeunesse ouvrière
catholique กลุ่มเยาวชนกรรมกร
 - » -JUC jeunesse universitaire
catholique กลุ่มเยาวชนนักศึกษา
- นโยบายนี้ยังใช้ได้คืออยู่หากเสริมด้วย

นโยบายพัฒนาอย่างมีความสุขของลัทธิหลัง
นวยุคคือสร้างสรรค์ ปรับตัว ร่วมมือ
แสวงหา ก็น่าจะสมบูรณ์แบบในยุคนี้

Borchert, Donald, ed. **Encyclopedia of Philosophy**. New York : Macmillan, 2006.

Buttrick, George Arthur,ed. **The Interpreter's Dictionary of Bible**. Nashville, TN : Abingdon Press, 1993.

Craig, Edward. ed. **Routledge Encyclopedia of Philosophy**. London: Routledge, 1998.

Eliade, Mircea, ed. **The Encyclopedia of Religion**. New York : Macmillan, 1997.

Hastings, James, ed. **Encyclopedia of Religion and Ethics**. New York : Scribner, 1959.

McDonald, William, ed. **The New Catholic Encyclopedia**. Palatine, Ill.,Jack Heraty,1991.

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มาจากการทำงาน

บาทหลวงปรีชา ธรรมนิม

[หมดชีวิตด้านจิตใจ]

ใคร่ขอออกตัวก่อน ว่าบทถอดความนี้ขอล่าไว้ในแง่มุมมองทางบวกแบบกว้างๆ ของ “การทำงาน” ในลักษณะเอียงๆ ไปทางธรรมะชั้นโมนิดๆ จะกล่าวเพียงเล็กน้อยในแง่มุมมองทางลบของ “การทำงาน” ขอให้เป็นที่เข้าใจของผู้เชี่ยวชาญได้ทำหน้าที่วิเคราะห์มุมมองในแง่ลบของ “การทำงาน” ตามความรู้ ความสามารถของพวกท่านจะดีกว่า

ความหมายของการทำงานในพระคัมภีร์
ผู้ร่วมงาน

จากหนังสือปฐมกาล พันธสัญญาเดิม ได้กล่าวถึงคุณค่าของการทำงาน **ไปในทางบวก** “เมื่อพระเจ้าทรงเนรมิตฟ้าและดิน บนแผ่นดินยังไม่มีพุ่มไม้ และตามทุ่งนา หญ้ายังไม่ได้งอกขึ้นเลย เพราะพระเจ้ายังมิได้ทรงทำให้ฝนตกบนแผ่นดิน และยังไม่มีมนุษย์ใช้แผ่นดินเป็นที่เพาะปลูก [...] พระเจ้าทรงนำมนุษย์มาไว้ในสวนเอเดน เพื่อเพาะปลูกและดูแลสวน” (ปฐมก 2: 4, 5,15)

บาทหลวงสังกัดคณะธรรมทูตแห่งมาเรียนมล (O.M.I.)

ดังนี้ มนุษย์ผู้ที่พระเจ้าทรงสร้างมาตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ได้ผลิตผลการทำงานเทียบเคียงคู่ไปกับการสร้างโลกของพระเจ้า เหมือนต้องการบอกว่าพระเจ้านั้นมีพระประสงค์**ดึงมนุษย์เข้าร่วมผลงานสร้างโลกกับ/ของพระองค์** มนุษย์กลายเป็น**ผู้ร่วมงานสร้างโลก** การที่พระเจ้าทรงให้มนุษย์อยู่ในสวนเอเดน คงเป็นเพราะพระองค์มีพระประสงค์ให้มนุษย์ได้พบตนเองในความกลมกลืนกับผืนแผ่นดินที่พวกเขาได้ถูกสร้างขึ้นมา/ถูกดึงออกมา

ในมุมมองนี้ พระคัมภีร์ได้ให้ความหมายของการงาน/การทำงานไปในทางบวก นั่นคือ การทำงานเป็นการ**มีส่วนร่วมในกิจการเนรมิตสร้างสรรค์ของพระเจ้า เป็นภาพสะท้อนให้เห็นกิจการของพระเจ้าผู้สร้าง** ดูเหมือนพระคัมภีร์ ต้องการบอกว่ากิจกรรมทุกกิจกรรม (รวมถึงการพักผ่อน) ในชีวิตมนุษย์ คือ การทำงาน การทำงานจึงมิใช่ผลพวงของบาป(การทำบาป)ของมนุษย์คู่แรก

แต่ผลพวงของการล้มตัวครั้งแรกของมนุษย์ คือ ความปั่นป่วนวุ่นวายในวิธีการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับแผ่นดินผิดเพี้ยนไป ไม่มีความกลมกลืนเหมือนเดิม ไม่มีกัลยาณมิตรกันต่อไป การทำงานได้กลายเป็นภาระอันหนักอึ้ง “...เพราะเจ้าได้กินผลจากต้นไม้ที่เราห้ามมิให้กิน แผ่นดินจะถูกสาบแช่งเพราะเจ้า เจ้าจะต้องหากินจาก

แผ่นดินอย่างทุกข์ยากทุกวันตลอดชีวิต [...] เจ้าจะมีอาหารกินก็ด้วยหยาดเหงื่อบนใบหน้า จนกว่าเจ้าจะกลับเป็นดินอีก เพราะเจ้าถูกปั้นมาจากดิน...” (ปฐม 3: 17-19)

การทำงานเป็นส่วนหนึ่งของสภาพมนุษย์

หนังสือปฐมกาลบรรยายว่าพระเจ้าทรงมอบหมายงานให้แก่มนุษย์ตั้งแต่เริ่มทรงสร้างโลก “พระเจ้าทรงอวยพรเขาทั้งสองและตรัสว่า ‘จงมีลูกให้มาก และทวีจำนวนขึ้นจนเต็มแผ่นดิน จงเป็นนายเหนือปลาในทะเล นกในอากาศ และสัตว์ทุกชนิดที่เคลื่อนไหวอยู่บนแผ่นดิน’” (ปฐมกาล 1:28)

เราจึงกล้าสรุปได้ว่า ความมุ่งหวังของมนุษย์ คือ ทำงานตั้งแต่สมัยสร้างโลกมาแล้ว การกล่าวถึงงานต่างๆ ที่พระเจ้าทรงให้ทำตั้งแต่สมัยสร้างโลกบ่งบอกว่าการงานเป็นส่วนหนึ่งในธรรมชาติของมนุษย์

บทเพลงสดุดีที่104 สรรเสริญอย่างสวยงามถึงภารกิจของพระเจ้าผู้เนรมิต สรรพสิ่งและของมนุษย์ “**ส่วนมนุษย์ก็ออกไปทำงาน มุ่งมั่นทำงานจนถึงเย็น**”

อย่างไรก็ตาม การงานของมนุษย์แตกต่างจากการกระทำของสัตว์ซึ่งทำไปตามสัญชาตญาณ มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติและนำมาใช้ให้เกิดคุณ

ประโยชน์ได้ ให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์อันดี ที่ได้ตั้งไว้ก่อนตามความสามารถของตนเป็นเสมือนต้องการบอกให้รู้ว่าผลงานของพวกเขาสนองต่อผลงานของพระเจ้า

การทำงาน คือ งานบริการพระเจ้า
หลังการล้มตัวครั้งแรกของมนุษย์ การทำงานดูเหมือนยากลำบากขึ้น แต่ในความเป็นจริง หนังสือปฐมกาลต้องการบอกว่า การทำงานหาใช่การถูกสาบแช่งในตัวเองไม่ แต่เป็นเงื่อนไขในเวลาต่อมาของการปฏิบัติงานมากกว่า เงื่อนไขของความลำบากเหน็ดเหนื่อย การทำงานไม่ใช่สิ่งเลวร้าย แต่ดูเป็นสิ่งยากลำบากมากกว่า

พระคัมภีร์กล่าวเช่นกันว่าการทำงาน คือ วิธีหนึ่งของการทำมาหาเลี้ยงชีพ ด้วยการทำงาน มนุษย์สามารถเลี้ยงตนเองและตอบสนองความจำเป็นในชีวิตได้ อัครธรรมทูตเปาโลได้ปลุกเร้าชาวโครินธ์ให้หวังในการทำงาน “... ทั้งผู้ปลูกและผู้รดน้ำก็ไม่สำคัญเท่าพระเจ้าผู้ทรงบันดาลให้เติบโตขึ้น ผู้ปลูกและผู้รดน้ำสำคัญเท่ากัน แต่ทุกคนได้รับค่าจ้างของตนตามส่วนของงานที่ตนทำ เพราะเราเป็นผู้ร่วมงานกับพระเจ้า(คนงานของพระเจ้า)” (1 โครินธ์ 3:7-9)

พระคัมภีร์ยังกล่าวอีกว่า การทำงานก็คือ การรับใช้บริการ นั่นคือการพยายามทำความดี หาทุกวิถีทางให้เกิดคุณประโยชน์

แก่ผู้อื่น (ไม่เป็นกาฝาก คอยเกาะคนอื่นอยู่รำไป) “เมื่อเราอยู่กับท่าน เราได้กำชับท่านว่า ถ้าผู้ใดไม่ยอมทำงานก็อย่ากิน แต่เราได้ยินว่า บางท่านดำเนินชีวิตอย่างเกียจคร้าน ไม่ทำงานเลย แต่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับธุระของผู้อื่น เรากำชับและเตือนคนเช่นนี้ในพระเยซูคริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้า ให้ทำงานอย่างสงบ และหาเลี้ยงชีพด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเอง พี่น้องทั้งหลาย อย่าทอดทิ้งในการทำความดี” (เทียบ 2 เรสะโลนิกา 3:10-12)

วิธีรับใช้พระเจ้าแท้จริงแล้วควรเป็นการทำให้พระองค์รู้สึกสบาย เป็นกันเอง เราต้องทำเช่นนั้น มิใช่เพื่อเป็นที่สังเกตเห็นเด่นกว่าคนอื่น แต่เพื่อให้ **พระองค์พอพระทัย** เพื่อเป็นผู้รับใช้พระอาณาจักรของพระองค์ ผู้ทรงเรียกเราให้ทำ “หลายสิ่งหลายอย่าง” เพื่อ**คุณประโยชน์แก่ผู้อื่น** และพระบิดาก็ทรงปลื้มปีติเสมอเมื่อทรงทอดพระเนตรเห็นเรา “บังเกิดผลมาก” (เทียบ ยอห์น 15:8)

มีแนวความคิดของระเบียบบังคับ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การทำสิ่งดี การรับใช้บริการแฝงอยู่ในการทำงาน การทำงานจริงจึงอยู่เสมอภายใต้ **“กฎแห่งความรัก”** ที่องค์พระเยซูคริสต์ได้ทรงมอบไว้ให้ ถ้าพวกเรารักกัน พวกเราต้องรับใช้กันและกัน

การรับใช้ต้องเป็นบาปฐานของชีวิต คริสตชนบนโลกนี้ เป็นการเรียกร้อง การทุ่มเทอย่างถาวรในการทำงาน (24 ชม.) ไม่ว่างงานนั้นจะอยู่ในลักษณะใด พระคัมภีร์ในมุมมองนี้จึงไม่แยกแยะงานในบ้านและงานนอกบ้าน “ท่านผู้ใดที่มีผู้รับใช้ออกไปไถนาหรือไปเลี้ยงแกะ เมื่อผู้รับใช้กลับมาจากทุ่งนา ผู้นั้นจะพูดกับผู้รับใช้หรือว่า ‘เร็วเข้ามานั่งโต๊ะเถิด’ แต่จะพูดมิใช่หรือว่า ‘จงเตรียมอาหารมาให้ฉันกิน จงคาดสะเอวคอยรับใช้ฉันขณะที่ฉันกินและดื่ม หลังจากนั้นเจ้าจึงจะกินและดื่ม’ นายย่อมไม่ชอบใจผู้รับใช้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งมิใช่หรือ ท่านทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน เมื่อท่านได้ทำตามคำสั่งทุกประการแล้ว จงพูดว่า ‘ฉันเป็นผู้รับใช้ที่ไร้ประโยชน์ เพราะฉันทำตามหน้าที่ที่ต้องทำเท่านั้น’” (ลูกา 17:7-10)

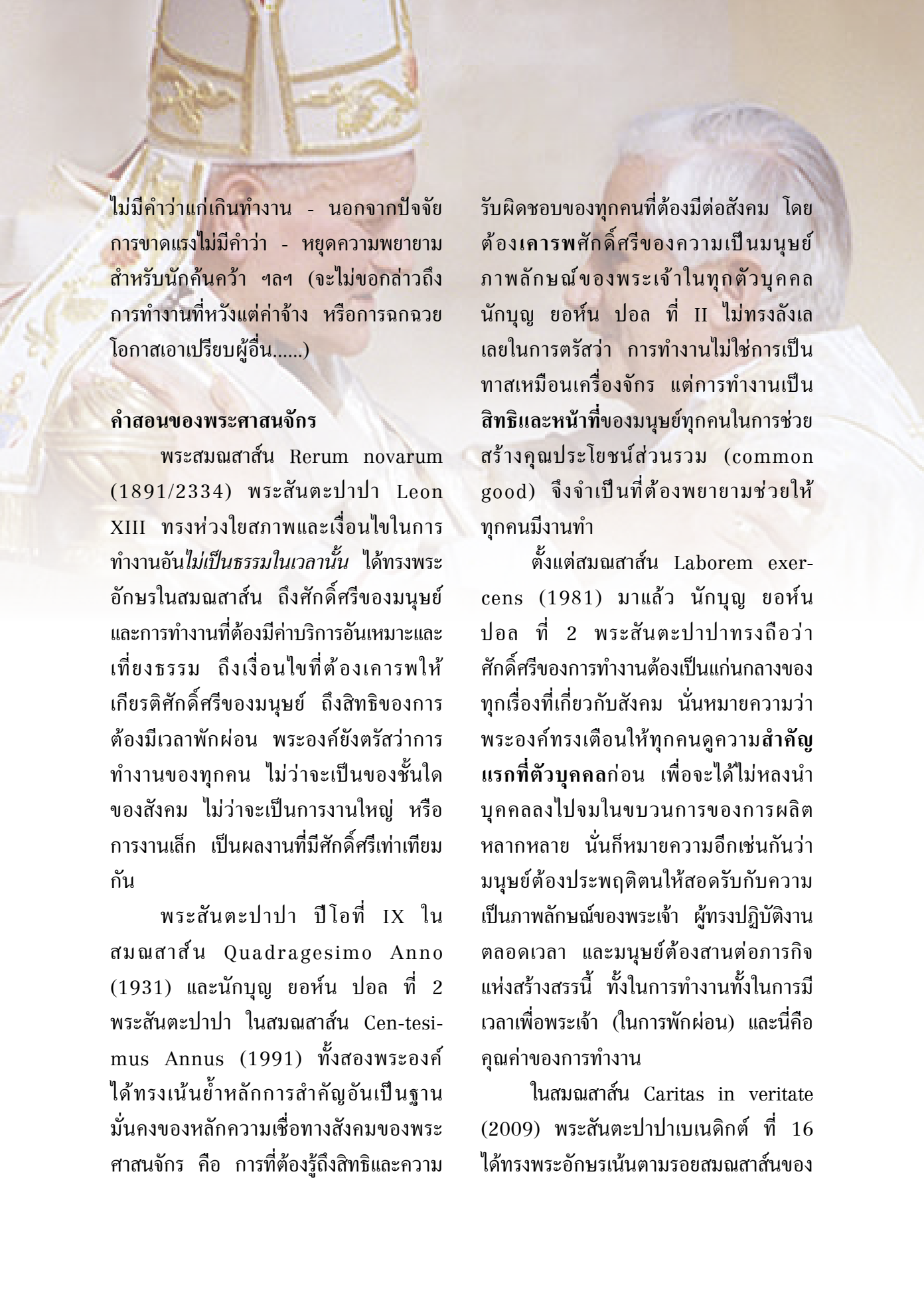
ทุกอย่างมีเวลาของมัน

องค์ประกอบอีกอย่างที่เราอาจลืมพิจารณาไป คือ พระคัมภีร์ดูเหมือนกล่าวในเวลาเดียวกันว่า เมื่อพระเจ้า พระผู้สร้างได้ทรงมอบการทำงานให้มนุษย์ พระองค์ได้ทรงสั่งให้มีวันหยุด (พัก) เพื่อมีเวลาให้พระเจ้า อยู่กับพระเจ้า แต่มนุษย์ก็สามารถเป็นอิสระในการทำกิจกรรมได้ “วันสัปดาห์ใดวันหนึ่ง องค์พระเยซูเสด็จผ่านนาข้าวสาลี บรรดาศิษย์ที่เดินทางมาด้วยได้ได้ตรวจข้าว

ชาวฟาริสีได้ถามพระองค์ว่า ‘ทำไมศิษย์ของท่านทำสิ่งต้องห้ามในวันสัปดาห์โต’ พระองค์ได้ตรัสตอบว่า ‘ท่านไม่ได้อ่านพระคัมภีร์หรือว่า กษัตริย์ทรงทำสิ่งใดในยามที่มีความจำเป็นและความหิวโหย กษัตริย์ดาวิดได้เสด็จเข้าไปในพระนิเวศของพระเจ้าเสวยขนมปังที่ตั้งถวาย ซึ่งใครจะกินไม่ได้’ นอกจากบรรดาสมณะเท่านั้น พระองค์ยังทรงให้ผู้ติดตามกินอีกด้วย’ แล้วพระองค์ทรงเสริมว่า ‘วันสัปดาห์โตมิใช่เพื่อมนุษย์ มิใช่มนุษย์มีไว้เพื่อวันสัปดาห์โต’ (มาระโก 2:23-27)

องค์พระเยซูมิได้ตำหนิการทำงาน ของมารธา ผู้รู้สึกลัว ในฐานะเจ้าบ้าน ตนมีหน้าที่รับรองแขกคนสำคัญให้ดีที่สุด แต่เธอได้ปล่อยให้งานกดดันเธอและมีอำนาจเหนือเธอ แต่พระองค์ทรงดึงให้ทั้งมารีย์และมารธา ได้รู้จักใช้เวลาอย่างถูกต้อง สอดรับกลมกลืนกับสภาพการณ์และสถานการณ์

คริสตศาสนิกชนจึงควรพยายามเข้าใจให้ดีกว่า การทำงานในมุมมองการรับใช้บริการตลอด มิได้หมายความว่าเราต้องบากบั่นทำงานอย่างหามรุ่งหามค่ำ แต่การทำงานรับใช้พระเจ้า (และเพื่อนมนุษย์) มีเวลาในทุกองค์ประกอบของแต่ละองค์ประกอบ การอยู่ กับพระเจ้า (หรือการพักผ่อน) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการงานรับใช้ และการงานนี้ควรเป็นบริการที่สร้างสรรค์สังคม จึง

ไม่มีคำว่าแก่เกินทำงาน - นอกจากปัจจัย
การขาดแรงไม่มีคำว่า - หยุดความพยายาม
สำหรับนักค้นคว้า ฯลฯ (จะไม่ขอก้าวถึง
การทำงานที่หวังแต่ค่าจ้าง หรือการฉกฉวย
โอกาสเอาเปรียบผู้อื่น.....)

คำสอนของพระศาสนจักร

พระสมณสาส์น *Rerum novarum* (1891/2334) พระสันตะปาปา Leon XIII ทรงห่วงใยสภาพและเงื่อนไขในการทำงานอัน**ไม่เป็นธรรมในเวลานั้น** ได้ทรงพระอักษรในสมณสาส์น ถึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ และการทำงานที่ต้องมีค่าบริการอันเหมาะสมและเที่ยงธรรม ถึงเงื่อนไขที่ต้องเคารพให้เกียรติศักดิ์ศรีของมนุษย์ ถึงสิทธิของการต้องมีเวลาพักผ่อน พระองค์ยังตรัสว่าการทำงานของคน **ไม่ว่าจะเป็นของชั้นใดของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการงานใหญ่ หรือการงานเล็ก เป็นผลงานที่มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน**

พระสันตะปาปา ปีโอที่ IX ในสมณสาส์น *Quadragesimo Anno* (1931) และนักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปา ในสมณสาส์น *Centesimus Annus* (1991) ทั้งสองพระองค์ได้ทรงเน้นย้ำหลักการสำคัญอันเป็นฐานมั่นคงของหลักความเชื่อทางสังคมของพระศาสนจักร คือ การที่ต้องรู้ถึงสิทธิและความ

รับผิดชอบของทุกคนที่ต้องมีต่อสังคม โดยต้องเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ปรากฏลักษณะของพระเจ้าในทุกตัวบุคคล นักบุญ ยอห์น ปอล ที่ II ไม่ทรงลังเลเลยในการตรัสว่า การทำงานไม่ใช่การเป็นทาสเหมือนเครื่องจักร แต่การทำงานเป็นสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนในการช่วยสร้างคุณประโยชน์ส่วนรวม (common good) จึงจำเป็นที่ต้องพยายามช่วยให้ทุกคนมีงานทำ

ตั้งแต่สมณสาส์น *Laborem exercens* (1981) มาแล้ว นักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปาทรงถือว่าศักดิ์ศรีของการทำงานต้องเป็นแก่นกลางของทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม นั้นหมายความว่า พระองค์ทรงเตือนให้ทุกคนดูความ**สำคัญแรก**ที่ตัวบุคคลก่อน เพื่อจะได้ไม่หลงนำบุคคลลงไปจมในขบวนการของการผลิตหลากหลาย นั่นก็หมายความว่าอีกเช่นกันว่ามนุษย์ต้องประพฤติดนให้สอดคล้องกับความ**เป็น**ปรากฏลักษณะของพระเจ้า ผู้ทรงปฏิบัติงานตลอดเวลา และมนุษย์ต้องสานต่อภารกิจแห่งสร้างสรรค์นี้ ทั้งในการทำงานทั้งในการมีเวลาเพื่อพระเจ้า (ในการพักผ่อน) และนี่คือคุณค่าของการทำงาน

ในสมณสาส์น *Caritas in veritate* (2009) พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 ได้ทรงพระอักษรเน้นตามรอยสมณสาส์นของ

นักบุญ ยอห์น ปอลที่ 2 พระสันตะปาปา ถึงศักดิ์ศรีของการทำงาน พระองค์ทรงเน้นว่า บ่อยครั้งที่เดียว ความยากจนเป็นผลมาจากการล่องละเมิดศักดิ์ศรีของการทำงาน จึงเป็นการล่องละเมิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ไปด้วย โดยปริยาย พระองค์ได้ทรงพระอักษรว่าความรักคือพลังที่ผลักดันให้กล้าและใจกว้าง ทุ่มเทตนในเรื่องความยุติธรรม และสันติ ความรักเผื่อแผ่ (charity) จึงต้องเป็นหัวใจของหลักความเชื่อทางสังคมของพระศาสนจักร

การทำงานให้ศักดิ์ศรีแก่ความเป็นมนุษย์ ศักยภาพในการช่วยสร้าง

พระสันตะปาปาฟรานซิสได้เทศน์ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2013 ว่า วันฉลองนักบุญโยเซฟกรรมกร เตือนให้เราย้อนรำลึกถึงพระเจ้าผู้ทรงทำงานถึงองค์พระเยซูผู้เป็นคนที่ทำงาน ดังนี้ การทำงานจึงนำความมีศักดิ์ศรีมาให้พวกเรา พระองค์ยังตรัสอีกว่า การทำงาน คือ “ศักดิ์ศรีของมนุษย์” จนสามารถกล่าวได้ว่าสังคมใดที่ไม่สามารถแจกจ่ายการทำงานให้ทุกคนได้ทั่วถึงเป็นสังคมที่ไม่เป็นธรรม

ในความคิดของพระองค์ ‘การทำงานเป็นอะไรที่มากกว่าการทำมาหาเลี้ยงชีพ’ ผู้ที่ทำงานต้องมีความภูมิใจในการมีศักดิ์ศรีของความเป็นคน ศักดิ์ศรีนี้มีได้อยู่ในอำนาจ

วาสนา มิได้อยู่ในเงินตรา มิได้อยู่ในวัฒนธรรมความเป็นอยู่ใดใด ศักดิ์ศรีนี้อยู่ในการทำงานอันเป็นกิจการที่สวยงามที่สุดที่พระเจ้าได้ทรงให้แก่มนุษย์ นั่นคือศักยภาพในการสร้าง ในการทำงาน เพื่อให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ภาพลักษณ์ของพระองค์ เสียงของพระเจ้าที่ได้ตรัสกับกาอิน “น้องของเจ้าอยู่ไหน?” สะท้อนให้พวกเราในโลกปัจจุบันได้ยินว่า “เพื่อนพี่น้องของท่านที่ไม่มียานทำอยู่ที่ไหน?” (สถานการณ์เช่นนี้น่าเป็นเรื่องใจให้เราได้ตระหนักถึงมโนธรรมของพวกเรา เพราะมีคนมากมายที่ต้องการทำงาน แต่ไม่มีงานให้พวกเขา หรือไม่ก็ถูกกีดกันไม่ให้ทำงานในหลากหลายกลวิธีที่แยบยลสุดคาดเดาได้.....)

องค์พระสันตะปาปาได้ทรงยกคำวิจารณ์ของรับบีในสมัยกลางท่านหนึ่ง เกี่ยวกับหอบาแบลว่า : เมื่อมีอิฐก้อนหนึ่งหล่นลงไป ก็กลายเป็นเรื่องใหญ่โตมโหฬาร พวกเขาทำอะไรกัน แต่เมื่อมีคนงานคนหนึ่งตกจากหอ พวกเขากลับกล่าวว่า ‘ขอให้เขาไปสู่สุคติเถิด!’ ก้อนอิฐช่างสำคัญกว่าตัวคนจริงๆ

พระเมตตาของพระเจ้า

การทำงานด้วยมือและน้ำพักน้ำแรงของตนเองเป็นกิจกรรมที่น่ายกย่อง มนุษย์ ณ สภาพเริ่มแรก ชี้อยู่เรียบง่าย ต้องทำงาน

และทำในสิ่งที่ดี นี่คือสภาพธรรมดาแท้ๆ ของมนุษย์ที่ต้องทำความดีให้สอดคล้องกับพระเมตตาของพระเจ้า ผู้ทรงมีต่อคนที่อยู่ในความต้องการ

แม้หลังจากการล้มตัวครั้งแรก ไม่มีมนุษย์ผู้ใด ไม่ว่าคนรวยเปี่ยมด้วยอำนาจหรือคนจน สามารถหลุดจากกฎของการทำงาน ที่ได้กลายเป็นอะไรที่ต้องทำอย่างลำบากยากเย็น ที่ต้องทำตลอดเวลา ที่ต้องผ่านความทุกข์ ความเจ็บปวดบ้าง ที่ต้องทนจนถึงวันสิ้นชีวิต และดูเหมือนการทำงานด้วยความลำบาก ถูกมองว่าเป็นการลงโทษของพระเจ้าก็จริง แต่ในความเมตตาของพระเจ้า พระองค์ได้ทรงให้มนุษย์ต้องทำดังนี้ก็เพื่อคุณประโยชน์ของมนุษย์เอง บ่อยครั้ง การทำงานช่วยมนุษย์ให้พัฒนาการหยุดยั้ง ที่ทำให้ตนเองหลวมตัว ตกในความชั่วร้าย ตกในความเพ้อฝัน

ดังนั้น อาจพูดได้ว่า หน้าที่การทำงานหรือไม่สนใจทำงานเป็นการไม่นอบน้อมพระเจ้า เพราะพระเมตตาอันคงเส้นคงวาของพระเจ้า คือผู้เลี้ยงดูพวกเรา การทำงานเป็นวิธี/เครื่องมือที่พระองค์ทรงใช้เพื่อประทานสิ่งที่พวกเราต้องการ

นักบุญเปาโล อัครธรรมทูตได้กล่าวคำอำลาแก่บรรดาผู้อาวุโสแห่งเมืองเอเฟซัสด้วยถ้อยคำเหล่านี้ “ข้าพเจ้าไม่เคยอยากได้เงินทองหรือเสื้อผ้าของผู้ใด ท่านก็รู้อยู่แล้ว

ว่าข้าพเจ้าทำงานด้วยมือทั้งสองนี้ เพื่อสนองความต้องการของข้าพเจ้า และของผู้ที่อยู่ด้วย ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นท่านเสมอมาว่าเราต้องทำงานเช่นนี้ เพื่อช่วยเหลือผู้อ่อนแอโดยระลึกถึงวาจาของพระเยซูองค์พระผู้เป็นเจ้าที่ว่า ‘การให้ย่อมเป็นสุขมากกว่าการรับ’” (กิจการ 20:33-35)

ปราศจากการทำงานมนุษย์ปล่อยให้ศักดิ์ศรีหลุดลอยไป

ขออนุญาตอีกครั้ง ณ ที่นี้ นำสรุปบทเทศน์ของพระสันตะปาปาฟรานซิส ที่ตรัสกับผู้สื่อข่าวแรงงานเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2013/2556

องค์พระสันตะปาปาทรงมีประสบการณ์พอสมควรในเรื่องการทำงานในประเทศอาร์เจนตินา พระองค์ทรงปรารถนาให้ผู้สื่อข่าวแรงงาน ผู้มาชุมนุมกันในวันนั้นได้ทราบว่า พระองค์ทรงอยู่ใกล้ชิดพวกเขา ทรงห่วงใยสภาพการณ์และสถานการณ์หลากหลาย ทั้งในด้านบวกและในด้านลบของการทำงานในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระองค์ทรงมีความห่วงใยเป็นพิเศษต่อสภาพการณ์ทำงานที่เป็นเหมือนความเป็นทาส รวมถึงต่อผู้ตกงานทุกคน

พระองค์ตรัสว่า ที่ทรงสนทนากับทุกคนควรมี คือ “ความกล้าหาญ” พระองค์ไม่ทรงปรารถนาให้คำนี้เป็นเพียงคำลอยลมสวย

หฐ รินหฐ แต่ไร้กิจการ หรือเป็นเพียงรอยยิ้ม เพื่อหมายจะบอกว่า “จงกล้าหาญนะ เอาใจช่วยๆ” และพระองค์เองก็ทรงทำให้คำนี้ *ปรากฏเป็นกิจการจริงๆ* พระองค์จึงทรงปรารภนาให้ทุกคนกระทำเช่นกัน เพราะทุกคนต้องเผชิญกับปัญหานี้้อย่างมีสติด้วยความ เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ในการเสด็จเยือนเกาะนี้ (Sardinia) พระองค์ทรงเห็นความทุกข์ยาก ลำบากของหลายชุมชน แต่ก็มีการตอบโต้สภาพการณ์นี้ด้วย คือ *การต้อนรับกันและช่วยเหลือกัน*

พระองค์ได้ตรัสถึงที่ทรงสนที่สงวว่า *ที่ใดไม่มีการทำงานที่นั่นขาดศักดิ์ศรี* (ของความเป็นมนุษย์ = ผู้ถอดความ) พระเจ้ามีพระประสงค์ให้มนุษย์ทั้งสตรี และบุรุษเป็นศูนย์กลางของโลก และพาโลกให้พัฒนา *อาศัยการทำงาน* ไม่มอมือองเท้า พยายามสร้างสรรค์เพื่อให้พรแสวงกลมกลืนไปกับพรสวรรค์ และเพื่อสามารถปฏิเสธได้ว่าเงินมิใช่พระเจ้า (ขอสงวนไม่กล่าวถึงการเอารัดเอาเปรียบกันในการทำงานในธุรกิจต่างๆอันเป็นความเป็นจริงที่เราปฏิเสธไม่ได้) ดังนี้จึงจำเป็นต้องถอดความเป็นศูนย์กลางจากกฎของการทำ/แก้งกำไร ให้ได้มากเสมอ มาใส่ไว้ที่ตัวคนและที่สาธารณะประโยชน์ เพราะองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของศักดิ์ศรี (ของความเป็นมนุษย์ = ผู้ถอดความ) คือการทำงาน

เมื่อเป็นการส่งเสริมอย่างแท้จริงต่อความเป็นมนุษย์ การทำงานจึงเป็น หลักประกันที่ดีที่สุดในชีวิต

องค์พระสันตะปาปาตรัสต่อในที่ทรงสนที่สามว่า “อย่าให้ความหวังถูกริบไปจากตัวท่าน” ทุกคนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาจต้องช่วยกันเป่ากองไฟ ที่กำลังมอดให้ลุกโชติช่วงขึ้นอีกครั้ง เราทุกคนสามารถสร้างและจรรโลงความหวังไว้ใจของแต่ละคน และแก่กันและกัน เพราะเราทุกคนเป็นเจ้าของความหวัง

องค์พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 เมื่อพระองค์เสด็จเยือนเกาะนี้ในปี 2008/2551 ได้ตรัสว่า “เราต้องสามารถประกาศข่าวดีของการทำงาน เศรษฐกิจและการเมืองที่ต้องการเลือดใหม่ ที่ทุ่มเทตนอย่างหมดใจเพื่อจรรโลงไว้ซึ่งพัฒนาการของโลก” คำตอบที่ตรงเป่าจึงหมายถึงการมองโลกตามเป็นจริง พยายามเรียนรู้และเข้าใจให้ถึถ้วนช่วยกันหาวิธี/ข้อสรุปในความร่วมมือร่วมใจในการพูดคุยเสวนา เจริญชีวิตให้ใกล้กันไว้เพื่อสามารถนำความหวังมาให้กันได้ จงอย่าให้เมฆมาปกคลุมความหวังของเรา และจงอย่าสับสนระหว่าง ความหวังกับการมองโลกในแง่ดีเสมอ ความหวังเป็นสิ่งสร้างสรรค์และสามารถสร้างอนาคตที่ดีได้

องค์พระสันตะปาปาฟรานซิสตรัสต่อไปในที่ทรงสนที่สี่อีกว่า สิ่งสร้างทั้งหลาย

เป็น “ของขวัญ” จากพระเจ้าและของพระเจ้า สังคมที่เปิดใจรับความหวัง ไม่ปิดตนเองเพื่อหวังประโยชน์มากๆ สำหรับชนกลุ่มน้อยๆ เพียงไม่กี่กลุ่ม แต่มุ่งไปที่ผลประโยชน์ส่วนรวม จำเป็นต้องมีการทำงานที่กลมกลืนกับการรักษาสิ่งสร้างอย่างรับผิดชอบ เพื่อว่าการทำงานนี้จะเป็นคุณประโยชน์แก่คนรุ่นต่อไป มนุษย์ต้องพยายามคอยเฝ้าดูแลของขวัญชิ้นนี้ โดยการทำให้การงานทุกชนิดมีเกียรติศักดิ์ศรี และต้องให้เป็นภารกิจร่วมของทุกคน

พระสันตะปาปาฟรานซิสตรัสต่อไปว่า นักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 ได้ ทรงเน้นว่า องค์พระเยซู “ทรงทำงานด้วยพระหัตถ์ของพระองค์ อ่านกันจริงๆ องค์พระเยซูทรงใช้เวลาเกือบทั้งพระชนม์ชีพของพระองค์บนโลกนี้ ในการทำงาน (ด้วยพระวรกายของพระองค์) และดังนั้นพระองค์ได้ทรงก้าวเข้าในการทำงานแห่งความรอดพ้นของมนุษย์และของโลก” (19 มีนาคม 1981/2524)

ในมุมมองแบบคริสตศาสนิกชน

ในการทำงานบนโลกนี้ คริสตศาสนิกชนควรให้กิจการนี้เป็นพยานชีวิต การทำงานเป็นสิ่งดี น่าชื่นชม แต่เราต้องพยายามเรียนรู้และยอมรับ ว่าความขยันมันเพียรในการทำงานเป็นสิ่งจำเป็น เราจึงควร

ให้ความสุขเที่ยงแท้อยู่ที่การทำงาน มิใช่อยู่ที่ผลลัพธ์อย่างเดียว ไม่ใช่มุ่งเพื่อให้การทำงานเป็นเป้าสูงสุดของชีวิตเรา

ถ้าการทำงานนั้นมุ่งเพื่อจะเป็นคนมั่งมีเท่านั้น คุณลักษณะของความเป็นคริสตศาสนิกชนก็จางไป เพราะมิได้ตามรอยองค์พระคริสต์ “...แม้ทรงร่ำรวย พระองค์ก็ยังทรงยอมกลายเป็นคนจนเพราะเห็นแก่พวกท่าน เพื่อพวกท่านจะได้ร่ำรวยเพราะความยากจนของพระองค์” (2 โครินธ์ 8:9) แต่จะหลวมตัวตกในความโลภและความอยากได้ ไม่สิ้นสุดโดยไม่รู้ตัว ความโลภ ความกระวนกระวาย ความมั่งมี ความรักสนุกใน ชีวิต อาจเป็นเหมือนกอกหนามที่ปกคลุมเมล็ดพืช มิให้เจริญเติบโต “เมล็ดที่ตกในกอกหนาม หมายถึงบุคคลที่ฟังพระวาจา แล้วปล่อยให้ความกังวลถึงทรัพย์และความสนุกของชีวิตมาบีบรัด จึงไม่เกิดผล” (ลูกา 8:14)

คริสตศาสนิกชนควรฝึกตนในการทำงาน ให้มอบทุกสิ่งทุกอย่างไว้ในพระหัตถ์พระเจ้า “อย่ากระวนกระวายใจถึงสิ่งใด จงทูลพระเจ้าถึงความปรารถนาทุกอย่างของท่านโดยคำอธิฐาน การวอนขอพร้อมกับการขอบพระคุณ” (ฟิลิปปี 4:6) ควรทำงาน

ด้วยความใส่ใจและเต็มใจเพื่อองค์เจ้าเหนือหัว
เยซูคริสต์ และเพื่อสามารถมีอะไรนำไปให้แก่
ผู้มีความต้องการ

ในความเชื่อของเราคริสตศาสนิกชน
เราต้องมีความเชื่อมั่นว่า องค์พระคริสต์
คือเป้าประสงค์ของการทำงานของเราไม่ว่า
งานนั้นจะต่ำต้อยหรือสูงส่งเพียงใดในสายตา
ของมนุษย์ นี่คือตัวแปรสำคัญของศักดิ์ศรี
ความเป็นคริสตศาสนิกชน ถ้าเรารู้ว่าการ
ทำงานของเราเป็นการปฏิบัติตามพระประสงค์
ของพระเจ้า เราจะทำด้วยใจยินดีทุ่มเททั้ง
กายใจ ไม่ว่าสุดท้ายการทำงานจะได้รับ การ
สรรเสริญเยินยอหรือถูกสบประมาทก็ตาม
การได้รับพรแท้จริงนั้น เราคริสตศาสนิกชน
ต้องถือว่า การทำให้เป็นที่พอพระทัยพระเจ้า
ในบริการงานที่พระเจ้าได้ทรงมอบให้ ทำให้
ได้ในทุกกรณี เป็นพระเมตตาของพระเจ้าที่
จะตัดสินการงานของเรา

ในทุกงานบริการ ไม่ว่าจะเป็นอะไร
ก็ตาม คริสตศาสนิกชนควรพยายามเตือน
สติตนอยู่เสมอว่า เรากำลังรับใช้พระเจ้า ถ้า
เราละสายตาไปจากความจริงนี้ เราอาจผิด
หวังหรือท้อแท้ได้ เพราะเราจะไม่พบการ
ตอบรับที่ดีได้ตลอดเวลา แต่จะไม่มี
ความท้อแท้เกิดขึ้นสำหรับผู้รู้ตัวเองว่ากำลังรับ
ใช้พระเจ้าอยู่

สรุป

ขออนุญาตจบบทถอดความนี้ด้วย
วาตะของท่านพุทธทาสภิกขุ ท่านพุทธทาส
ได้เขียนไว้ว่า “การทำงาน คือ การปฏิบัติ
ธรรม ไม่มีงานไหนต่ำ ถ้าทำด้วยใจสูง” [...]
ท่านเขียนต่อว่า “หากมองเพียงความสุขตรง
หน้า อยากสบาย ไม่อยากเหนื่อย อยาก
รีบๆ ทำเพื่อให้ได้ค่าตอบแทนไปกินไปใช้ให้
หายเหนื่อย รับรองว่าคิดแบบนี้มีเรื่องให้บ่น
ได้ทุกวัน เราจะเป็นคนที่ทำงานแต่ละวันด้วย
ความรู้สึกโหยหาการเลิกงาน เพื่อไปเสพสุข
แต่สำหรับคนทำงานที่อยากทำเพื่อความสุข
ที่ยั่งยืนแล้ว สิ่งสำคัญจะอยู่ที่สิ่งที่เราคิดต่อ
งาน ถ้าคิดถึงความหมายที่งานมีต่อเราว่า
“การทำงาน คือ การมีส่วนร่วมที่จะทำให้
ชีวิตใครซักคนดีขึ้น” ไม่ว่าเราจะเป็นฟัน
เฟืองเล็กแค่ไหน ถ้าเราคิดได้แบบนี้เราจะ
มีความหมาย ถ้าเรามีความรู้สึกดีกับงาน
ถึงทำแล้วจะเหนื่อยจนสายตัวแทบขาด แต่
เราจะไม่ทุกข์เพราะเหนื่อยกับทุกข์ เราทำให้
มันเป็นคนละเรื่องกันได้ [...] ฉะนั้น แม้จะ
เลือกงานที่ดูเล็กระจ้อยร่อยในสายตาใครๆ
แต่หากเราทำมันด้วยหัวใจที่ยิ่งใหญ่ เราจะ
พบความสุขทั้งในชั่วขณะนั้นและตลอดไป”
(จากห่อจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญา)

การใช้ชีวิตด้วยปัญญา นักปราชญ์สรรเสริญว่าประเสริฐสุด

วีณา โกวิทวานิชย์

[ผนวกรวม]

นายมิโรสลาว วูล์ฟ (Miroslav Volf) นักเทววิทยาชาวโครเอเชียของสมัยปัจจุบัน และนายกอร์ดอน ฟรีช (Gordon Preece) นักเทววิทยาชาวออสเตรเลีย และ ศาสนาจารย์ของศาสนาคริสต์นิกายแองกลิกัน ได้ให้ทัศนะเรื่องการทำงานว่า “ในการทำงานจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ความสำคัญอันดับแรก งานเป็นเครื่องมือประกอบการกิจที่มนุษย์ถวายแด่พระเจ้าผู้ทรงสร้างสรรพสิ่งซึ่งนำคุณค่าและความหมายต่อสังคม และ

ต่อตนเอง ในฐานะที่งานเป็นองค์ประกอบสำคัญในชีวิตมนุษย์ ความหมายที่กว้างที่สุดงานคือกิจการที่มีอยู่ควบคู่กับการดำเนินชีวิตตามแนวความคิดคริสตชน”

ในหนังสือพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม งานชิ้นแรกที่เราพบ คือการรังสรรค์สรรพสิ่งสร้างของพระเจ้า และความพึงพอใจที่จะได้รับการพักผ่อนหลังการตรากตรำงาน ดังรายละเอียดในหนังสือปฐมกาลบทที่ 1 และ บทที่ 2 “เรื่องการสร้างโลก สอนว่า

สัตบุรุษอาสาสมัครอัสสัมชัญ บางรัก, สำเร็จการศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แปลข่าวต่างประเทศในหนังสือพิมพ์อุดมสาร และ UCAN แปลหนังสือ “พระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 บุคคลธรรมดาที่ไม่ธรรมดา” และ “ท่านคือศิลา : จากนักบุญเปโตรถึงพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2”

พระเจ้าทรงสร้างทุกสิ่งอย่างมีระเบียบ ภายในกรอบเวลาทำงานหนึ่งสัปดาห์ โดยมีวันสัปดาห์โตเป็นวันหยุดพัก สิ่งสร้างทั้งหลายอุบัติขึ้นตามพระบัญชาของพระเจ้า ตามลำดับจากต่ำไปสูง มนุษย์ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า และเป็นราชาของสิ่งสร้างมาเป็นอันดับสุดท้าย” (ปฐม 1a) “อย่างไรก็ตามพระเจ้าทรงหยุดงานเนรมิตสร้างในวันสัปดาห์โต เพื่อเป็นแบบฉบับให้ปฏิบัติตาม” (ปฐม 2a) “จงระลึกถึงวันสัปดาห์โตว่าเป็นวันศักดิ์สิทธิ์ ท่านจะต้องออกแรงทำงานทั้งหมดในหกวัน แต่วันที่เจ็ดเป็นวันพักผ่อนที่ถวายแด่พระเจ้าของท่าน ในวันนั้นท่านต้องไม่ทำงานใดๆ เพราะในหกวัน พระยาห์เวห์ทรงสร้างฟ้า แผ่นดิน ทะเล และสรรพสิ่งที่มีอยู่ในที่เหล่านี้ แต่ในวันที่เจ็ดพระองค์ทรงพักผ่อน เพราะฉะนั้น พระยาห์เวห์ทรงอวยพระพรวันสัปดาห์โต และทรงทำให้เป็นวันศักดิ์สิทธิ์” (อพย 20:11) วันสัปดาห์โต จาการากศัพท์ที่แปลว่า “หยุดงาน” เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ที่ถวายแด่พระยาห์เวห์ ผู้ทรงหยุดเนรมิตสร้างในวันที่เจ็ด การหยุดงานในวันสัปดาห์โตนี้ ขณะที่เป็นการถวายเกียรติแด่พระเจ้า ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ด้วย ส่วนงานของมนุษย์เกิดขึ้นจากพระพรและหน้าที่ที่พระเจ้าทรงมอบหมายมนุษย์ให้ปกครองโลกและให้กำเนิดลูกหลานสืบเนื่องต่อไป หนังสือปฐม

กาลแตกต่างจากโลกในอดีต ที่ไม่ได้แยกการพักผ่อนและการทำงานระหว่างพระเจ้าและมนุษย์ หรือแยกอิสรภาพจากการเป็นทาส มนุษย์ชายหญิงเป็นผู้ร่วมงานกันซึ่งตามภาพลักษณ์ของพระเจ้า มีหน้าที่ดูแลเอาใจใส่กันและกัน และร่วมใส่ใจในสรรพสิ่งสร้างของพระเจ้า บำรุงรักษาให้เจริญเติบโตและทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

หนังสือสุภาษิต กล่าวชื่นชมความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน โดยเปรียบเทียบมดกับความเกียจคร้านซึ่งเป็นสาเหตุของความยากจน “คนเกียจคร้านเอ๋ยจงไปดูมดเกิด จงพิจารณาวิถีชีวิตของมดแล้วท่านจะมีปรีชา มดไม่มีหัวหน้า ไม่มีผู้ควบคุมหรือผู้ปกครอง แต่ในฤดูร้อนมันก็เตรียมอาหารไว้ ในฤดูเก็บเกี่ยวมันก็สะสมเสบียง คนเกียจคร้านเอ๋ย ท่านจะนอนอีกนานเท่าใด เมื่อใดท่านจะตื่นขึ้นจากหลับบ้าง เคลิ้มบ้าง กอดอกบ้างเพื่อพักผ่อน แล้วความยากจนจะมาถึงท่านอย่างคนจรจัด ความขัดสนจะมาถึงท่านอย่างคนขอทาน” (สภย 6:6-11) “มือที่เกียจคร้านทำให้ยากจน มือที่ขยันทำให้ร่ำรวย” (สภย 10:4) “คนเกียจคร้านอยากกินแต่ไม่มีอะไรกิน ส่วนคนขยันจะมีกินจนอิ่ม” (สภย 13:4) ในขณะที่หนังสือปัญญาจารย์ เตือนให้พึงระวัง “จรรยาบรรณในการทำงาน” ของผู้ที่ทะนงตน โดยคำนึงถึงความไม่เที่ยง

แท้ของชีวิตมนุษย์ ทั้งยังไม่สนับสนุน “จรรยาบรรณของผู้เลี้ยงงาน” แต่ให้ความหมายต่อความพึงพอใจในการมีผลงานร่วมกัน และมิตรภาพในระหว่างผู้ร่วมงาน ดังตัวอย่างเรื่อง สังคมมนุษย์ “ข้าพเจ้าเห็นว่าคุณลำบากตรากตรำทั้งหลาย และความชำนาญในการทำงานทั้งหมดมาจากความอิจฉาที่มนุษย์มีต่อกัน นี่ก็ไม่เที่ยงแท้ด้วย เป็นการวิ่งไล่ตามลม ผู้โง่เขลามิแต่ก่อดอกและกินเนื้อของตน ความสงบสุขกำมือหนึ่งดีกว่าความลำบากตรากตรำสองกำมือ และการวิ่งไล่ตามลม ข้าพเจ้าเห็นสิ่งไม่เที่ยงแท้ อีกภายใต้ดวงอาทิตย์ คือ คนหนึ่งอยู่โดดเดี่ยว ไม่มีบุตรหรือพี่น้อง แต่ไม่ยอมหยุดทำงานอย่างลำบากตรากตรำ นัยน์ตาของเขาไม่เคยอิมทรพย์สมบัติ เขาถามตนเองว่า ‘ฉันตรากตรำทำงานและยอมขาดความสุขเพื่อผู้ใด’ นี่ก็ไม่เที่ยงแท้ด้วยและเป็นงานยากลำบากที่เลวร้าย สองคนย่อมดีกว่าคนเดียว เพราะทั้งสองคนจะได้รับผลตอบแทนดีกว่า สำหรับความลำบากตรากตรำของตน เพราะถ้าคนหนึ่งล้มลง อีกคนหนึ่งจะได้ช่วยพยุงเขาให้ลุกขึ้น วิบัติจึงมีแก่ผู้ที่อยู่คนเดียว ถ้าเขาล้มลงก็จะมีผู้ใดพยุงเขาให้ลุกขึ้น” (ปัญญา 4:4-10).

ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ ภาพลักษณ์ของการเป็นเพียงช่างฝีมือธรรมดาๆ คนหนึ่งของพระเยซูเจ้า ขัดต่อ

อัศจรรย์ที่พระองค์ทรงกระทำในพันธกิจการประกาศข่าวดี อ้างอิงในพระวรสารโดยนักบุญมัทธิวว่า “ครั้นถึงวันสัปดาห์โต พระเยซูเจ้าทรงเริ่มสั่งสอนในศาลาธรรม ผู้ฟังจำนวนมากต่างประหลาดใจ และพูดว่า ‘เขาเอาเรื่องทั้งหมดนี้มาจากไหน ปรีชาญาณที่เขารับมานี้คืออะไร อะไรคืออัศจรรย์ที่สำเร็จด้วยมือของเขา คนนี้เป็นช่างไม้ ลูกนางมารีย์ เป็นพี่น้องของยากอบและโยเสฟ ยูดา และซีโมน ไม่ใช่หรือ พี่สาวน้องสาวของเขาก็อยู่ที่นี้กับพวกเรามีใช่หรือ’ คนเหล่านั้นรู้สึกสะดุดใจและไม่ยอมรับพระองค์” (มก 6:2-3) พระองค์ทรงเรียกบรรดาสาวกทั้ง 12 องค์ ให้ละจากอาชีพชาวประมงธรรมดาๆ มาทำหน้าที่ “จับมนุษย์” เพื่อพระอาณาจักรของพระเจ้า แต่เรียกคนอื่นๆ ให้ดำเนินชีวิตในแต่ละวันตามกระแสเรียกของตน พระเยซูเจ้าประทานอิสราภาพและการพักผ่อนสำหรับผู้ติดตามพระองค์ซึ่งดำเนินชีวิตตามบทบาทหน้าที่ของตนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม “ท่านทั้งหลายที่เหน็ดเหนื่อยและแบกภาระหนัก จงมาพบเราเถิด เราจะให้ท่านได้พักผ่อน” (มธ 11:28)

นักบุญเปาโล นักเทววิทยา เรื่องกางเขน เรื่องประชาคม และเรื่องสรรพสิ่งสร้างใหม่ ยึดมั่นอย่างเคร่งครัดในประเพณี, การทำงาน และพระอาณาจักรของพระเจ้า

(เทียบ 1 คร 7) หลักเศรษฐกิจครอบครัวยังเป็นเรื่องสำคัญเช่นกัน สอนให้เห็นถึงการพลิกผันของบทบาทหน้าที่ เพราะไม่ว่าจะเป็นนายหรือทาส ก็จะต้องมีความรับผิดชอบเฉพาะพระพักตร์พระเจ้า “จงยอมอยู่ใต้อำนาจของกันและกันด้วยความเคารพยำเกรงพระคริสตเจ้า” (อฟ 5:21) นักบุญเปาโล ซึ่งเป็นช่างทำกระโجمเป็นตัวอย่างอันดีในเรื่องนี้ “พักอยู่และทำงานร่วมกันเพราะมีอาชีพเดียวกัน คือช่างทำกระโجم” (กจ 18:3) “พี่น้องทั้งหลาย ท่านคงจำได้ถึง ความเหน็ดเหนื่อยและความยากลำบากของเรา ขณะที่เราทำงานทั้งกลางวันกลางคืน เพื่อไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้ใดในบรรดาท่านทั้งหลาย เราประกาศข่าวดีของพระเจ้าให้ท่าน” (1 ธส 2:9) งานประกาศข่าวดีเป็นงานหลักของนักบุญเปาโล ส่วนงานทำกระโجمก็เป็นงานเลี้ยงชีพที่สามารถทำไปด้วยกันได้ อย่างสอดคล้อง ท่านเชื่อมโยงความเข้าใจของชาวกรีกในเรื่องความอ่อนแอ และ “งานที่ตรากตรำ” ของท่าน กับความอ่อนแอของพระเยซูเจ้าบนไม้กางเขน “ข้าพเจ้าพูดด้วยความอับอายว่าเราช่างอ่อนแอยิ่งนัก....ข้าพเจ้าต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยลำบากตรากตรำ อดนอนบ่อยๆ ต้องหิวกระหาย ต้องอดอาหารหลายครั้ง ต้องทนหนาว ไม่มีเสื้อผ้าสวมใส่” (2 คร 11:21,27) “เพราะความโง่

เขลาของพระเจ้ายังฉลาดยิ่งกว่าปรีชาญาณของมนุษย์ และความอ่อนแอของพระเจ้ายิ่งเข้มแข็งยิ่งกว่าพลังกำลังของมนุษย์” (1 คร 1:25) งานประกาศข่าวดี เป็นงานที่มีคุณค่าในฐานะการเป็นสาวกของพระเยซูเจ้า แต่จะต้องไม่ตีความอย่างผิดๆ โดยเปรียบเทียบกับแรงงานทาส ชีวิตใหม่ในองค์พระจิตเจ้าซึ่งเปี่ยมไปด้วยพระพรมากมาย “พี่น้อง เพราะเห็นแก่พระกรุณาธิคุณของพระเจ้า ข้าพเจ้าอ่อนน้อมท่านทั้งหลายให้ถวายร่างกายของท่านเป็นเครื่องบูชาที่มีชีวิต สักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่พอพระทัยแด่พระเจ้านี้เป็นการรู้จักด้วยจิตใจของท่าน” (รม 12) พระพรพิเศษจากพระจิตเจ้า “พระพรพิเศษเหล่านี้พระจิตเจ้าประทานให้แก่กลุ่มคริสตชน เพื่อเป็นหลักฐานที่แลเห็นได้ว่าพระจิตเจ้าประทับอยู่ด้วย และเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคริสตชนใหม่ๆ ให้ก้าวหน้าในความเชื่อ” (1 คร 12) พระพรก็จะหลั่งไหลจากชุมชนคริสตชนสู่สังคมภายนอกและกิจกรรมในสังคมนั้น เพราะบทบาทของพระจิตเจ้าในสรรพสิ่งสร้างใหม่ “ข้าพเจ้าคิดว่า ความทุกข์ทรมานในปัจจุบันเปรียบไม่ได้เลยกับพระสิริรุ่งโรจน์ที่จะทรงบันดาลให้ปรากฏแก่เรา เพราะสรรพสิ่งต่างกำลังรอคอยอย่างกระวนกระวาย เพื่อพระเจ้าจะได้ทรงบันดาลให้บรรดาบุตรของพระองค์ปรากฏในพระสิริรุ่งโรจน์ สรรพสิ่งต้องอยู่ใต้อำนาจของความไม่เที่ยงแท้ มิใช่

โดยสมัครใจ แต่ตามความประสงค์ของผู้ที่บังคับให้สรรพสิ่งต้องอยู่ในสภาพดังกล่าวถึงกระนั้นสรรพสิ่งยังมีความหวังว่าจะได้รับการปลดปล่อยจากการเป็นทาสของความเสื่อมสลาย เพื่อไปปรับอิสรภาพอันรุ่งเรืองของบรรดาบุตรของพระเจ้า เราเห็นว่า จนถึงเวลานี้สรรพสิ่งกำลังร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวดร้าวกับสตรีก่อดบุตร มิใช่เพียงแต่สรรพสิ่งเท่านั้น แม้แต่เราเองซึ่งได้รับผลิตรายแรกของพระจิตเจ้าแล้ว ก็ยังคร่ำครวญอยู่ใน ในเมื่อเรามีความกระตือรือร้นรอคอยให้พระเจ้าทรงรับเราเป็นบุตรบุญธรรมให้ร่างกายของเราได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระ เพราะเราได้รอดพ้นเพียงในความหวัง แต่ความหวังที่มองเห็นได้ก็ไม่ใช่ความหวัง เพราะสิ่งที่มองเห็นแล้ว เราจะหวังอีกทำไม แต่ถ้าเราหวังสิ่งที่เรามองไม่เห็น เราก็คงมีความมานะพากเพียรรอคอยสิ่งนั้น” (รม 8:18-25) คริสตชนทำงานภายใต้ความกดดันระหว่างโลกปัจจุบันซึ่งงานมักจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง เทียบกับงานของโลกใหม่ตามพันธสัญญาซึ่งสาเหตุแห่งความทุกข์ทรมานจะได้รับการขจัดให้หมดไป ดังข้อความจากหนังสือวิวรณ์ว่า “ข้าพเจ้าเห็นทูตสวรรค์องค์หนึ่งลงมาจากสวรรค์ ถือกุญแจแห่งบาตาลและโซ่ใหญ่เส้นหนึ่ง เขาจับมังกรหรืองูศึกดำบรรพ์ คือ ปีศาจและซาตาน แล้วล่ามันไว้เป็นเวลาหนึ่งพันปี

โยนมันลงไปในบาตาล ปิดกุญแจทางเข้าและประทับตราไว้ข้างบน เพื่อมิให้มันหลอกลวงนานาชาติให้หลงผิดได้อีกจนกว่าจะครบกำหนดหนึ่งพันปี หลังจากนั้นมันจะต้องถูกปล่อยออกมาชั่วระยะเวลาสั้นๆ ข้าพเจ้าเห็นบัลลังก์หลายองค์และบรรดาผู้ที่นั่งอยู่บนบัลลังก์นั้นได้รับอำนาจที่จะพิพากษา ข้าพเจ้าเห็นวิญญาณของผู้ที่ถูกตัดศีรษะเพราะคำพยานถึงพระเยซูเจ้าและเพราะพระวาจาของพระเจ้า ข้าพเจ้ายังเห็นผู้ที่ไม่ได้กราบนมัสการสัตว์ร้ายและรูปปั้นของมันและไม่ยอมประทับตราไว้บนหน้าผากหรือที่มือ เขาเหล่านั้นกลับมีชีวิต และเข้าครองราชย์พร้อมกับพระคริสตเจ้าเป็นเวลาหนึ่งพันปี ผู้ตายคนอื่นไม่ได้กลับมีชีวิตจนกว่าจะครบกำหนดหนึ่งพันปี นี่คือการกลับคืนชีพครั้งแรก ผู้ที่มีส่วนในการกลับคืนชีพครั้งแรกย่อมเป็นสุข และเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ ความตายที่สองไม่มีอำนาจเหนือเขาเหล่านี้เลย แต่เขาจะเป็นสมณะของพระเจ้าและของพระคริสตเจ้า และจะครองราชย์พร้อมกับพระองค์เป็นเวลาหนึ่งพันปี เมื่อครบกำหนดหนึ่งพันปีแล้ว ซาตานจะถูกปล่อยจากที่คุมขัง มันจะออกไปหลอกลวงนานาชาติทั้งสี่มุมของแผ่นดินให้หลงผิดไป มันจะรวบรวมกำลังพลจำนวนมากเหมือนเม็ดทรายชายทะเลเพื่อทำสงคราม กำลังพลเหล่านี้กระจ่ายไปทั่วแผ่นดิน ล้อมค่ายของบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์

และนครซึ่งเป็นที่รักของพระเจ้าไว้ แต่ไฟตกจากสวรรค์เผาผลาญเขาเหล่านี้ ส่วนปีศาจที่หลอกลวงพวกเขาให้หลงผิดถูกโยนลงไปในทะเลไฟและก้ำมะถัน ที่นั่นมีทั้งสัตว์ร้ายและประกาศกเทียมอยู่ด้วย ปีศาจ สัตว์ร้าย และประกาศกเทียมจะถูกทรมานทั้งกลางวันกลางคืนตลอดนิรันดร์” (วิว 20:1-10)

ชาวกรีกกระตือรือร้นการภาวนาแบบฉาบฉวยให้อยู่เหนือการทำงาน ซึ่งพระคัมภีร์คริสต์ศาสนาถือว่าเป็นการทำทนาย ได้ถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งสมัยพระศาสนจักรในยุคต้นและยุคกลาง หลังภัยพิบัติภัยคอนสแตนตินกลับใจสิ่งที่เคยเห็นว่าเป็นกระแสเรียกของคริสตชนได้ถูกจำกัดขอบเขตอยู่ที่การดำเนินชีวิตสันโดษภายในอารามเพิ่มมากขึ้น ข้อบังคับและระเบียบปฏิบัติของนักพรตประจำอารามผสมผสานกับข้อพระคัมภีร์และทศนะของชาวกรีก ในเรื่องของการรวม การภาวนา การอ่าน และการทำงานที่ต้องใช้แรงงานเข้าไว้ด้วยกัน กฎระเบียบของคณะนักพรตเบเนดิกติน แห่งศตวรรษ ที่ 6 มีชื่อเสียงว่าจัดดุลยภาพหรือความสมดุลกันของการรวบรวม การภาวนา การอ่าน และการทำงาน ได้ดีที่สุด โดยให้ทศนะว่า งาน คือรูปแบบหนึ่งของการภาวนา แต่สิ่งที่ดีที่สุด งานในยุคกลางส่วนใหญ่ถูกมองว่าเป็นหนทางนำมนุษย์ให้เจริญวัฒนาด้านสติปัญญาและจิตวิญญาณเป็นสำคัญ

มนุษย์ทำงานเพราะพระเจ้าทรงสร้างพวกเขาเพื่อที่จะทำงาน เพื่อ “ครอบครอง” สรรพสิ่งสร้าง และเพื่อ “เพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืชผล” ด้วยเหตุนี้การทำงานจึงเป็นเรื่องปรกติของมนุษย์ และเราจะรู้สึกพึงพอใจในงานที่ช่วยให้ชีวิตมีคุณค่า ในทางตรงกันข้าม หากเราทำงานโดยปราศจากเป้าหมาย เราจะรู้สึกว่างเปล่าและไร้ความหมาย ประการที่สอง เราทำงานเพราะพระเจ้าทรงประทานพระพรที่เหมาะสมสำหรับลักษณะงานที่หลายหลากซึ่งพระองค์ทรงเลือกสรรให้แต่ละคน หากคริสตชนดำเนินชีวิตตามการนำทางขององค์พระจิตเจ้าแล้ว ก็หลีกเลี่ยงการทำงานไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นงานของพระศาสนจักรหรืองานของฆราวาส งานทั้งหมดของมนุษย์ไม่ว่าจะสลับซับซ้อนหรือเรียบง่าย ต่างก็ได้รับพละกำลังที่องค์พระจิตเจ้าประทานให้ทั้งสิ้น

หากพระเจ้าทรงสร้างมนุษย์เพื่อการทำงาน และประทานพระพรสำหรับลักษณะงานที่หลายหลาก มนุษย์ควรคำนึงถึงเงื่อนไขสองประการ ได้แก่ ประการแรก งานมิได้มีเป้าหมายเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จเท่านั้น และไม่ได้เป็นเพียงเพื่อตอบสนองความพึงพอใจ เพราะงานมีคุณค่าอันแท้จริงสำหรับมนุษย์ มนุษย์ทุกคนจึงจำเป็นต้องทำงาน ประการที่สอง ไม่ว่าจะเป็น “งานของสงฆ์” หรือ “งานของฆราวาส” ต่างก็ได้รับการยกย่อง

A photograph of Pope Francis speaking at a podium. He is wearing his white papal attire and glasses, gesturing with his right hand. The background is slightly blurred, showing some greenery and a building.

เช่นเดียวกันตามฐานะและบทบาทของตน เฉพาะพระพักตร์พระเจ้า งานของนักบวช เช่น การเทศน์ การอบรมในสามเณรลัย หรืองานของฆราวาส เช่นการทำครัว งานก่อสร้าง ต่างก็มีคุณค่าในสายพระเนตรพระเจ้า หากเป็นงานที่ทำตามพระพรและกระแสเรียกของตน อาศัยการนำขององค์พระจิตเจ้า

ลักษณะของงานที่เราทำจึงขึ้นอยู่กับพระพรพิเศษที่พระเจ้าประทานและกระแสเรียกที่เราตอบรับพระองค์ ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่าคือเป้าหมายของงาน ประการแรก เพื่อเราจะสามารถมีสิ่งที่ดีจำเป็นสำหรับชีวิต กล่าวอีกนัยหนึ่ง “เพื่อหาเลี้ยงชีพให้เพียงพอแก่อาหารประจำวันและสิ่งจำเป็นในชีวิต” ประการที่สอง เพื่อมีเพียงพอที่จะแบ่งปันแก่ผู้ขาดส่น การแบ่งปันเงินรายได้จากการทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียรเพื่อช่วยเหลือผู้ขาดส่น เป็นความชอบธรรมมากกว่าเป็นเรื่องของความใจกว้าง ดังที่ท่านนักบุญเปาโลเขียนถึงชาวโครินธ์ ว่า “เขาเอื้อเฟื้อแจกจ่าย เขาให้แก่คนยากจน ความชอบธรรมของเขาดำรงอยู่ตลอดนิรันดร์” (2 คร 9:9) ประการที่สาม เพื่อพัฒนาการด้านวัฒนธรรมให้เหมาะสมตามกาลเวลา เช่นในอดีตกาล วัฒนธรรมในบางชุมชนเห็นว่าการคือการรับใช้พระเจ้า แท้จริงแล้วการปฏิบัติศาสนกิจไม่ใช่งาน แต่เป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรม และประการสุดท้าย เป็น

ความร่วมมือกันระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า เพราะพระเจ้าและมนุษย์คือผู้ร่วมปกปักรักษาสรรพสิ่งสร้าง และพระเจ้าจะทรงชำระให้บริสุทธิ์, เปลี่ยนแปลง และนำผลงานที่ดีและงดงามจากฝีมือมนุษย์เข้าสู่พระอาณาจักรที่ไม่เสื่อมสลายของพระองค์

อย่างไรก็ตาม งานจำนวนมากไม่เป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า เช่นงานที่ถูกลดคุณค่าเพียงเพื่อความอยู่รอด, งานซึ่งถูกจำกัดประสิทธิภาพ, และงานที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อพัฒนาการของมนุษย์เพราะมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติเฉพาะบุคคลของปัจเจกชน อาจเป็นงานที่ยึดมั่นในอัตตา หรืองานที่ขาดความชอบธรรมเพราะละเมิดความเป็นธรรมชาติของกลุ่มชน ยังมีกรณีของผู้่างงานจำนวนมากที่อาจถูกเข้าใจผิดว่าเป็นผู้เกียจคร้าน และรักความสะดวกสบาย แต่ในความเป็นจริงพวกเขายินดีทำงานใดก็ได้เพียงเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด ดังนั้น สังคม รัฐบาล และบริษัทฯ จำเป็นต้องร่วมรับผิดชอบจัดหางานที่เหมาะสมสำหรับแรงงานคนเหล่านี้ ซึ่งล้วนเป็นแรงงานที่มีคุณค่ามากกว่าจะเป็นภาระต่อองค์กร แม้บางครั้งเป็นเรื่องยากที่จะบรรลุเป้าหมายของการกระจายงานให้ตรงตามทักษะและความรับผิดชอบต่องานนั้นๆ เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าวจึงควรกำหนดแนวทางนี้ให้เป็นนโยบายหลักขององค์กร

เคล็ดลับในการทำงานของพระสันตะปาปา ลูกชาวนา

ไม่มีคุณสมบัติประการใดในภูมิหลังครอบครัวรอนคาลลีที่ยากจน ของอันเยโล แบตติสตา ซึ่งบ่งชี้ว่าเขาจะเป็นผู้ก่อปรด้วยคุณลักษณะที่เหมาะสมอันน่าเชื่อถือมาสู่ไม่เพียงต่อพระศาสนจักรในสมณสมัยปกครองของพระองค์ แต่ยังทรงเป็นผู้มีชื่อเสียงในระดับโลกผู้ทรงพลิกโฉมพระศาสนจักรคาทอลิกสู่ความเป็นสากล ด้วยการทางเปิดสภาสังคายนาวาติกัน ที่ 2 เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามที่เด็กชายอันเยโล จากครอบครัวลูกชาวนาซึ่งไม่มีที่นาเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่นาเพื่อทำกินในหมู่บ้านที่ห่างไกลความเจริญของซ็อดโต อิล มอนเต ในแคว้นแบร์กาโม ประเทศอิตาลี จะมีความสามารถโดดเด่นเป็นถึงเอกอัครสมณทูตประจำประเทศบัลแกเรีย (ค.ศ.1925-1935), ตุรกี (ค.ศ. 1935-1944) และฝรั่งเศส (ค.ศ.1944-1953) ต่อเนื่องยาวนานหลายสิบปี ก่อนจะได้รับการมอบหมายตำแหน่งพระอัครมุขแห่งเมืองเวนิส (ค.ศ.1953-1958) บุคคลผู้ที่ยากจนที่สุดจากครอบครัวที่อยู่กัน พ่อแม่ ลูกๆ คุณปู่คุณย่า คุณตาคุณยาย คุณลุง คุณป้า รวมชายคาเดียวกันถึง 28 คน จะดำเนินชีวิตนักบวชก้าวหน้าไกลถึงตำแหน่งสูงสุดของพระศาสนจักรคาทอลิก พระองค์ทรงดำเนินชีวิตโดดเด่นด้วย ปรีชาญาณ, ความ

เรียบง่าย และการเป็นคนที่เปิดเผย ได้ประทับใจมนุษยโลก เหตุใดบุคคลธรรมดาๆ จึงสามารถทำ “กิจการที่ไม่ธรรมดา” ซึ่งน้อยคนนักที่จะทำได้

สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ที่ 23 ทรงเปิดเผยถึงเคล็ดลับหลายประการที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ ดังนี้

1. “ไม้งางเขน คือ เคล็ดลับในการอภิบาลงานตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบของข้าพเจ้า....พระกรทั้งสองที่พระเยซูคริสตเจ้าทรงเผยออก คือแบบแผนของสมณสมัยปกครองของข้าพเจ้า กล่าวกันว่า พระเยซูคริสตเจ้าสิ้นพระชนม์เพื่อมนุษย์ทุกคน ไม่มีผู้ใดไม่ได้รับความรักและการให้อภัยจากพระองค์”

2. “เคล็ดลับของทุกสิ่งอยู่ที่การให้ตัวเราถูกแบกโดยพระเยซูเจ้า ขณะที่เราเองก็แบกพระองค์ไว้เช่นกัน” (ทุกๆ คน ต่างเรียกข้าพเจ้าว่า “พระบิดาผู้ศักดิ์สิทธิ์” (Holy Father) ดังนั้นข้าพเจ้าจะต้องดำเนินชีวิตเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ ให้สมชื่อ)

3. “ธรรมเนียมหลักของชีวิตข้าพเจ้า อยู่ที่การไม่เคยต้องการคำอธิบายใดๆ ในทุกกรณีของชีวิต และตระหนักเสมอถึงคำสอนของนักบุญเกรโกรี แห่ง Nazianzen ที่ว่า ‘สันติสุข

ของเรา มิใช่อยู่ที่การทำตามใจตนเอง แต่ควรทำตามพระประสงค์ของพระเจ้า”

4. “งานประกาศข่าวดีและการนำมนุษยชาติสู่ความรอดพ้น เป็นงานที่สูงส่ง ศักดิ์สิทธิ์ และอุทิศถวายแด่พระเจ้า ซึ่งพระสันตะปาปาจะต้องกระทำเพื่อพระศาสนจักร เป็นงานที่บรรดาพระสังฆราชแต่ละองค์ร่วมรับผิดชอบดูแลงานในสังฆมณฑลรับผิดชอบของตน”

5. “เหนือสิ่งอื่นใด ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะตอบแทนความชั่วด้วยความดี และพยายามยึดมั่นในข้อความจริงแห่งพระวรสาร มากกว่าจะใส่ใจในเล่ห์กลของมนุษย์”

6. “หลักความจริงประการหนึ่งของ ‘การรู้จักประมาณตน’ เพียงพอที่จะช่วยให้ได้พบกับความสงบด้านจิตวิญญาณ และทำให้ข้าพเจ้าเตรียมพร้อมเสมอ สิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของข้าพเจ้า คือ การไม่พึ่งประสงค์ในสิ่งที่เกินกำลังความสามารถของข้าพเจ้า ดังข้อคำสอนจากหนังสือปัญญาจารย์ว่า “ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าสำหรับมนุษย์ ไม่มีสิ่งใดดีไปกว่าการมีความสุขในการทำงานของตน เพราะนี่เป็นชะตากรรมของเขา ผู้ใดจะทำให้

มนุษย์เห็นว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้นหลังจากที่เขาจากไปแล้ว” (ปัญญา 3:22) การมี “จิตใจที่อ่อนโยนและถ่อมตน” ช่วยให้เราเห็นคุณค่าของ การเป็นผู้รับ, การพูดและการสื่อสารกับผู้อื่น, การรู้จักอดทน, ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น, การรู้จักเจียมและการพูดให้กำลังใจต่อกัน” ดังพระวรสารโดยนักบุญมัทธิว “จงรับแอกของเราแบกไว้ และมาเป็นศิษย์ของเรา เพราะเรามีใจสุภาพอ่อนโยนและถ่อมตน จิตใจของท่านจะได้รับการพักผ่อน” (มธ 11:29)

เคล็ดลับของพระสันตะปาปายอห์น ที่ 23 ผู้ดำเนินชีวิตยากจน เปิดเผย และนำรักพระองค์นี้ คือการกลับคืนสู่พระวรสาร ด้วยการดำเนินชีวิตตามข้อคำสอนพื้นฐานของคริสตชน การวางใจในพระเจ้า และกระทำทุกสิ่งตามพระประสงค์ของพระองค์อย่างเคร่งครัดเสมอ ทำให้ทรงเป็นผู้มั่งคั่งฝ่ายจิตวิญญาณ ด้วยคุณสมบัติของความถ่อมตน ความเรียบง่าย ความยากจน และความเมตตา ส่งผลให้พระองค์ “ไม่ยึดติดกับสิ่งของโลก” ซึ่งช่วยให้พระองค์ “ไม่ทรงเรียกร้องสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งหน้าที่ เงินทอง หรือสิทธิพิเศษใดๆ” พระสันตะปาปายอห์น ที่ 23 ทรงเชื่อมั่น

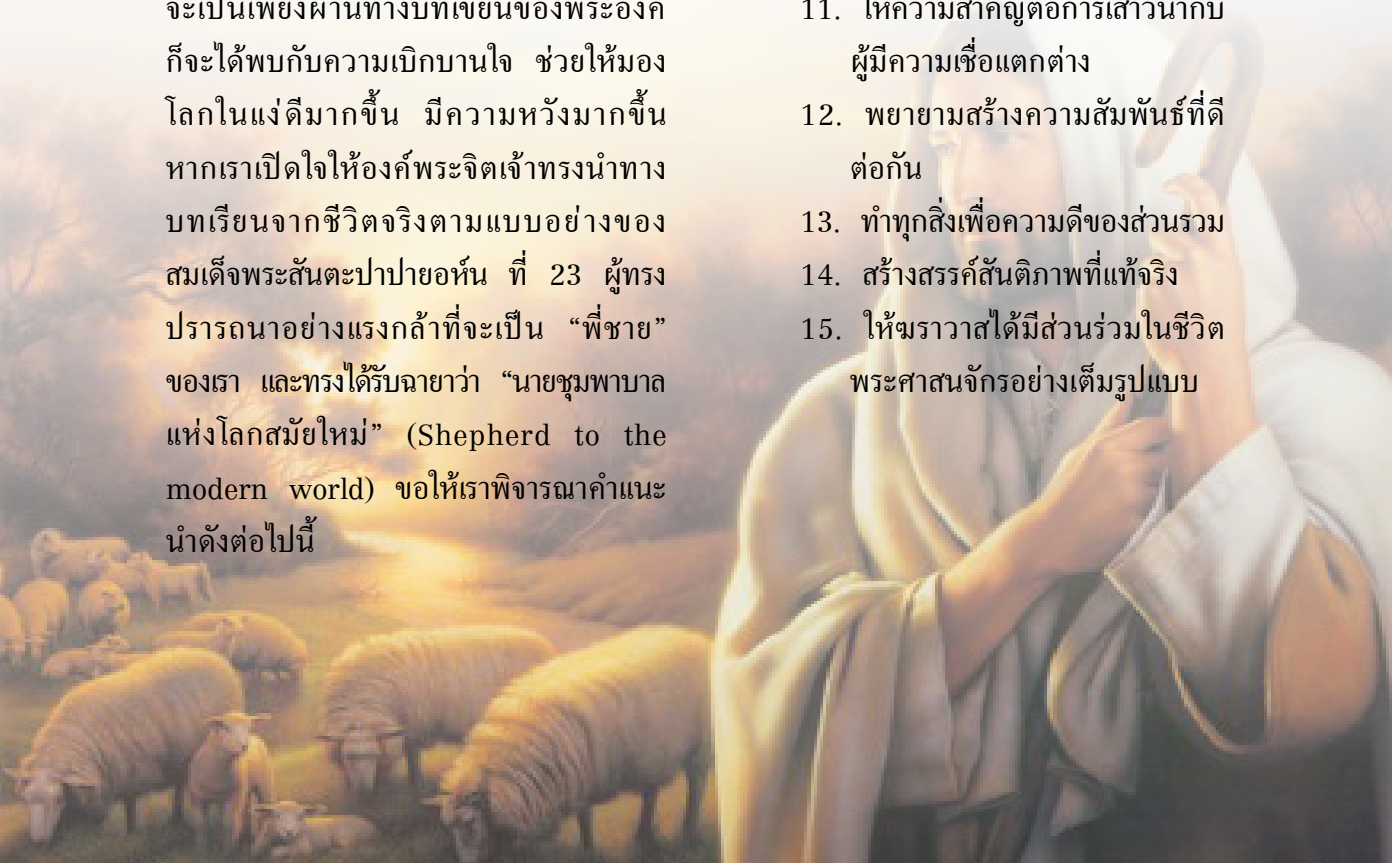
ในพระหรรษทานที่พระเจ้าประทานแก่พระองค์ และทรงตระหนักเสมอว่า “ความรับผิดชอบในหน้าที่ตามตำแหน่ง มิได้หมายถึงการใช้อำนาจปกครอง แต่เป็นเรื่องของความรักและการรับใช้”

“พระหรรษทานของการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายและชอบธรรมต่อพระพักตร์พระเจ้า อาศัยการคล้อยใจขององค์พระจิตเจ้า ด้วยการยอมจำนนอย่างสิ้นเชิงเพื่อปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า” ผู้ที่สามารถกระทำเช่นนี้ได้ ย่อมเคลื่อนไหวได้เช่นกัน

บทสอนด้วยแบบอย่างของนายชุมพาบาล

การได้ใช้เวลาเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของพระสันตะปาปาจอห์น ที่ 23 แม้จะเป็นเพียงผ่านทางบทเขียนของพระองค์ ก็จะได้พบกับความเบิกบานใจ ช่วยให้มองโลกในแง่ดีมากขึ้น มีความหวังมากขึ้น หากเราเปิดใจให้องค์พระจิตเจ้าทรงนำทาง บทเรียนจากชีวิตจริงตามแบบอย่างของสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ที่ 23 ผู้ทรงปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเป็น “พี่ชาย” ของเรา และทรงได้รับฉายาว่า “นายชุมพาบาลแห่งโลกสมัยใหม่” (Shepherd to the modern world) ขอให้เราพิจารณาคำแนะนำดังต่อไปนี้

1. ทำตามพระประสงค์ของพระเจ้า ด้วยสิ้นสุดจิตใจ
2. จัดอันดับความสำคัญของงาน
3. ให้ความสำคัญกับชีวิตการภาวนา
4. ตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตศักดิ์สิทธิ์
5. ดำเนินชีวิตเรียบง่ายและถ่อมตน
6. ดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่าง ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ตนเทศน์สอน
7. ดำเนินชีวิตเป็นคนดี มีเมตตา
8. ตระหนักถึงความจำเป็นของการทำให้พระศาสนจักรทันสมัยอยู่เสมอ
9. ระวังไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกรณีที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน
10. มองโลกในแง่ดี
11. ให้ความสำคัญต่อการเสวนากับผู้มีความเชื่อแตกต่าง
12. พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
13. ทำทุกสิ่งเพื่อความดีของส่วนรวม
14. สร้างสรรค์สันติภาพที่แท้จริง
15. ให้ฆราวาสได้มีส่วนร่วมในชีวิตพระศาสนจักรอย่างเต็มรูปแบบ

สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ที่ 23 คือ บุคคลตัวอย่างสำหรับทุกๆ คน โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูง ผู้นำพระศาสนจักร และผู้นำประเทศ พระองค์ทรงสอนและทรงปฏิบัติเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตตามแนวปฏิบัติของพระเยซูเจ้า

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มิได้อยู่ที่ความมั่งคั่งหรือโชคชะตา หรือเกิดมาในตระกูลสูงศักดิ์ แต่อยู่ที่การดำเนินชีวิตให้มีคุณค่าและคุณธรรม และศักดิ์ศรีของงานที่ได้ทำ”....พระสันตะปาปาจอห์น ที่ 23

จดหมายถึงอัครมุขนายกแห่งปารีส....

ลงวันที่ 4 พ.ค. 1946

(สมเด็จพระสันตะปาปานักบุญจอห์น ที่ 23 ชื่อเดิม คือ อันเยโลเยเซปเป รอนคาลลี ชาวอิตาลีเกิดวันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ.1881 สิ้นพระชนม์ วันที่ 3 มิถุนายน ค.ศ. 1963 สมณสมัยปกครองระหว่างวันที่ 28 ตุลาคม ค.ศ.1958 ถึง วันที่ 3 มิถุนายน ค.ศ.1963 ประกาศนุญราศี วันที่ 3 กันยายน ค.ศ.2000 โดยสมเด็จพระสันตะปาปานักบุญ ยอห์น ปอล ที่ 2 ณ มหาวิหารนักบุญเปโตร นครรัฐวาติกัน สถาปนาเป็นนักบุญ วันที่ 27 เมษายน ค.ศ.2014 โดยสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส พระศาสนจักรคาทอลิก สมโภชพระสันตะปาปานักบุญจอห์น ที่ 23 ในวันที่ 11 ตุลาคม ตรงกับวันเปิดสมัยประชุมแรกของสภาสังคายนาวาติกัน ที่ 2)

Jean Maalouf, **Pope John XXIII, Essential Writings** : ORBIS BOOKS, Marynoll, New York, 2008.

Hastings Mason and Hugh Pyper, **The Oxford Companion to Christian Thought**. Oxford University Press, 2000.

Anthony F. Chiffolo, **Pope John XXIII (In My Own Words)**, Hodder& Stoughton Ltd., 1999.

งานกับความสุข

ดร.สุภาวดี นัมคณิศรณ

1 บทนำ

บทนำ

“ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน” “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข” งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุข” “การทำงานคือการปฏิบัติธรรม” คำขวัญและคำกล่าวที่ผู้เขียนยกมานี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไป แต่ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมใดก็ตามก็ล้วนแต่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานทั้งสิ้น

มนุษย์เราใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน ถ้าหากงานที่เราทำไม่ได้ทำให้เรามีความสุข นั่นก็หมายความว่าชีวิตส่วนใหญ่ของเราก็จะไม่มีความสุขไปด้วย ดังนั้น การพิจารณาไตร่ตรองและการแสวงหาความหมายในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

อาจารย์ประจำคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร

ความหมายของงาน

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของงานไว้ว่า “งาน คือ สิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ มักใช้คู่กับคำ การ เช่น การงาน เป็นการเป็นงาน ได้การได้งาน การพิธี หรือการรื่นเริงที่คนมาชุมนุมกัน เช่น งานบวช งานปีใหม่ (<http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-5search.asp>) จากความหมายของงานดังที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าสิ่งหรือกิจกรรมที่ทำและถือว่าเป็นงานนั้นก็ได้รวมถึงพิธีและงานรื่นเริงที่คนมาชุมนุมกันด้วย ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่า คนไทยแต่เดิมนั้นมองงานในแง่ของความสนุกสนานด้วย เช่น งานวัด งานสงกรานต์ คนไปวัดก็ไปช่วยกันทำงานให้วัด ทำให้ได้งานได้การไปช่วยกันทำประโยชน์ต่อส่วนรวม งานในความหมายของประเทศไทยจึงมีตัวกิจกรรมที่เป็นสาระประโยชน์ส่วนหนึ่ง และด้านจิตใจที่มีความรื่นเริงอีกส่วนหนึ่ง พระพรหมคุณาภรณ์ ท่านจึงสรุปความหมายของงานไว้ว่า ดังนั้นงานที่เราต้องการอย่างแท้จริงจะต้องมีความหมายครบ 2 ส่วน คือ 1. ตัวงานที่ทำให้ต้องทำให้เกิดผลงานอย่างดี 2. จิตใจที่ทำงานนั้นเป็นจิตใจที่มีความสุข ซึ่งก็หมายความว่า เวลาทำงานนั้นคนที่ทำก็มีความสุขด้วย (2547:92)

องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

เฟรดเดอริก เฮิร์ซเบิร์ก(Frederick K. Herzberg) ได้ทำการศึกษาถึงความต้องการของคนในองค์กร โดยศึกษาว่าคนเราต้องการอะไรจากการทำงาน คำตอบที่ได้รับคือ บุคคลต้องการความสุขจากการทำงาน และความสุขจากการทำงานนั้นก็เกิดมาจากความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในงานที่ทำ โดยความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจนั้นมีสาเหตุมาจากปัจจัยสองกลุ่ม คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) และปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยสุขศาสตร์ (Maintenance or Hygiene Factors) โดยเขาได้กล่าวถึงปัจจัยในแต่ละกลุ่มไว้ดังนี้คือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นปัจจัยที่จูงใจให้คนชอบและรักงานที่ปฏิบัติ ปัจจัยนี้จะเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในของบุคคลได้ด้วย ปัจจัยจูงใจดังกล่าวนี้ได้แก่

1.1 ความสำเร็จในงานที่ตนกระทำ (Achievement) หมายถึงการที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้

ปัญหาต่างๆ และการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อผลงานสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้นๆ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในรูปแบบของการยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่ก่อให้เกิดการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งการยอมรับนับถือนี้จะแฝงอยู่กับความสำเร็จในงานด้วย

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work Itself) หมายถึงงานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำท้าทายให้ลงมือทำ หรือเป็นงานที่มีลักษณะที่สามารถจะกระทำได้ดีตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพังแต่เพียงผู้เดียว

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีการตรวจ หรือการควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5 ความก้าวหน้า (Advancement) หมายถึง การได้รับการเลื่อนขั้น

หรือเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสดำเนินการศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มหรือได้รับการฝึกอบรม

2. ปัจจัยค่าจ้างหรือปัจจัยสุขศาสตร์ (Maintenance or Factors) หมายถึง ปัจจัยที่จะค่าจ้างให้แรงจูงใจในการทำงานของบุคคลซึ่งต้องมีอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากไม่มีหรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กร บุคคลในองค์กรก็อาจจะเกิดความรู้สึกไม่ชอบงานขึ้นมาได้ ซึ่งปัจจัยค่าจ้างนี้เป็นปัจจัยที่มาจากภายนอกตัวบุคคล ปัจจัยดังกล่าวนี้ได้แก่

2.1 เงินเดือน (Salary) หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้นๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรที่ทำงาน

2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility of Growth) หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย

2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation Superior, Subordinate and Peers) หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

2.4 สถานะทางอาชีพ (Status) หมายถึง อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2.5 นโยบายและการบริการ (Company Policy and Administration) หมายถึง การจัดการและการบริหารขององค์กร การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

2.6 สภาพการทำงาน (Working Conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้

2.7 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personal life) หมายถึงความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ เช่น การที่บุคคลถูกย้ายไปทำงานในที่แห่งใหม่ ซึ่งห่างไกลจากครอบครัว ทำให้ไม่มีความสุขและไม่พอใจกับการทำงานในที่แห่งใหม่

2.8 ความมั่นคงในการทำงาน (Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

2.9 วิธีการปกครองบังคับบัญชา (Supervision-Technical) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการทำงาน หรือความยุติธรรมในการบริหาร (ทฤษฎีสองปัจจัย : <http://www.gotoknow.org/posts/208291>)

ปัจจัยทั้งสองกลุ่มคือปัจจัยจิตใจและปัจจัยค่าจูนนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน โดยปัจจัยจิตใจช่วยให้บุคคลเกิดความสุขในการทำงาน โดยมีความสัมพันธ์กับกรอบความคิดที่ว่าเมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้ จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน ผลที่ตามมาคือคนจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยค่าจูนก็จะทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้บุคคลเกิดความไม่มีความสุขหรือความไม่พึงพอใจในงานขึ้นและช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลที่ไม่อยากทำงานมาสู่ความพร้อมที่จะทำงาน

ทัศนคติต่อการทำงาน

ความพึงพอใจในงานเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีชีวิตที่เป็นสุข แต่ก็ยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อความสุขในการทำงานทั้งในที่ทำงานและที่บ้าน ตัวอย่างเช่น ตัวแปรทางด้านชีวภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ อีกทั้งเราไม่สามารถที่จะอยู่ในสถานะที่ทำให้เราเกิดความพึงพอใจได้ตลอดเวลา ดังนั้น เราจึงต้องหันกลับมาพิจารณาชีวิตภายในของเราและปรับเปลี่ยนทัศนคติตลอดจนมุมมองของเรามีต่อชีวิตเพื่อให้ชีวิตของเราพบกับความสุขที่แท้จริง

ทัศนคติและมุมมองที่คนคนหนึ่งมีต่อ งานของตนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ ความพึงพอใจและความสุขในการทำงาน คน โดยทั่วมักจะมีมุมมองว่า งานเป็นเพียงแค่การ รับจ้างเพื่อให้ได้เงินเป็นค่าตอบแทน เงินจึง เป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญในการทำงาน หรือ บางคนอาจจะมองว่า งานเป็นอาชีพ เขาก็ จะทุ่มเทให้กับงาน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ในอาชีพ เพื่อจะได้เลื่อนขั้นขึ้นไปอยู่ในระดับ ที่สูงขึ้นกว่าเดิมในสายงานของตน

อย่างไรก็ตาม คนส่วนใหญ่ที่ทำงานก็ เพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงชีพของตนเองและ ครอบครัว เพราะเราต้องใช้เงินเพื่อซื้อปัจจัย พื้นฐานในการดำเนินชีวิต อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค และถ้าเราสามารถหาเงินได้มากเกินความ จำเป็นเราก็ยังสามารถนำเงินนั้นมาช่วยเหลือ ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ หรือนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมต่อไป ดังนั้น เงินที่ ได้มาจากการทำงานด้วยความมานะ อดทน และซื่อสัตย์สุจริตจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการ ยกย่อง

คนที่ไม่ทำงานและมีเวลาว่างมากเกินไปก็มีความเสี่ยงที่จะใช้เวลาว่างในการ ประพฤติตนในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น อาจ ใช้ยาเสพติด ประพฤติตนเป็นอันธพาล หรือเป็นสมาชิกที่บ่อนทำลายสังคม ในกรณี นั้นนอกจากตนเองจะไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับ สังคมแล้วยังทำให้สังคมเดือดร้อนอีกด้วย

พระเทพวิสุทธิเมธี ปัญญานันทภิกขุ ได้กล่าวถึงคุณค่าของการทำงานไว้ว่า “คน มีค่าก็คือคนที่ทำงาน คนไร้ค่าก็คือคนที่ไม่ ทำงาน งานกับชีวิตเป็นของคู่กัน แยกออกจากกันไม่ได้ เมื่อเราแยกงานออกจากชีวิต เมื่อใด ชีวิตก็หมดค่าเมื่อนั้น เวลาใดที่เรา ไม่ทำงาน ชีวิตก็ไม่มีประโยชน์” (2536: 40) ดังนั้นเราจึงต้องทำงาน และเงินที่ได้รับ จากการทำงานก็เป็นเครื่องมือที่จะช่วยทำให้ ชีวิตของเรามีความสุขแต่ปัญหาก็คือ คน เป็นจำนวนมากกลับคิดว่า เงินคือเป้าหมาย ที่สำคัญที่สุดของชีวิต และพยายามไขว่คว้า หาเงินให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และใน ที่สุดก็ตกเป็นทาสของความโลภ และความ ไม่รู้จักพอตลอดไป ทั้งนี้ก็เพราะว่าเมื่อถึงวัน ที่เราเป็นคนที่ย่ำแย่ตามที่ต้องการแล้ว เราก็ จะยังอยากได้มากขึ้นกว่าเดิม หรือแม้ว่าเรา จะมีความสามารถในการหาเงินได้มากแค่ไหน เราก็จะยังคงมีความกังวลอยู่ตลอดเวลาว่าเรา ยังมีเงินไม่มากพอ เพราะเมื่อเราหาเงินได้ มาก รูปแบบในการดำเนินชีวิตของเราก็จะ ต้องหรูหราและฟุ่มเฟือยมากขึ้น ค่าใช้จ่ายก็ จะเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การที่เรามีเงินมาก ขึ้นแทนที่จะทำให้เรามีความสุขมากขึ้นกลับ ทำให้มีความทุกข์ คือต้องทนทุกข์กับความ ต้องการที่ไม่มีวันสิ้นสุดของเราเอง

นอกจากนี้ บางคนอยากมีเงินก็เพราะ ต้องการอำนาจ เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ

การเป็นที่ยอมรับในสังคมที่จะมาพร้อมกับเงิน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นความสุขที่เกิดจากเงื่อนไถภายนอกจึงเป็นแหล่งความสุขที่ไม่ยั่งยืน

คุณค่าภายใน : แหล่งที่มาอันแท้จริงของความสุข

ลูกศิษย์ของผู้เขียนคนหนึ่ง คุณแม่ของเขาเปิดร้านขายอาหารที่บ้าน เขาจึงมีความสนใจในเรื่องการทำอาหารเป็นพิเศษ ดังนั้นเขาจึงเลือกเรียนในด้านการทำอาหารในสถาบันสอนการทำอาหารที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของเมืองไทย เมื่อเขาเรียนจบ เขาก็ไปสมัครเป็นเชฟในโรงแรมแห่งหนึ่งและได้รับเงินเดือนมากพอสมควร วันหนึ่งคุณแม่ของเขาป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล เขาจึงต้องลางานมาดูแลคุณแม่ของเขา ในช่วงเวลานั้น เขาเล่าว่าเขาเป็นห่วงคุณแม่ของเขามาก เพราะท่านมีอายุมากแล้ว เขาจึงตัดสินใจลาออกจากงานที่โรงแรมที่ทำอยู่แล้วมาขายอาหารแทนคุณแม่ของเขา เพราะต้องการให้คุณแม่ได้พัก เขาเล่าต่อไปว่า รายได้จากการขายอาหารที่ร้านนั้นไม่มากนัก เมื่อเทียบกับเงินเดือนที่เคยได้รับแต่เขาก็พอใจ และแม้ว่าบางวันจะไม่มีคนเข้าร้านของเขาเลยแต่เขาก็มีความสุข ทั้งนี้ก็เพราะว่า การขายอาหารที่บ้านนั้นทำให้เขามีโอกาสได้ดูแลคุณแม่ของเขาด้วย ถ้าเขาเลือกทำงานที่โรงแรมต่อ ถึง

เขาจะมีเงินจ้างคนมาดูแลคุณแม่ของเขา แต่เขาก็รู้ว่า คุณแม่ของเขาจะมีความสุขมากกว่า ถ้าเขาเป็นคนดูแลท่านเองและนอกจากนี้เขายังได้มีโอกาสสืบทอดกิจการที่คุณแม่ของเขารักด้วย ลูกศิษย์ของผู้เขียนกับคุณแม่ของเขาอยู่กันอย่างมีความสุขจากการขายอาหาร เขาบอกว่าเขาไม่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการขายอาหาร ทั้งนี้ก็เพราะว่า เขาปลูกผักทุกชนิดที่จะต้องใช้ในการประกอบอาหาร เขาเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เพื่อเอาไว้มาปรุงอาหาร เพื่อนๆ ของเขาเล่าว่า เขาใช้เวลาในการเตรียมอาหารค่อนข้างนาน เขาจะพิถีพิถันในการล้าง ในการหั่น และเตรียมเครื่องปรุง เพราะเขาอยากให้ลูกค้าของเขาได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพ ปราศจากสารพิษและปลอดภัย เขามีความสุขที่ได้ให้สิ่งที่ดีที่สุดกับลูกค้าของเขา ดังนั้น “สิ่งมหัศจรรย์คือไม่ใช่แค่เราได้ทำงานนี้ แต่เป็นการที่เรามีความสุขที่ได้ทำงานนี้” (แม่ชีเทเรซา : www.laanquote.com/category/คำคม/แม่ชีเทเรซา)

ตัวอย่างจากชีวิตของลูกศิษย์ผู้เขียนคนนี้ ทำให้เห็นมุมมองในการทำงานของเขาว่า เขาไม่ได้มองว่าการทำงานของเขาเป็นเพียงแค่การขายอาหารเพื่อแลกกับเงินเท่านั้น หรือไม่ได้มองว่างานที่เขาทำเป็นอาชีพที่จะทำให้เขามีเกียรติ มีหน้ามีตาในสังคม แต่การทำงานสำหรับเขา เป็นสิ่งที่มีความหมาย

และมีเป้าหมายที่สูงกว่านั้น เพราะการทำงานของเขาเป็นการทำสิ่งที่ดีให้กับคุณแม่และลูกค้าของเขาให้ได้รับความสุขอีกทั้งตัวเขาเองก็มีความสุขกับงานและชีวิตของเขาด้วย

ดังนั้น การทำงานจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงศักยภาพและผลสำเร็จจากการทำงานของตนเอง ทำให้งานกลายเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต การทำงานจึงสามารถที่จะยกระดับจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น และทำให้มนุษย์สามารถเข้าถึงศักยภาพสูงสุดของตนเองได้ (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์: 2006)

การที่จะเข้าถึงศักยภาพของตนเองได้นั้น เราต้องมีความเข้าใจตนเอง ซึ่งก็คือ การพิจารณาให้เห็นถึงคุณสมบัติที่ดีและความสามารถตามธรรมชาติของเรา จากนั้น เราก็ได้ความสามารถตรงจุดนี้เข้าไปในงานของเรา เมื่อเราพบพลังที่เป็นเอกลักษณ์ของเราแล้ว เราก็สามารถพัฒนาพลังนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเราเองและต่อผู้อื่นด้วย

บทสรุป

การทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชีวิตมีความสุข และถึงแม้ว่างานที่เราทำจะมีคุณค่าและมีความหมาย แต่คุณค่าและความหมายนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของเรา เราต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับเป้าหมายของชีวิตของเราเพื่อให้ได้คำตอบว่า ชีวิตแบบไหนเป็นชีวิตที่ดีงามสำหรับเรา ชีวิตที่ดีงามสำหรับบางคนคือชีวิตที่มีความพอเพียง สำหรับบางคน ชีวิตที่ดีงามคือชีวิตที่ดำเนินตามวิถีแห่งศาสนา และอื่นๆ

ดังนั้น ความสุขที่แท้จริงจึงมีความสัมพันธ์กับการตระหนักและรู้สึกถึงคุณค่าและความหมายของการทำงานและการหลอมรวมคุณค่าของชีวิตส่วนตัวเข้ากับชีวิตของการทำงาน ความสุขที่แท้จริงจึงมิใช่เป็นเพียงแค่ความรู้สึกพึงพอใจเพียงในระยะเวลาสั้นๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งและมีบ่อเกิดมาจากคุณภาพของชีวิตภายใน (Inner life) หรือการพัฒนาตนในด้านจิตใจ

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ และคณะ. (2550) องค์กรไม่ใช่เครื่องจักร (Living Organization) : การบริหารจัดการกระบวนทัศน์ใหม่. นนทบุรี : สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ (สวรส).

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2548) ทำงานดี มีจิตใจที่พัฒนา พาให้สุขสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

พระเทพวิสุทธิเมธี ปญฺญานันทภิกขุ. (2536) การทำงานเพื่องาน. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.
<http://rir3.royin.go.th/new-search/word-5-search.asp>

ทฤษฎีสองปัจจัย : <https://www.gotoknow.org/posts/208291>

www.laanquote.com/category/คำคม/แม่ชีเทเรซา

การทำงาน และศักดิ์ศรีมนุษย์ ในความสัมพันธ์กับครอบครัว

บาทหลวงเฉลิม กิจมงคล

[หมายเหตุ]

สถานการณ์ที่ชวนคิด

โดยทั่วๆ ไปผู้คนมักมีทัศนคติไม่ดีต่อการทำงาน โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้แรงงาน ในวงสนทนา เมื่อพบว่าคนทำงานในสำนักงานที่มีเครื่องปรับอากาศเย็นสบาย ถือว่าเป็นคนโชคดี ส่วนคนที่ต้องทำงานกลางแจ้ง และอยู่กลางแจ้ง ถือว่าเป็นคนโชคร้าย จนกระทั่งหลายคนเสียความเชื่อมั่น ไม่กล้าตอบตามความจริงว่าตนทำงานอะไร

ที่โรงเรียน ครูมักทำโทษนักเรียนด้วยการให้เก็บเศษกระดาษ ถอนหญ้า ล้างส้วม กวาดถนน ฯลฯ จนกระทั่งผู้คนส่วนใหญ่มีอคติต่อกิจกรรมดังกล่าว ถือว่างานเหล่านี้เป็นงานของผู้ถูกทำโทษ เป็นการลดศักดิ์ศรีของงานดังกล่าวไปอย่างสิ้นเชิง

ในครอบครัว งานที่แม่บ้านทำ มักถูกถือว่าไม่ใช่งาน ดังเช่นบทสนทนาต่อไปนี้ มีคนหนึ่งถามผู้เป็นสามีว่า ภรรยาทำงานอะไร

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, ผู้อำนวยการแผนกครอบครัว สังฆมณฑลจันทบุรี

สามีตอบว่า วันหนึ่งๆ ไม่เห็นเขาทำอะไร ตื่นเช้ามาก็แค่อาบน้ำแต่งตัว หาข้าวหาปลา ให้ลูกรับประทาน บางทีก็ช่วยแนะให้ทำการบ้านบ้าง เสร็จแล้วก็พาออกไปส่งโรงเรียน คนนั้นก็ถามสามีต่อว่า และตั้งแต่สายๆ เป็นต้นไปภรรยาทำอะไรบ้าง สามีก็ตอบว่า ก็ไม่เห็นเขาทำอะไร กลับถึงบ้านก็แค่ล้างจาน ชาม ทำความสะอาดเช็ดตู้บ้าน ชักรีด เสื้อผ้า และก็เตรียมอาหารเที่ยงให้คนอยู่ที่บ้าน สามีก็ถูกถามต่อไปว่า ตอนบ่ายๆ และเย็นภรรยาทำอะไรละ สามีก็ตอบทันทีแบบไม่คิดว่ ก็เห็นเขาลงไปตัดหญ้าตบแต่งต้นไม้ และก็รีบไปรับลูก พอตกเย็นก็เตรียมอาหารให้ลูกและทุกคนในบ้าน และก็สาธยายต่อว่า ตอนค่ำก็ชวนให้ลูกทำการบ้านและพา ลูกเข้านอน พร้อมทั้งกล่าวตบท้ายว่า วันหนึ่งๆ ผมไม่เห็นเขาทำงานอะไร จากบทสนทนาดังกล่าวนี ทำให้เห็นชัดเจนว่าผู้คนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่เป็สามี มักมองข้าม การงานในบ้านของภรรยาและถือว่าไม่ใช่ งาน “พวกผู้หญิงที่ต้องรับภาระประจำวันในบ้าน เช่นการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งมักจะไม่ได้รับความเข้าอกเข้าใจในสังคม และแม้กระทั่งจากครอบครัวของตนเอง” (การงาน ข้อ 9)

เป็นที่น่าสังเกตอีกว่า มีพ่อแม่หลายคนที่ไม่อยากให้ลูกทำงานอะไร กลัวผู้อื่นดูถูกและคิดว่าเป็นการเสียศักดิ์ศรีลูกหรือของตน ไม่เคยแบ่งความรับผิดชอบ และหน้าที่

การงานในบ้านให้ลูกๆ ทำเลย เลี้ยงลูกแบบ ยุงไม่ให้โต ไรไม่ให้ตอม

พิจารณาไตร่ตรองความเชื่อและคำสอน

พระเจ้าตรัสว่า “เราจงสร้างมนุษย์ขึ้นตามภาพลักษณ์ของเรา ให้มีความคล้ายคลึงกับเรา ให้เป็นนายปกครองปลาในทะเลและนกในท้องฟ้า สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า และสัตว์เลื้อยคลานบนแผ่นดิน” [ปฐมก 1:26] ข้อความจาก พระคัมภีร์นี้ ทำให้ตระหนักดีว่า แม้มนุษย์มีจุดกำเนิดเป็นสิ่งสร้าง แต่มนุษย์ก็อยู่ในฐานะเป็นผู้ร่วมสร้างกับพระองค์ มนุษย์แต่ละคนถูกเรียกให้มีส่วนในแผนการแห่งการสร้างของพระเจ้า พระเจ้าได้ฝากพื้นแผ่นดินให้มนุษย์ปกครองดูแล และทำให้ก้าวน้ำเจริญเติบโต มนุษย์มีภาพลักษณ์คล้ายคลึงกับพระเจ้า ซึ่งเป็นผู้สร้าง มนุษย์จึงต้องดำเนินชีวิตเฉกเช่นพระเจ้า สำนึกที่จะทำงานร่วมกับพระองค์ต่อไปในฐานะเป็นผู้ร่วมสร้างตราบนานกาลโลกนี้ มนุษย์ต้องทำงานมิใช่เพื่อดำรงชีพแต่อย่างเดียว การทำงานทั้งหลายเป็นการส่งเสริมศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ ไม่ว่างานประเภทใดล้วนแล้วแต่มีศักดิ์ศรี เพราะทำให้มนุษย์คล้ายคลึงกับพระเจ้าซึ่งเป็นพระเจ้าผู้สร้าง “งานเป็นสิ่งที่ดีสำหรับมนุษย์ และความเป็นมนุษย์ของเขา เพราะว่าอาศัยการทำงานนี้เอง มนุษย์ไม่เพียงแต่เปลี่ยนแปลงธรรมชาติให้สอดคล้อง

กับความต้องการของตนเท่านั้น แต่มนุษย์ยังได้รับการพัฒนาเป็น “คนที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น” หรืออีกนัยหนึ่ง “เป็นคนยิ่งขึ้น” (การทำงาน ข้อ 9) บรรดาสตรีทั้งหลายที่มีสำนึกต่อความรับผิดชอบการทำงานต่างๆ ในครอบครัวโดยไม่เห็นแก่ตัว ทำให้ครอบครัวพบความสมบูรณ์พูนสุข สตรีเช่นนี้ได้รับคำชมเชยจากพระวาจาของพระเจ้าว่า “แต่สตรีที่ยำเกรงพระเจ้า สมควรได้รับคำสรรเสริญจงให้เธอได้รับผล จากมือของเธอการทำงานของเธอจงสรรเสริญเธอที่ประตูเมือง” [สภย 31:30-31]

พระสมณสาสน์เรื่องการทำงาน ได้เตือนสติเราว่า “ครอบครัวเป็นทั้งกลุ่มบุคคลที่เกิดขึ้นได้เพราะการทำงาน และในเวลาเดียวกันก็เป็นสถานที่ศึกษาแห่งแรกสำหรับทุกคนในครอบครัวเกี่ยวกับการทำงาน” [การทำงาน ข้อ 9] ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นิคมารดาจึงต้องตระหนักสำนึกเสมอว่าครอบครัวเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่จะต้องทำให้ทุกคนโดยเฉพาะบรรดาลูกๆ ได้ตระหนักถึงคุณค่า และศักดิ์ศรีของการทำงาน จะต้องจัดแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่การงานต่างๆ ในครอบครัว เพื่อเป็นการฝึกฝนให้เห็นคุณค่าและชื่นชอบในการทำงาน ไม่เข้าใจผิดดูถูกการงานบางประเภท อีกทั้งรู้จักให้เกียรติผู้ที่ใช้แรงงานทั้งหลายที่ยากจนและขัดสน

ความยากลำบากเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการทำงาน ความรู้สึกดังกล่าวอาจเป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่มนุษย์ได้กระทำผิดด้วยการตัดสินใจดำเนินชีวิตออกนอกแผนการของพระเจ้ก็ได้ พระเจ้าตรัสกับมนุษย์ว่า “เพราะท่านได้ฟังเสียงของภรรยา และกินผลไม้จากต้นไม้ที่เราห้ามมิให้กิน แผ่นดินจะถูกสาปแช่งเพราะท่าน ท่านจะต้องหากินจากแผ่นดินด้วยความทุกข์ยากทุกวันจนตลอดชีวิต” (ปฐม 3:17) พระวาจา ดังกล่าวนี้นี้ ทำให้คิดได้ว่าหากมนุษย์มิได้ทำบาปออกนอกแผนการของพระเจ้า มนุษย์คงจะไม่ประสบความทุกข์ยากต่างๆ ที่เกิดจากการทำงาน มนุษย์คงรู้สึกสนุก และมีความสุขปีติยินดีในการทำงานกับพระเจ้า ตลอดเวลาที่ได้

พระเยซูคริสตเจ้าเองเป็นผู้ที่เสด็จมาเน้นถึงเรื่องศักดิ์ศรีของการทำงานเป็นพิเศษ ผู้ฟังพระองค์เทศน์ที่นาซาเร็ธ “ต่างประหลาดใจ และพูดว่า เขาเอาเรื่องทั้งหมดนี้มาจากไหน ปรีชาญาณที่เขาได้รับมานี้คืออะไร อะไรคืออัศจรรย์ที่สำเร็จด้วยมือของเขา คนนี้เป็นช่างไม้ลูกนางมารีย์ เป็นพี่น้องของยากอบ โยเซฟ ยูดา และซีโมนไม่ใช่หรือ พี่สาวน้องสาวของเขาก็อายุที่นี้กับพวกเรามีใช่หรือ” [มก 6:2-3] พระองค์ทรงยินดีเกิดมาจากลูกช่างไม้ มีชีวิตอยู่กับบิดาซึ่งมีอาชีพเป็นช่างไม้ และเข้าใจว่าพระองค์ก็คง

เป็นช่วงไม่ว่างกับบิดาของพระองค์ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับงานที่ใช้แรงงานให้มีเกียรติและศักดิ์ศรี อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการไถ่กู้มนุษย์ให้รอดพ้นด้วย พระศาสนจักรยังได้ตอกย้ำด้วยการกำหนดวันที่ 1 พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันวันแรงงานสากล ให้เป็นวันฉลองนักบุญยอเซฟ กรรมกรผู้เป็นบิดาเลี้ยงของพระองค์ ซึ่งเป็นการไถ่กู้และยกระดับการทำงานให้กลับสู่ศักดิ์ศรีเดิมตามแผนการของพระเจ้า

แนวคำถามเพื่อการไตร่ตรองและเสวนากันให้ลึกซึ้งและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

- การพิจารณาไตร่ตรองเรื่องการทำงานและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ดังที่กล่าวข้างต้น

ทำให้ท่านเข้าใจมุมมองชีวิตเรื่องการทำงานในครอบครัวของท่านบ้างไหม โดยเฉพาะเรื่องอะไร มีมุมมองอื่นที่ท่านอยากทำความเข้าใจมากขึ้นไหม

- ในชีวิตการครองเรือนที่ผ่านมา ท่านเคยรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการทำงานในชีวิตประจำวันของท่านบ้างไหม โดยเฉพาะเรื่องอะไร และท่านมีวิธีการเอาชนะความเบื่อหน่ายนั้นอย่างไร

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เรื่องการแบ่งความรับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ในครอบครัว โดยเฉพาะให้แก่ลูกๆ ต่อจากนี้ไปท่านจะดำเนินการอย่างไรในเรื่องนี้

เรื่อนำรู้เกี่ยวกับพิธีกรรม

[หมวดพิธีกรรม]

บาทหลวงเซฐา ไชยเดช

เสื้ออัลบา (Alb)

เสื้อขาวยาวถึงข้อเท้า แขนยาว ในสมัยก่อนมักตัดเย็บเสื้ออัลบาด้วยผ้าลินินสีขาว ปัจจุบันเสื้ออัลบาเป็นอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ทั่วไปที่ใช้ในพิธีกรรมสำหรับศาสนบริกรที่รับศีลบวช หรือรับการแต่งตั้งไม่ว่าชั้นใด (เทียบ กฎทั่วไปสำหรับมิสซาจาริตโรมัน ข้อ 336)

เสื้ออัลบามาจากเสื้อยาว (tunic) ของชาวโรมันสมัยโบราณ ซึ่งมักจะสวมใส่โดยใช้ผ้าคาดเอว เมื่ออิทธิพลการแต่งกายของชาวเยอรมันเข้ามา การใส่เสื้อยาวสีขาวสำหรับร่วมพิธีกรรมสาธารณะ ซึ่งพัฒนามาเป็นเสื้ออัลบา และเสื้อยาวสีดำสำหรับการใช้ชีวิตประจำวันซึ่งพัฒนามาเป็นเสื้อหล่อ จึงเป็นอาภรณ์สำหรับพระสงฆ์ - นักบวชเท่านั้น และเพื่อแยกอาภรณ์ทางพิธีกรรมออกจากอาภรณ์ทางโลก เวลาประกอบพิธีกรรม

พระสงฆ์จึงสวมเสื้ออัลบาทับเสื้อหล่อ ในยุคกลางมีการปกคลุมลายบนแขนเสื้อทั้งสองข้างที่หน้าอก และชายเสื้ออัลบา เป็นสัญลักษณ์หมายถึงบาดแผลทั้งห้าของพระเยซูเจ้าที่ทรงได้รับการถูกตรึงบนไม้กางเขนเพื่อไถ่บาปมนุษย์

เนื่องจากเสื้ออัลบามีสีขาวจึงหมายถึงความบริสุทธิ์ซึ่งจะต้องสอดคล้องกันกับการประกอบพิธีกรรม เป็นต้น พิธีมิสซา นอกจากนั้นยังหมายถึงอาภรณ์ที่พระเยซูเจ้าทรงสวมในพิธีกรรมสวรค์ “ในกลุ่มเชิงตะเกียงเหล่านั้นข้าพเจ้าเห็นผู้หนึ่งคล้ายบุตรแห่งมนุษย์¹ สวมเสื้อยาวกรอมเท้า มีผ้าทองคาดที่อก” (ว 1:13)

¹ “บุตรแห่งมนุษย์” หมายถึง พระเมสสิยาห์ในฐานะผู้พิพากษา (เทียบ ดนล 7:13; และ 10:6) เสื้อคลุมขาวเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นสมณะ (ดู อพย 28:4; 29:5; ศคย 3:4) ผ้าทองคาดที่อกหมายถึงการเป็นกษัตริย์ (ดู 1 มค 10:89;)

2. สโตลา (Stole)

แถบผ้าผืนยาวที่ได้รับการปักตกแต่งอย่างสวยงามด้วยสัญลักษณ์ทางศาสนาเป็นต้น สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมสำหรับศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวช ใช้คล้องคอเวลาที่ประกอบพิธีกรรม ในปัจจุบัน พระสังฆราชและพระสงฆ์สวมสโตลารอบคอห้อยลงมาทางหน้าอก ส่วนสังฆานุกรสวมสโตลาเฉียงจากไหล่ซ้ายมายึดไว้ที่เอวด้านขวา (เทียบ กฎทั่วไปสำหรับมิสซาจาริตโรมัน ข้อ 340) สโตลาจะถูกสวมทับเสื้ออัลบา หรือเสื้อชีอปลีเสมอ

สโตลาเป็นอาภรณ์ที่บ่งบอกศักดิ์ของพระสังฆราช พระสงฆ์ และสังฆานุกรที่ได้รับจากศีลบวช สโตลาหมายถึง “แอ็ก” หรือภาระหน้าที่ของพระคริสตเจ้าที่พวกท่านจะแบกไว้ ด้วยเหตุนี้จึงมีความหมายอื่นๆ ที่ตามมาคือ หมายถึงคุณธรรมอันจำเป็นที่ศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวชจะต้องมีเพื่อประกอบพันธกิจของพวกท่าน

... เงินตะลันต์ ...

พรสวรรค์และแรงจูงใจในการทำงาน

ดร.ถัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

[แนวการสอน]

มีคนกล่าวว่า “ช่วงวัยทำงาน” เป็นช่วงที่ยาวนานที่สุดในช่วงชีวิตของแต่ละคน โดยเฉพาะบางคน que เริ่มชีวิตการทำงานตั้งแต่อายุ 15-16 ปี หรือบางคน que ทำงานโดยไม่คิดถึงหรือรู้จักคำว่าเกษียณอายุกันเลยทีเดียว บางคนประสบความสำเร็จในการทำงาน ทำงานได้อย่างดี มีความสุขกับการทำงานตามที่ได้ใฝ่ฝันไว้ แต่บางคนก็ล้มเหลว เป็นทุกข์ ต้องดิ้นรนแสวงหางานที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง

การทำงานให้ประสบความสำเร็จหรือทำงานแล้วมีความสุขตามความใฝ่ฝันนั้น อาจเกิดจากหลายปัจจัย บ้างก็ว่าด้วยวิชาความรู้ ทักษะ ความสามารถ บ้างก็ให้เป็นเรื่องของโชคชะตาฟ้าลิขิต แต่ปัจจัยที่ได้ยิน

บ่อยและน่าสนใจมาก ก็คือ “พรสวรรค์” และ “แรงจูงใจ”

พรสวรรค์ (Gift, Talent)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552 ระบุว่า พรสวรรค์ เป็นความสามารถพิเศษหรือคุณสมบัติเด่นของบุคคลที่มีมาแต่กำเนิด และหากแปลง่ายๆ ตามความหมายของคำที่ปรากฏนั้น ก็คือ เป็นสิ่งดีงามเฉพาะที่สวรรค์ได้มอบให้ ซึ่งพรสวรรค์เหล่านี้เป็นความสามารถพิเศษหรือคุณสมบัติเด่นที่มีมาตั้งแต่กำเนิดและเชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยอาศัยปัจจัยแวดล้อม เช่น ครอบครัว โรงเรียน เป็นปัจจัยแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กมีความสามารถทางด้านดนตรี หรือกีฬา ให้โดดเด่นมากขึ้นและเร็วขึ้นได้

สำหรับคริสตชน “พรสวรรค์” เป็นความรัก เป็นพระพรพิเศษที่องค์พระจิตเจ้าประทานให้พวกเราทุกคนให้มีความสามารถพิเศษ หรือคุณสมบัติที่โดดเด่นแตกต่างกันไป แต่ทั้งหมดเพื่อการรักและรับใช้ การนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วนรวม ทั้งหมดนี้เป็นไปตามน้ำพระทัยและแผนการขององค์พระบิดาเจ้า เป็นคำตอบที่ชัดเจน สมบูรณ์ว่าเหตุใดแต่ละคนจึงมีลักษณะความสามารถพิเศษที่แตกต่างกันไป

“พระพรพิเศษมีหลายประการ แต่มีพระจิตเจ้าพระองค์เดียว งานรับใช้มีต่าง ๆ กัน แต่มีพระจิตเจ้าพระองค์เดียว...การสำแดงของพระจิตเจ้านั้นมีแก่ทุกคนเพื่อประโยชน์ร่วมกัน ... พระจิตเจ้าประทานถ้อยคำที่ปรึกษาแก่คนหนึ่ง พระจิตเจ้าประทานถ้อยคำที่รอบรู้แก่อีกคนหนึ่ง ... ให้อีกคนหนึ่งรู้จักจำแนกจิตต่าง ๆ...” (1 คร 12:4-12)

พรสวรรค์ (Gift, Talent) หรือพระพรจากพระเจ้า (God Talent) จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มนุษย์เชื่อว่า เป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลนั้นๆ สามารถทำกิจการงานใดๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีเด่นมากกว่าบุคคลอื่นๆ เช่น บุคคลที่มีพรสวรรค์ในด้านการร้องเพลง หรือการออกแบบสิ่งต่างๆ ก็มักจะร้องเพลงหรือออกแบบผลิตภัณฑ์ได้ดีมากกว่าคนอื่นๆ และสามารถนำมาเป็น

อาชีพได้เลยทีเดียว เพราะมีความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆ อาทิ นักวิชาการ นักออกแบบ นักพูด นักร้อง นักดนตรี นักกีฬา เป็นต้น

แรงจูงใจ (Motive)

แรงจูงใจ หมายถึง พลังผลักดันที่เป็นสาเหตุให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมในแนวทางที่สนองตอบต่อความต้องการของตน (Griffin, 1999 : 484) หรือ เป็นพลังหรือแรงผลักดันทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่กระตือรือร้น รวมทั้งให้บุคคลรักษาพฤติกรรมนั้นไว้ (Daft, 2000 : 534) แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น หรือความต้องการที่เกิดจากภายในตัวบุคคลหรือภายนอกตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรม รวมทั้งกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรมนั้น

แรงจูงใจหรือความต้องการในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันนั้นเป็นสิ่งเร้าสำคัญที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกมามาสโลว์ (Maslow, 1980) ได้เสนอลำดับขั้นของความต้องการ 5 ขั้น โดย 4 ขั้นแรก เป็นความต้องการพื้นฐานที่ทุกคนต้องการเหมือนกัน และขั้นสุดท้ายเป็นความต้องการที่ทุกคนมีแต่เป็นความต้องการที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจงในแต่ละตัวบุคคล

กล่าวคือ

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physical Needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน และเป็นสิ่งจำเป็นของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความปลอดภัยทั้งทางกายและใจ เช่น ความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยจากการบังคับ การมีอาชีพที่มั่นคง

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการความรัก ต้องการเพื่อน ต้องการกลุ่ม ต้องการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ

4. ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการระดับสูง ที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ทั้งในเรื่องของความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ เสรีภาพ ต้องการให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญ ต้องการตระหนักถึงความสำคัญของตนหรือความก้าวหน้าทางด้านสถานภาพ เช่น ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ

5. ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (self actualization needs) เป็นความต้องการระดับสูงของชีวิตมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะให้เกิดความสำเร็จสมหวังในสิ่งที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต ไม่ได้ทำเพื่อตอบสนองความต้องการในลำดับที่ 1.- 4. ข้างต้น เช่น ทำงานเพื่องาน เรียนเพื่อรักในการเรียนรู้ เราจึงเห็นคนสูงอายุที่ยังคงทำงานหรือเป็นนักศึกษากันอยู่บ่อยๆ

ปัจจัยในชีวิตการทำงาน ก็เป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างกันไป เฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg, 1959) อธิบายถึง ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจทางสังคม จำแนกได้เป็น 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivational Factors) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายในที่เกิดจากการงานที่ทำ ได้แก่ 1) ความสำเร็จ 2) การได้รับการยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงาน 4) ความรับผิดชอบ 5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และ 6) การพัฒนาตนเอง ทำให้บุคคลเกิดความชื่นชอบยินดีทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะตั้งใจทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อประสบความสำเร็จและความเจริญเติบโตก้าวหน้า

2. ปัจจัยห้า (Hygiene Factors) มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกของงาน เป็นปัจจัยที่ลดความไม่พอใจในงานนั้นๆ ช่วยให้การงานได้อย่างสุขสบายมากขึ้น มีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคคล ได้แก่ 1) เงินเดือนและค่าตอบแทน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน 3) สถานภาพในการทำงาน 4) นโยบายและการบริหารงานขององค์กร 5) สภาพแวดล้อมในที่ทำงาน 6) ความมั่นคงในงาน และ 7) วิธีการปกครองบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา

ซึ่งลำดับความต้องการและปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมานี้มีความสอดคล้องกัน และล้วนเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะในเรื่องของจิตใจ ทั้งความมั่นคงปลอดภัย การได้รับความรัก การยอมรับยกย่องชมเชยจากเพื่อน จากสังคม ความภาคภูมิใจ ความก้าวหน้าและความสำเร็จสมหวังในชีวิต ด้วยหากบุคคลทำงานด้วยใจรัก รักในงาน รักในเพื่อนมนุษย์มุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ส่วนรวม ตั้งใจทำงานอย่างดี ย่อมได้รับความรักเมตตาจากพระจิตเจ้า พระบิดาเจ้า ความรักนับถือจาก

เพื่อนจากสังคม และประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความสุขความภาคภูมิใจ ความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิตอย่างแน่นอน เหตุด้วย “พระเจ้าจะทรงตอบสนองทุกคนตามสมควรแก่การกระทำของพวกเขา” (รม 2:6)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น นับได้ว่า “พรสวรรค์” และ “แรงจูงใจ” เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานแล้วมีความสุข แต่บางคนอาจแย้งว่า ตนเองไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ไม่ค่อยมีความสุขเลยกับงานที่ทำอยู่ เพราะตนเองไม่มีพรสวรรค์ในด้านใดเป็นพิเศษ เป็นพนักงานธรรมดาๆ คนหนึ่ง แรงจูงใจก็ค่อยๆ มอดไปตามกาลเวลา เพื่อนร่วมงานไม่ยอมรับยกย่อง เจ้านายก็ไม่เห็นคุณค่า จึงทำงานแบบซังกะตายเพื่อแลกกับค่าตอบแทนมาพอประทังชีวิต ซึ่งความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้ เป็นสิ่งที่บั่นทอนจิตใจลดแรงจูงใจในการทำงาน และไม่เปิดช่องให้เห็นคุณค่าความสามารถหรือพรสวรรค์ของตนเอง ทุกคนจึงควรมีความรัก ความเชื่อและความไว้วางใจในพระเจ้า มีความรัก ความซื่อสัตย์ ความตั้งใจในการทำงาน กำหนดเป้าหมาย สร้างแรงจูงใจและใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่มีอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่

กำหนดไว้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเป้าหมายที่ใหญ่มากนัก เพราะอาจต้องใช้เวลานานหรือท้อแท้ก่อนที่จะไปถึงความสำเร็จนั้นๆ วิธีง่ายๆ คือ กำหนดเป้าหมายที่ละขั้นจากเป้าหมายเล็กๆ ไปหาใหญ่ เพื่อให้สามารถบรรลุได้ง่าย ก่อให้เกิดความมั่นใจ ความภาคภูมิใจและสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง และเมื่อมีเวลาได้ตรงรอกับงานที่ทำ จะพบว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ หรือคุณสมบัติที่โดดเด่นในด้านใด แม้อาจไม่โดดเด่นมากกว่าคนอื่นๆ แต่ก็พบว่า ในบรรดาความรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีเรื่องใดบ้างที่ถือว่ามีความโดดเด่นเป็นพิเศษมากกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งนั่นก็คือ “พระสัจธรรม” ของแต่ละคนที่ได้รับประทานจากพระจิตเจ้านั่นเอง สำหรับการสร้าง “แรงจูงใจ” ที่ง่ายที่สุดก็คือ ให้ตระหนักอยู่เสมอว่า การได้ทำงาน เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเรา คุณค่าที่เราได้รับผ่านทางพระพรของพระ เชื่อในความรักความไว้วางใจของพระองค์ ผลของงานทุกชิ้นที่ได้กระทำเป็นบ่อเกิดแห่งประโยชน์ส่วนตนและ/หรือประโยชน์ส่วนรวมเสมอ อาจจะมีอยู่ในรูปของวัตถุ สิ่งของหรือทางด้านจิตใจก็ตาม และทั้งหมดเพื่อถวายแด่พระบิดาเจ้าของเรา “ผู้ชอบธรรมจะมีชีวิตโดยอาศัยความเชื่อ” (รม 1:17) และหากเกิดปัญหาในการทำงานบ้างให้มองว่าเป็นความท้าทายกำลังความสามารถของเรา

ให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น เพราะ “ความทุกข์ก่อให้เกิดความพากเพียร”(รม 5:3)

สำหรับคำสอนเกี่ยวกับเรื่องของการทำงานนั้น ผู้เขียนได้อ่านอุปมาเรื่อง “เงินตะลันต์” แล้วคิดว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถนำมาใช้ในการสร้างมุมมองที่ดีเกี่ยวกับ “พระสัจธรรมและแรงจูงใจ ในการทำงาน” ได้อย่างดีทีเดียว

อุปมาเรื่องเงินตะลันต์ (มัทธิว 25: 14-30)

นรุษผู้หนึ่งกำลังจะเดินทางไกล เรียกผู้รับใช้มามอบทรัพย์สินให้ ให้คนที่หนึ่งห้าตะลันต์ ให้คนที่สองสองตะลันต์ ให้คนที่สามหนึ่งตะลันต์ ตามความสามารถของแต่ละคน แล้วจึงออกเดินทางไป

คนที่รับห้าตะลันต์รับนำเงินนั้นไปลงทุน ได้กำไรมาอีกห้าตะลันต์ คนที่รับสองตะลันต์ก็ได้กำไรมาอีกสองตะลันต์เช่นเดียวกัน แต่คนที่รับหนึ่งตะลันต์ไปขุดหลุมซ่อนเงินของนายไว้

หลังจากนั้นอีกนาน นายของผู้รับใช้พวกนี้ก็กลับมาและตรวจบัญชีของพวกเขา

คนที่รับห้าตะลันต์เข้ามา นำกำไรอีกห้าตะลันต์มาด้วย กล่าวว่า ‘นายขอรับ ท่านให้ข้าพเจ้าห้าตะลันต์ นี่คือเงินอีกห้าตะลันต์ที่ข้าพเจ้าทำกำไรได้’ นายพูดว่า ‘ดีมาก ผู้รับใช้ที่ดีและซื่อสัตย์ เจ้าซื่อสัตย์

ในสิ่งเล็กน้อย เราจะให้เจ้าจัดการในเรื่องใหญ่ๆ จงมาร่วมยินดีกับนายของเจ้าเถิด'

คนที่รับสองตะลันต์เข้ามารายงาน ว่า 'นายขอรับ ท่านให้ข้าพเจ้าสองตะลันต์ นี่คือเงินอีกสองตะลันต์ที่ข้าพเจ้าทำกำไรได้' นายพูดว่า 'ดีมาก ผู้รับใช้ที่ดีและซื่อสัตย์ เจ้าซื่อสัตย์ในสิ่งเล็กน้อย เราจะให้เจ้าจัดการในเรื่องใหญ่ๆ จงมาร่วมยินดีกับนายของเจ้าเถิด'

คนที่รับหนึ่งตะลันต์เข้ามารายงาน ว่า 'นายขอรับ ข้าพเจ้ารู้ว่าท่านเป็นคนเข้มงวด เก็บเกี่ยวในที่ที่ท่านไม่ได้หว่าน เก็บรวบรวมในที่ที่ท่านไม่ได้โปรย ข้าพเจ้ามีความกลัว จึงนำเงินของท่านไปฝังดินซ่อนไว้ นี่คือเงินของท่าน' นายจึงตอบว่า 'ผู้รับใช้เลวและเกียจคร้าน เจ้ารู้ว่าข้าเก็บเกี่ยวในที่ที่ข้ามิได้หว่าน เก็บรวบรวมในที่ที่ข้ามิได้โปรย เจ้าก็ควรนำเงินของข้าไปฝากธนาคารไว้ เมื่อข้ากลับมาจะได้ถอนเงินของข้าพร้อมกับดอกเบี๋ย

"จงนำเงินหนึ่งตะลันต์จากเขาไปให้แก่ผู้ที่มีสิบตะลันต์ เพราะผู้ที่มีมาก จะได้รับมากขึ้น และเขาจะมีเหลือเฟือ แต่ผู้ที่มีน้อย สิ่งเล็กน้อยที่เขาเมื่อก่อนจะถูกริบไปด้วย ส่วนผู้รับใช้ที่ไร้ประโยชน์นี้ จงนำไปทิ้งในที่มืดข้างนอก ที่นั่นจะมีแต่การร่ำไห้คร่ำครวญ และขบฟันด้วยความขุ่นเคือง"

จากอุปมาดังกล่าว เงินตะลันต์ที่ผู้เป็นนายมอบให้แก่ผู้รับใช้ทั้งสามคน ก็คือพรสวรรค์ที่พระเจ้าทรงมอบให้แก่ทุกๆ คน มากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป ผู้รับใช้แต่ละคนก็นำตะลันต์นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์งอกงามตามความสามารถและความรับผิดชอบของตน ถึงแม้คนที่หนึ่งจะมีความสามารถมากกว่าและได้ผลกำไรตอบแทนมากกว่า คนที่ 2 แต่ทั้งสองคนก็มีความรับผิดชอบ ความสามารถในการใช้เงินตะลันต์ที่ได้รับมานั้นให้งอกงามมากขึ้นเช่นเดียวกัน ผู้เป็นนายจึงใช้คำชื่นชมเดียวกันว่า "ดีมาก ผู้รับใช้ที่ดีและซื่อสัตย์ เจ้าซื่อสัตย์ในสิ่งเล็กน้อย เราจะให้เจ้าจัดการในเรื่องใหญ่ๆ จงมาร่วมยินดีกับนายของเจ้าเถิด" นั่นคือการยอมรับ ชื่นชม และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ผู้รับใช้ได้อย่างดี การมอบหมายงานใหญ่ขึ้นมากขึ้น คือ คำยืนยันถึงความไว้วางใจของผู้เป็นนาย และความสำเร็จของผู้รับใช้ดังกล่าว เป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทำให้ผู้รับใช้มีแรงจูงใจที่จะใช้ความรู้ความสามารถ และพรสวรรค์ที่มีอยู่ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งก็คือ ปัจจัยจูงใจที่เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg) ระบุไว้ นั่นเอง ตรงข้ามกับผู้รับใช้คนที่ 3 ที่ได้รับเงินตะลันต์เหมือนกัน แต่ด้วยความกลัวและเกียจคร้าน

จึงไม่สามารถรับผิชอบให้เงินตะลันต์นั้น
งอกงามขึ้นมาได้ เมื่อมารายงานผลให้ผู้เป็น
นายทราบ จึงถูกตำหนิเพราะนายเป็นคนเข้ม
งวด แต่ถึงจะเข้มงวดอย่างไร นายก็ยังช่วย
ชี้แนะแนวทางให้ผู้รับใช้คนที่ 3 “...เจ้าก็
ควรนำเงินของข้าไปฝากธนาคารไว้ เมื่อข้า
กลับมาจะได้ถอนเงินของข้าพร้อมกับ
ดอกเบี้ย” ไม่ว่าเขาจะยังมีโอกาสได้รับเงิน
ตะลันต์จากนายอีกหรือไม่ก็ตาม หรือเขาเอง
นั้นแหละที่เป็นสาเหตุให้ตนเองไม่มีโอกาสได้
รับเงินตะลันต์นั้นอีกเลย คนที่เกียจคร้าน
ไม่ใช่พรสวรรค์ ความรู้ความสามารถของตน
ให้เกิดประโยชน์ จึงมักไม่ได้รับสิ่งตอบแทน
ใดๆ ทั้งวัตถุเงินทอง คำชื่นชม ความภาค
ภูมิใจ ตามที่ต้องการ แรงจูงใจในการทำงาน
การดำเนินชีวิตก็ลดน้อยถอยลงไป ชีวิตต้อง
เป็นทุกข์ ชันแค้น ไม่สดใสเท่าที่ต้องการ
ต่างไปจากคนที่รู้จักนำพรสวรรค์ความรู้ความ

สามารถที่มีอยู่ในตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์
ก็มักจะได้รับผลตอบแทนและเพิ่มพูน
พรสวรรค์ ความรู้ ทักษะ ความสามารถให้
มากยิ่งขึ้น ขึ้นไปเป็นพลวัต “จงนำเงินหนึ่ง
ตะลันต์จากเขาไปให้แก่ผู้ที่มีสืบทะลันต์
เพราะผู้ที่มีมาก จะได้รับมากขึ้น และเขา
จะมีเหลือเฟือ แต่ผู้ที่มีน้อย สิ่งเล็กน้อย
ที่เขามีก็จะถูกริบไปด้วย ส่วนผู้รับใช้ที่ไร
ประโยชน์นี้ จงนำไปทิ้งในที่มืดข้างนอก
ที่นั่นจะมีแต่การรำไห้คร่ำครวญ และขบ
ฟันด้วยความขุ่นเคือง”

การทำงานและการดำเนินชีวิต จึงควร
น้อมรับและใช้ “เงินตะลันต์” ที่ได้รับมาจาก
พระเจ้า ด้วยความเชื่อสัตย์ ใช้ให้เกิด
ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และส่วน
รวม ใช้ “พรสวรรค์” และ “แรงจูงใจ”
เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จสมหวังในชีวิต
ทั้งดงาม

บรรณานุกรม

- Herzberg, F., Mausnerm B., and Snyderman B.B. 1959. **The Motivation to work**. New York : John Wiley and Son.
- Maslow, A.H. 1980. **Motivation and Personality**. 2 nd ed. New York : Harper & Row.

...งานแห่งชีวิต...

คำถามและการไตร่ตรองเชิงจริยศาสตร์ และบูรณาการตามทัศนะของข้าพเจ้า

[เภสัชกร]

นฤพนธ์ แก้วหาญ

เกริ่นนำ

งานคืออะไร...ตามนัยยะความเข้าใจที่พื้นฐานของคนไทยๆ งานจึงถูกให้ความสำคัญถึง สิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ สำหรับหลายคน งานคืออาชีพ งานสะท้อนความเหนื่อยยากและการออกแรง¹ เป็นภาวะเงื่อนไขที่ต้องทำให้ได้รับมาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อการดำรงชีวิต

สิ่งเหล่านี้สะท้อนในคำพูดและถ้อยคำง่ายๆ ที่เรามักพบในสังคม เช่น “ทำงานอะไร” “งานดีไหมช่วงนี้” “ไม่มีงานทำ” “ตกงาน” “งานหนัก” ฯลฯ ซึ่งถ้าถามคนส่วนใหญ่ งานจึงมีนัยยะที่เป็น “ภาระหน้าที่” มากกว่า “ความรับผิดชอบ” แต่ก็ไม่ได้ทำให้ความหมายของงาน ในความหมายพื้นฐานด้อยค่าไป

ในงานเขียนนี้ ผมขออนุญาตนำเสนอคำถามเกี่ยวกับงานและการไตร่ตรองที่เกี่ยวข้องในมิติที่ธรรมดาที่สุด คือ การกระทำ งานและชีวิต โดยมุมมองของสิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ อาศัยประสบการณ์และความรู้ส่วนตัว โดยกระบวนทัศน์และแนวคิดในเชิงจริยศาสตร์เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาและเชื่อมโยงความหมายของงานในมุมมองชีวิตจริยธรรม ซึ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนัก

บทความนี้ ข้าพเจ้าขอเสนอความหมายและลักษณะของงานตามทัศนะและมุมมองของข้าพเจ้า ซึ่งไม่อาจจะเปรียบได้กับบรรดาครูบาอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ที่ได้ให้ความหมายของงาน เช่น คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ลูกวิก ฟอยเออร์บาค (Ludwig

¹ <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp>

Feuerbach) ฟรีดริช เองเกลส์ (Friedrich Engels) อัดัม สมิท (Adam Smith) ริคาโด (David Ricardo) และจอห์น สจวร์ต มิล (John Stuart Mill) ฟุรีเย (Charles Fourier) แชนท์ซิมอน (Comte de Saint-Simon) และพรูดอง (Pierre-Joseph Proudhon)² ที่อาจจะถูกอ้างอิงในบรรณภาพแห่งตำราปรัชญาเมื่อเราพูดถึงความหมายของงานในเชิงสังคมหรือเศรษฐกิจ แต่หวังว่าข้อคิดไตร่ตรองเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนัก

งาน : งานนำเราสู่เป้าหมายใดหรือ?

เมื่อเราพิจารณางานตามแนวคิดแบบกลุ่มทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เน้นพิจารณาผลการกระทำ/อันตวิทยา Consequentialism /Teleology แนวคิดของทฤษฎีทางจริยธรรมนี้ได้มุ่งเน้นพิจารณาเป้าหมายของการกระทำ ซึ่งมีแนวทางออกเป็น 3 แนวหลัก คือ ผลเพื่อตนเองหรืออัตนิยม (egoism) ผลเพื่อผู้อื่นทุกคนยกเว้นตนเอง ที่เรียกว่า ปรีตถนิยม (altruism) และผลของการกระทำที่มีต่อทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยรวมถึงตัวผู้กระทำเอง ที่เราเรียกว่า ประโยชน์นิยม (utilitarianism)³

สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาจากประเด็นเหล่านี้ คือ ใครเป็นผู้รับผลจากการกระทำนั้น และคุณค่าของการกระทำนั้น ซึ่งมีแนวคิดหลากหลายทั้ง เช่น คุณค่าของการกระทำเป็นความสุขเพื่อตนเองและ/หรือผู้อื่น คุณค่าของการกระทำที่ไม่ได้ให้ความสุขแต่มีคุณค่าเชิงความดี ความงาม ความยุติธรรม ความรู้ คุณธรรมและที่สุดคุณค่าของการกระทำในระดับวัตถุ ซึ่งมีความแตกต่างไปในของตัวผู้กระทำ จากแง่มุมของเป้าหมายของการกระทำของบุคคลอาจจะให้คุณค่าต่างกันไปในเชิงวัตถุ จิตใจ หรือสังคม แต่เราปฏิเสธไม่ได้เลยว่า เป้าหมายของคนจะถูกแสดงออกพร้อมกับสิ่งที่เขาทำ

เมื่อเรากลับมาพิจารณาความหมายของงานอีกครั้งหนึ่ง เราอาจจะพูดได้ว่างานที่เราทำทุกอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับความเป็นบุคคล เป็นคำถามพื้นฐานที่สุดที่เราควรถามตัวเองว่า “เราทำงานเพื่ออะไร” แน่นอนว่าคำตอบที่หลากหลายอาจจะถูกหยิบยกมา เช่น ทำเพื่อตัวเองจะได้สบายมีความสุข ทำงานเพื่อครอบครัวจะได้สบาย (แม้ตนเองต้องลำบาก) ทำงานเพื่อเงิน ทำงานเพื่ออุดมการณ์ ทำงานเพื่อความเชื่อ ฯลฯ

² <https://www.gotoknow.org/posts/536380>

³ <http://www.philospedia.net/consequentialism.html>

สิ่งเหล่านี้น่าจะเป็น “หินถามทาง” ประการแรกเพื่อให้เราได้เข้าใจความหมายของงานต่อตัวตนของเรา คือ เราทำงานเพื่ออะไรและงานนี้จะนำพาสิ่งใดมาให้แก่เรา และหากพิจารณาในแง่อภิปรัชญางานจะนำทางชีวิตของเราไปสู่ความจริงสูงสุดที่เราเชื่อถึงหรือไม่ เป้าหมายเหล่านี้เป็นเป้าหมายเพื่อตัวเรา ผู้อื่นหรือเพื่อทุกคน

อาจจะเกิดคำถามต่อมาอีกว่า หากการทำงานมีเป้าหมายแล้ว อะไรคือสิ่งที่ผลักดัน งานมีความสัมพันธ์กับบุคคลอย่างไร.. เป็นคำถามในแง่มุมทางจิตวิทยาและสังคมที่เราควรพิจารณาควบคู่ไปด้วย

โดยสรุปแล้ว ในเรื่องของเป้าหมายของงาน เราไม่สามารถแยกบุคคลออกจากงานได้เลย ในฐานะที่บุคคลเป็นผู้กระทำ “งาน” (Subject) แต่อะไรที่ทำให้มีความต่างของกิจกรรมหรืองานนั้นสำหรับบุคคลระหว่างแรงจูงใจจากตัวผู้ทำหรือเป้าหมายของการกระทำ นั้นเป็นคำถามที่เราต้องถามต่อไปเช่นกัน

งาน : เหตุของงานคือแรงจูงใจ?
แรงจูงใจทำให้ผลมีคุณค่าจริงหรือ?

คำถามเบื้องต้นของประเด็นนี้ คือ อะไรเป็น “แรงผลักดัน” ของบุคคลสู่เป้า

หมายของงานหรือการกระทำนั้น...แรงจูงใจจากภายในหรือภายนอก?

ราวช่วงศตวรรษที่ 19 แพทย์ชาวรัสเซีย ชื่อ อีวาน พาฟลอฟ ได้เสนอแนวความคิดเรียนรู้ว่าสิ่งมีชีวิตจำนวนมากเกิดจากการวางเงื่อนไข กล่าวคือ การตอบสนองหรือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งเร้าหนึ่งมักมีเงื่อนไขหรือสถานการณ์เกิดขึ้น ซึ่งในสภาพปกติหรือในชีวิตประจำวันการตอบสนองเช่นนั้นอาจไม่มี เช่น กรณีสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่งและน้ำลายไหล เสียงกระดิ่งเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข พาฟลอฟ เรียกว่า สิ่งเร้าที่มีเงื่อนไข และปฏิกิริยาน้ำลายไหล เป็นการตอบสนองที่เรียกว่าการตอบสนองที่มีเงื่อนไข⁴

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟนี้ สามารถเป็นแนวทางที่สามารถอธิบายแรงจูงใจจากภายนอกแบบง่ายที่สุดได้บ้าง แต่ในแง่ของงานและการกระทำในเชิงนามธรรม เช่น คุณค่า ความดี ความรักและความจริง เราสามารถที่จะนำเอาแนวคิดเช่นนี้ อธิบายได้หรือไม่ และหากการกระทำของมนุษย์มาจากสิ่งเร้าภายนอกจำเป็นไหมที่มนุษย์ต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำนั้นทั้งที่เป็นเพียงกลไกการตอบสนองที่ปราศจากเจตจำนงที่จะกระทำ

⁴ <http://405404027.blogspot.com/2012/10/ivan-petrovich-pavlov.html>

เป็น“นิยัตินิยม” (determinism)⁵ ที่บุคคลไม่อาจเลือกสิ่งที่ตนกระทำได้ คุณค่าและผลของจริยธรรมก็ดูจะเป็นสิ่งสูญเปล่า

ประเด็นระหว่างน้ำใจอิสระและความรับผิดชอบทางจริยธรรมก็ยังคงเป็นที่ถกเถียง เช่น มีเจตจำนงอิสระมิใช่เงื่อนไขของความรับผิดชอบทางจริยธรรม ว่าบุคคลกระทำสิ่งต่างๆ เพราะถูกผลักดันด้วยเหตุปัจจัยภายนอก “การให้รางวัลหรือการลงโทษ” อันเป็นผลจากการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบหรือไม่ เช่น คนที่หิวโหยแล้วขโมยไก่ของชาวบ้านกิน..สมควรต้องรับโทษจากการกระทำของเขาหรือไม่

แต่หากพิจารณาถึงแง่มุมที่ตรงกันข้ามคือ แรงจูงใจจากภายในบุคคล ก็เกิดคำถามอีกว่าบ่อเกิดของแรงจูงใจเหล่านี้มีที่มาจากสิ่งใด จากเหตุผล ประสพการณ์ ผัสสะ การอนุมานจากหลักคิด การประจักษ์รู้ ที่สอดคล้องกับธรรมชาติความจริงที่เป็นฝ่ายใดฝ่ายจิต? การปฏิบัติ? หรือสัญนิยม?

แรงจูงใจจึงมีความสัมพันธ์กับงานในฐานะที่เป็น “แรง” ที่จะผลักดันให้งานเกิดขึ้น เมื่อเรามองกลับมาสู่ชีวิตของเรา เรามองเห็นแรงจูงใจในการทำงานในแต่ละวันของชีวิตเราในแบบใด ทำงานเพราะความ

ต้องการสิ่งใด สิ่งใดที่ขับเคลื่อนเราระหว่างปัจจัยภายนอกหรือปัจจัยภายใน เรามีอิสระสูงสุดที่จะทำงานเหล่านั้นหรือไม่ หากปราศจากสิ่งเร้าภายนอกแล้ว..เราจะทำงานนั้นหรือไม่ อย่างไร

แต่ต้องยอมรับว่า..แรงจูงใจมีความหมายและอาจจะนับว่าเป็นเหตุของงานได้เลยทีเดียว

งาน : งานควบคู่ไปกับหน้าที่และกฎวินัย?

ในชีวิตของการทำงานประจำวัน เราเห็นถึงลักษณะของงานที่สำคัญประการหนึ่งคือ งานมีขอบเขต เงื่อนไขและกฎอันเป็นพื้นฐานของงานเหล่านั้น หากการกระทำงานที่นอกขอบเขตหรือนอกกติกาของงานต่างๆ เหล่านั้น การกระทำอาจจะถูกตำหนิในความบกพร่องที่ล้ำเกินขอบเขต หรือล้ำเส้นของสิ่งที่ได้รับมอบหมาย การงานจึงเป็นเรื่องที่เราต้องพิจารณาถึงบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญเช่นกัน

เมื่อกล่าวถึงจริยธรรมเชิงหน้าที่หรือ deontological ethics เป็นกฎจริยธรรมที่มีรากฐานอยู่บนความคิดเรื่อง “หน้าที่”⁶ อันหมายถึง การกระทำที่ควรกระทำ มี

⁵ <http://www.philosophia.net/metaethics.html>

⁶ Richardson, Henry S. 2006. Deontological Ethics. In Donald M. Borchert (ed.). Encyclopedia of Philosophy. Second edition. New York: Macmillan, Vol. 2: 712-715.

ลักษณะจำเป็น หรือต้องกระทำโดยปราศจากเงื่อนไข คุณค่าทางจริยธรรมตามทฤษฎีนี้จึงไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ บุคคลสถานการณ์ หรือไม่สามารถนำเอาเงื่อนไขของแต่ละบุคคลมาใช้ในการตัดสินคุณค่าทางจริยธรรมได้ จึงกล่าวได้ว่าจริยศาสตร์เชิงกรณีธรรม โดยเฉพาะแนวคิดของอิมมานูเอล คานต์ (Immanuel Kant) ต้องการให้หลักการตัดสินคุณค่าทางจริยธรรมมีลักษณะเป็นกาวัดย (objective) หรือมีการตัดสินคุณค่าทางจริยธรรมแยกออกจากผู้กระทำ โดยการตัดสินคุณค่าของการกระทำจะอาศัยกฎจริยธรรมที่เป็นกฎสากลซึ่งหมายถึงกฎจริยธรรมเป็นกฎที่สามารถใช้ได้กับมนุษย์ทุกคนในทุกสถานการณ์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้นๆ แต่อย่างใด

พอที่จะสรุปเป็นภาษาง่ายๆ ได้ว่าการกระทำที่มีคุณค่าทางจริยธรรมแบบคานต์เป็นการตัดสินใจเลือกกระทำตามเหตุผล ถ้าเป็นการเลือกกระทำตามแรงโน้ม (inclination) เช่น ความปรารถนา อารมณ์หรือความรู้สึก การกระทำนั้นจะไม่มีคุณค่าทางจริยธรรม เป็นกฎศีลธรรมแบบเป็นกฎสัมบูรณ์ (absolute law) หน้าที่และกฎที่สอดคล้องกับกฎสมบูรณ์นี้เท่านั้นที่เป็นตัวกำหนดคุณค่าของการกระทำของเรา เมื่อมองไต่ตรงในชีวิตแต่ละวัน

แล้วในชีวิตการทำงานแต่ละวัน อะไรคือกฎสมบูรณ์นั้น..ถ้าเรายังต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของแรงโน้มน้ำหนักภายในของตน แม้ว่าเราจะไม่สามารถหารูปแบบของกฎหรือทฤษฎีสำหรับทุกสิ่งเช่นนั้นได้ แต่แนวคิดปรัชญาแบบกรณีกรรมน่าจะมีคุณค่าบางอย่างสำหรับเราในการพิจารณา

ประการต้นที่สุด คือ การทำงานต้องเป็นอิสระ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นอิสระจากแรงโน้มน้ำหนักต่างๆ ได้ทั้งสิ้น แต่ต้องเป็นอิสระที่มากพอที่จะทำโดยมีน้ำใจอิสระ (free will) ประการที่สอง คือ การทำงานเป็นคุณค่าจำเป็นที่เราต้องกระทำโดยพิจารณาบริบทของกฎและระเบียบของงานนั้น เป็นคนที่รู้หน้าที่และบทบาทของงานที่ตนทำ

ประเด็นหลังนี้สะท้อนภาพของสังคมปัจจุบันได้จริงๆ สังคมที่คนอยากทำในสิ่งที่ตนเองอยากทำแต่ไม่รู้จักบทบาท หน้าที่หรือความรับผิดชอบของตน เป็น “สังคมที่ฉันทิมีสิทธิแต่ไม่เคยรับผิดชอบ” “สังคมที่ครูอยากเป็นพ่อค้าความรู้” “สังคมที่นักเรียนอยากเป็นนักแสดง” “สังคมที่พระอยากเป็นนักการเมือง” งานจึงทำให้เราไต่ตรงถึงหน้าที่ บทบาท และความรับผิดชอบต่อกฎกติกาในสนามงานของเราเช่นกัน

..เพราะคนสมัยนี้.. รู้จักความต้องการของตนเองมากกว่าหน้าที่ ความรับผิดชอบและบทบาทจริงๆ

งาน : เราสามารถทำ “งาน” โดยไม่มี
สังคมได้ไหม?

พระสงฆ์และปราชญ์ในสมัยศตวรรษที่ 17 จอห์น โดนนี ได้เขียนบทกวีเปรียบ เทียบไว้ว่า “มนุษย์มิใช่เกาะร้าง”⁷ (นักคิด นักเขียนหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ว่ามนุษย์ เป็นสัตว์ที่ต้องการสังคม เป็นความจริงที่ถูก สร้างไว้แต่กำเนิดโดยไม่สามารถปฏิเสธและ หลีกหนีได้ สิ่งเหล่านี้ได้ถูกยืนยันโดยความ คิดในสังคายนาวาติกันที่ 2 และนักคิดร่วม สมัย เช่น เบอ์นาร์ด แฮริง (Bernard Haring)⁸ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิรูปศาสนา คริสต์ โรมันคาทอลิก เมื่อราวปลาย ศตวรรษที่ 20

แต่เมื่อเราพิจารณามองลึกไปถึงความ จริงเรื่องของการงาน มนุษย์มีความจำเป็นที่จะ ต้องอาศัยสังคมในความร่วมมือและประสาน งานเพื่อให้ผลของการงานบรรลุความสำเร็จ แต่ เมื่ออยู่ในบริบทของสังคม มนุษย์กลับพบ ความจริงบางประการว่า เป้าหมายและความ สอดคล้องของหน้าที่ระหว่างเรากับผู้อื่น อาจจะไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน หรือหาก จะพิจารณาแบบเป็นทางลบที่สุดก็คือ ความ รู้สึกที่ว่าตนกำลังเป็นคนแปลกหน้าในชุมชน ของตนเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทใจกับ

สมาชิกในชุมชนก็ได้แปรเปลี่ยนไป ขาด ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้น

สถานะที่กล่าวมาอาจจะทำให้มีตัวตน ของเราแปลกแยกไปจากปกติ แยกแยกจาก สังคม (alienation)⁹ ซึ่งจะส่งผลกระทบ อย่างรุนแรงในทัศนคติที่มีต่อสมาชิกในชุมชน นั้น รวมทั้งสังคมโดยรวม นำไปสู่ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจ หวาดระแวง ไม่กล้าพูดจาอย่างตรงไปตรงมา

ในเมื่อเราไม่สามารถปฏิเสธความจริง ของสังคมได้...เราจะดำรง “ชีวิตแห่งงาน” ของเรายาได้บริบทสังคมได้อย่างไร

ในปัจจุบันมีผู้กล่าวถึงความสำคัญ ของ “จริยธรรมของงาน” กันมากขึ้น เนื่องจากปัญหาต่างๆ ได้สะท้อนเด่นชัดถึง ความบกพร่อง และความเสื่อมโทรมทาง ศีลธรรมหรือจริยธรรมของผู้คนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองที่ได้รับ อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเน้นการ สร้างสรรค์ทางวัตถุ และการแสวงหาความสุข สบายให้แก่ชีวิตด้วยการพัฒนาเครื่องอำนวยความสะดวก และรูปแบบความบันเทิงต่างๆ ได้เข้าสู่สังคมเมืองอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

⁷ <http://www.vision.org/visionmedia/social-relationships-introvert-vs-extrovert/50363.aspx>

⁸ <http://www.ewtn.com/library/CATECHSM/FREEFAL.HTM>

⁹ http://www.dhiravegin.com/detail.php?item_id=00086

อิทธิพลของการสื่อสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้คนในชนบทหลั่งไหลกันอพยพเข้าสู่เมืองหลวงอย่างมากมาย และต่อเนื่อง จิตใจของผู้คนที่ยึดเอาประโยชน์ของตนเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้อื่น การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนลดน้อยลงไปทุกที และจะเพิ่มพูนปัญหาให้แกสังคมมากขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เราจะคงสภาพแห่งเป้าหมายและหน้าที่แห่ง “ชีวิตแห่งการงาน” ของเราในโลกที่มีพลวัตนี้อย่างไร เพื่อคงไว้ซึ่งเป้าหมายและกฎแห่งธรรมชาติแท้ของเรา

เราจะคงชีวิตและ “งาน” แห่งชีวิตของเราด้วยความสัมพันธ์ต่อตัวเอง ต่อผู้อื่น ต่อธรรมชาติ โลกและจักรวาล รวมทั้งต่อสิ่งเหนือธรรมชาติที่เราเชื่อในสิ่งนั้นๆ อย่างไร

งาน : ธรรมชาติ-ธรรมดา-ธรรมะ?

เมื่อข้าพเจ้าได้มองย้อนและไตร่ตรองถึงความหมายของงาน ในนัยยะถึงสิ่งหรือกิจกรรมที่ทำ สำหรับข้าพเจ้า งานถือเป็นส่วนสำคัญของชีวิต เป็นส่วนของชีวิตที่ทำให้ตัวข้าพเจ้าเองเกิดพลวัต การเติบโต และนำความหมายสำหรับชีวิต เชื่อว่าสำหรับทุกๆ คนเช่นกัน งานคงเป็นส่วนสำคัญในธรรมชาติของเราแต่ละคน ที่ต้องทำกิจกรรมใดๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่สำคัญ

ข้าพเจ้าคิดย้อนถึงบทสอนของท่านอาจารย์พุทธทาสบทหนึ่งเกี่ยวกับการทำงาน คือ **อันการงาน คือคุณค่า ของมนุษย์** **ของมีเกียรติ สูงสุด อย่าสงสัย ถ้าสนุก ด้วยการทำงาน เบิกบานใจ ไม่เท่าไร ได้รู้ ธรรม** **นั่นซึ่งจริง เพราะการงาน เป็นตัวการ ประพฤติธรรม กุศลกรรม กล้าปณมา มีค่า ยิ่ง ถ้าจะเปรียบ ก็เปรียบคน นลาตยง นัค** **เดียววัง เกือบนก หลายพกมา คือการงาน** **นั่นต้องทำ ด้วยสติ มีสมาธิ ขันติ มี** **อุตสาหะ มีสัจจะ มีทมะ มีปัญญา มีศรัทธา** **และกล้าหาญ รักงานจริง**

สำหรับข้าพเจ้าแล้ว การทำงานเป็นธรรมชาติของชีวิตที่แท้ แม้แต่เป็นเด็กน้อย ก็มีความต้องการจำเป็นที่จะเรียนรู้ต่อ “งาน” ของตน หรือแม้เมื่อเราเป็นผู้ใหญ่งานยิ่งมาก “หมวก” ยิ่งเยอะ เราก็ต้องเรียนรู้การจัดการงานโดยไม่ได้ละเลย “งานที่สำคัญที่สุด” ของชีวิต คือ ความหมายแห่งตัวตนของเรา

งานจึงไม่ได้เป็นภาระที่เกินเลย แต่เป็นธรรมชาติแห่งชีวิตที่เราจำเป็นต้องเรียนรู้เป้าหมายแห่งชีวิต หน้าที่แห่งชีวิตและความสัมพันธ์ต่อตนเองและผู้อื่น จึงอาจกล่าวได้ว่างานเป็น “ธรรมดา” มิได้เป็นภาระที่หนักเกินเลย เพียงแต่เราต้องก้าวเดิน และเรียนรู้ทุกอย่างก้าวของชีวิตด้วยการ “ทำ” อย่างมีคุณค่า

มากกว่านั้น แรงจูงใจสู่คุณค่านับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานแห่งชีวิตนี้เช่นกัน หากความปรารถนาของหัวใจเรามาจากสิ่งใด ชีวิตของเราก็จะสืบต่อไปยังเป้าหมายนั้นในทุกขณะจิต

คำของอาจารย์พุทธทาสเป็นสิ่งสอนใจได้ดีว่า การทำงานโดยมุ่งมั่นให้เป็นผลดีเป็นสิ่งที่มีความหมาย มิใช่เพียงเพื่อตัวเราแต่เพื่อหลายคนที่แวดล้อมกับเราด้วย มากกว่านั้น หากเราตระหนักรู้ด้วยสติ (awareness) มีจิตใจที่ใส่ใจจดจ่อ (commitment and concentrate) รู้จักข่มใจและรักษาตน ด้วยความจริง ความคิด ด้วยศรัทธา และความกล้าหาญ

- » งานจึงเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือแห่งธรรมชาติของมนุษย์
- » งานจึงเป็นคุณค่าในความธรรมดาของชีวิตประจำวันของตัวตนของเรา
- » และงานจึงเป็นเครื่องหมายแห่งการแสดงออกถึงคุณค่าดั้งเดิมที่เราเชื่อถือ
- » งานจึงเป็นธรรมชาติ-ธรรมดา-ธรรมดาแท้ สำหรับตัวเราแต่ละคน
- » และไม่มีใครจะบอกได้เลยว่า ตัวเองไม่มีงาน..หากงานคือชีวิต คุณมีงานเสมอ

สรุป

ในทางฟิสิกส์ งาน (work) คือ ผลของแรงที่กระทำต่อวัตถุแล้วทำให้วัตถุเคลื่อนที่ไปตามแนวราบ งานเป็นปริมาณที่สามารถคำนวณได้จากความสัมพันธ์ คือ

$$\text{งาน} = \text{แรง (นิวตัน)} \times \text{ระยะทาง (เมตร)}$$

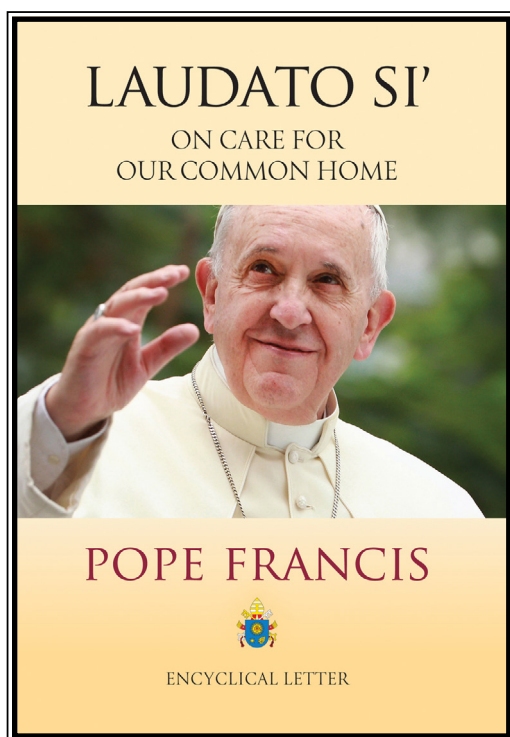
- » ...หากเรามอง “งาน” จากสูตรฟิสิกส์พื้นๆนี้ ด้วยมุมมองของ “ชีวิต”
- » ...แรงก็นิวตันแล้ว...ที่เราได้ต่อสู้ส่ำหทัยพยายาม ออกแรงมาเพื่อให้ “ชีวิต” เกิดผล
- » ...ระยะทาง..อีกเท่าไร...คงไม่มีใครตอบได้

แต่ถ้าเราปรารถนาให้งานของเราเป็นที่จดจำ...สิ่งที่เราทุกคนอาจทำได้ คือ ใช้ “แรงทุกๆ นิวตัน” ที่คุณมีเพื่อสร้าง “ความหมาย” ให้กับ “งานแห่งชีวิต” ของคุณให้สำเร็จตาม “เป้าหมาย” ครอบถ้วนใน “หน้าที่” และถูกต้องใน “ความสัมพันธ์” กับทุกๆ คนและทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมในชีวิตของคุณด้วย

...และขอพระเจ้าอวยพร “งาน” ของท่านเสมอ

แนะนำหนังสือ

บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ พระสมณสาส์น “ขอคำสรรเสริญจงมีแด่พระองค์”
LAUDATO SI : ว่าด้วยการเอาใจใส่ดูแลบ้านส่วนรวมของเรา
ผู้เขียน สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส
ผู้จัดพิมพ์ Vatican Press
พิมพ์ครั้งแรก 2015/2558
จำนวนหน้า 124 หน้า

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

พระสมณสาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสมุ่งประเด็นไปที่ “ระบบนิเวศที่สมบูรณ์” พร้อมกับการพิทักษ์ธรรมชาติของโลก ด้วยความยุติธรรมต่อคนยากจน และคนที่เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายมากที่สุด ด้วยพระองค์ตรัสว่า ในสถานการณ์ของโลกปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่ทัศนคติ ความคิด สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเรากับพระเจ้า เรากับเพื่อนมนุษย์ และเรากับธรรมชาติ เพื่อให้ชีวิตกลับคืนสู่ความสมดุล และมีความกลมกลืนอีกครั้งหนึ่ง การกลับตัวกลับใจใหม่ในท่าทีที่ถูกต้องเท่านั้น เราจึงจะสามารถจัดการ กับการคุกคามที่โลกเรากำลังเผชิญอยู่ในทุกวันนี้ พระองค์ยืนยันว่า แม้ว่าวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ดีที่มีอยู่ ซึ่งทำให้เราสามารถได้ยินเสียงเรียกร้องของผืนโลก แต่ว่าการเสวนาและการศึกษาก็เป็นกุญแจสำคัญสองดอกที่สามารถ “ช่วยเราให้รอดพ้นจากการทำลายตนเอง ซึ่งปัจจุบันกำลังโหมกระหน่ำเราอยู่”

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสได้ตรองและตั้งคำถามที่ทำทลายมาก ในสภาวะที่ภูมิอากาศของโลกผันแปรแบบเฉียบพลัน และระบบนิเวศผกผัน พระองค์จึงตั้งประเด็นว่า “โลกชนิดไหนกันที่พวกเราจะส่งมอบต่อให้กับผู้ที่จะมาภายหลัง ต่อลูกหลานที่กำลังเจริญเติบโต?”

คำตอบที่พระองค์เสนอนั้น เรียกกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง ในระบบการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม รวมถึงวิถีชีวิตของเราแต่ละคนด้วย ในสมณสาสน์ “ขอคำสรรเสริญจงมีแด่พระองค์” (LAUDATO SI) จึงมีเนื้อหาสาระดังนี้

วิเคราะห์ บทที่ 1 การทำลายที่สำคัญที่สุดที่กำลังเผชิญกับ “บ้านส่วนรวมของเราคือผืนแผ่นดินโลกนี้”

» อากาศเป็นพิษ ขยะ และความมั่งง่ายชอบทิ้งขว้าง : “โลกซึ่งเป็นบ้านสวนของพวกเราดูเหมือนกำลังกลายเป็นกองขยะส่งกลิ่นเหม็นคุ้งไปทั่ว”

» การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : “เราทราบว่ามีสิ่งหนึ่งที่กำลังทำลายมนุษย์ทุกวันนี้ แต่หลายคนที่มีอำนาจทางทรัพยากร เศรษฐกิจ และการเมืองดูเหมือนมัว แต่สาละวนอยู่แต่เล่นลิ้นกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือปิดบังปัญหาดังกล่าว”

» น้ำ : “การมีน้ำสะอาดที่สามารถดื่มได้เป็นสิทธิสากลพื้นฐานของมนุษย์” แต่ประชากรส่วนใหญ่โดยเฉพาะเด็กต้องเจ็บไข้ได้ป่วย และเสียชีวิตลงเพราะดื่มน้ำที่มีเชื้อโรค”

» ความหลากหลายของชีวิตสัตว์และพืช : “แต่ละปีเราจะเห็นการสูญ

พันธุ์ของสัตว์และพืชนับพันชนิด” เราไม่อาจเดาถึงผลร้ายที่จะตามมา เพราะ “เราทุกคนที่เป็นสัตว์มีชีวิตต่างต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน” บ่อยครั้งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจข้ามชาติเป็นอุปสรรคต่อการปกป้องคุ้มครองกัน

» ความล้มเหลวของการจัดระบบสังคม : รูปแบบปัจจุบันของการพัฒนาสังคม ส่งผลร้ายต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ส่วนใหญ่ และ “หลายเมืองใหญ่ๆ ขาดโครงสร้างที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งใช้พลังงานและน้ำมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น”

» ความไม่เท่าเทียมในโลก : ปัญหาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อคนที่ตกอยู่กับความเสี่ยงที่จะได้รับอันตราย รวมถึงมนุษย์ส่วนใหญ่ของโลก การแก้ไขไม่ได้อยู่ที่การลดอัตราการผลิต แต่ต้องแก้ที่การบริโภคสุดโต่ง

วิเคราะห์ บทที่ 3 พูดถึงรากเหง้าของปัญหาที่เป็นสาเหตุแห่งวิกฤติที่กำลังทวีเพิ่มขึ้นทุกๆ วัน ซึ่งมาจาก

» เทคโนโลยี : ยุคแห่งเทคโนโลยีนำเอาความเจริญก้าวหน้ามาสู่การพัฒนาที่ค่อนข้างยั่งยืน แต่ละเลยไม่คำนึงถึงหลัก “จริยธรรม” ความ

ก้าวหน้า “ให้ความรอบรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางเศรษฐกิจแก่คนบางคน หรือคนกลุ่มน้อยเท่านั้น ซึ่งทำให้คนเหล่านั้นกลายเป็นเจ้านายของมวลมนุษย

» สภาวะจิตที่หมกมุ่นหลงใหลในเทคโนโลยี : “เศรษฐกิจจับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทุกอย่างโดยเล็งผลกำไรเป็นที่ตั้ง แต่ในตัวมันเองนั้นการตลาดไม่สามารถรับรองถึงการพัฒนามนุษย์และสังคมแบบองค์รวมได้

» มนุษย์คือศูนย์กลางของชีวภาพ : ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติและกล่มสลายของสังคมเป็นผลของการที่มอง “ทุกสิ่งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่งดงามนอกจากว่ามันนำมาซึ่งผลประโยชน์สำหรับตนเอง”

» แรงงาน : ระบบนิเวศที่สมบูรณ์จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณค่าของแรงงานเพื่อทุกคนสามารถที่จะมีงานทำ นี่เป็นการทำธุรกิจเลวร้ายต่อสังคมที่ไม่ยอมลงทุนกับคนเพื่อที่จะทำกำไรในระยะสั้น

» เทคโนโลยีด้านชีววิทยา : “Genetically modified organism (GMO)” เป็นประเด็นที่สลับซับซ้อนเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วย

แก้บางปัญหาได้ก็จริง แต่ว่ามันก็นำเอาปัญหามาด้วยเช่นกัน เช่น ที่ดินตกอยู่ในกำมือของเจ้าของเพียงไม่กี่คน ตัดแข้งตัดขาของเกษตรกรรายย่อย ทำลายระบบชีวภาพและระบบนิเวศ

ดังนั้นการแก้ปัญหาแบบนิเวศจะอยู่ตรงไหน? ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาที่กล่าวไว้ข้างบนและน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุด

คำสอนจากบทที่ 2 พระวาจาพระเจ้าเรื่องการสร้างสรรค์ : ตำรวจพระกัมภีร์ทั้งพระธรรมเก่าและพระธรรมใหม่ เพื่อแสดงให้เห็นว่าชีวิตมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กับพระเจ้า กับเพื่อนมนุษย์ และกับโลกที่ถูกสร้างขึ้น เราต้องยอมรับความบาปของเรา เมื่อเราทำลายความสัมพันธ์ดังกล่าว และต้องตระหนักถึง “ความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่” ที่เราต้องมีต่อสิ่งสร้างของพระเจ้า

ข้อเสนอจากบทที่ 4 การจัดระบบนิเวศที่บริบูรณ์ : เราจำเป็นต้องค้นหาความจริงใหม่แห่งความยุติธรรม ซึ่งหมายความว่า “การวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่อาจที่จะแยกออกจากการวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวกับมนุษย์ ครอบครัว การงาน เศรษฐกิจ และ

การเมือง” ในขณะเดียวกันการแก้ปัญหาต้องมีพื้นฐานบน “การเลือกเข้าข้างเพื่อนร่วมโลกพี่น้องชาย-หญิง ของเราที่ยากจนที่สุด”

ข้อเสนอจากบทที่ 5 การเสวนา : วิธีเข้าถึงปัญหาและการลงมือปฏิบัติ เน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมี “การอภิปรายที่มีใจเปิดกว้างและซื่อสัตย์ เพื่อที่ผลประโยชน์พิเศษของบางคนหรือบางกลุ่มหรืออุดมการณ์บางอย่างจะไม่ได้ไปขัดกับความดีส่วนรวม” พระศาสนจักรไม่ประสงค์ที่จะไปจัดการระบบเรื่องวิทยาศาสตร์หรือเปลี่ยนแปลงนโยบายใดๆ แต่พระศาสนจักรสามารถส่งเสริมการเสวนาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในระดับโลกและระดับท้องถิ่น เพื่อการตัดสินใจที่โปร่งใส การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งพร้อมที่จะเสวนาด้วยความเคารพ กับผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างกัน และกับโลกวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอจากบทที่ 6 การศึกษาการเปลี่ยนใจใหม่ การมุ่งชีวิตฝ่ายจิต :

» **การศึกษา :** พระสันตะปาปาขอร้องให้โรงเรียน ครอบครัว สื่อและพระศาสนจักรทุกส่วนช่วยกันหล่อหลอมนิสัยและพฤติกรรม การเอาชนะการเห็นแก่ตัวขณะที่เปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต และรู้จักประมาณใน

การบริโภคซึ่งจะสามารถ “กดดันผู้มีอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม” ให้เกิดการเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญในสังคมได้

» การเปลี่ยนแปลงหัวใจใหม่เกี่ยวกับระบบนิเวศ : นักบุญฟรังซิสแห่งอัสซีซีในฐานะที่เป็นต้นแบบของ “ความห่วงใยอย่างจริงจังในการปกป้องพิทักษ์โลก” ซึ่งท่านแสดงให้ปรากฏในรูปแบบของความกตัญญูต่อพระเจ้า ในสิ่งสร้างบนผืนแผ่นดินโลก การมีใจกว้าง ความคิดสร้างสรรค์ และการที่มีใจกระตือรือร้น

» ชีวิตฝ่ายจิต : สมณสาส์นจบ

ด้วยภาวนาสองบทเป็นการแสดงถึงความเชื่อในพระเจ้านั้น สามารถหล่อหลอม และเป็นแรงบันดาลใจให้เราปกป้องธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ พระตรีเอกภาพแบบฉบับของครอบครัวศักดิ์สิทธิ์และความหวังของเราก็จะได้รับชีวิตนิรันดรสามารถสอน กระตุ้น และเพิ่มความเข้มแข็งให้เราสามารถปกป้องพิทักษ์ธรรมชาติโลกที่พระเจ้าทรงประทานให้กับเรา

(นำเสนอโดย วิษณุ ัญญอนันต์)
สรุปจากเนื้อหาข่าวสารของวิทยุวาติกัน

แนะนำหนังสือ

บาทหลวงสมชัย พิตยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ

2000 ปีแห่งการประกาศข่าวดี

ผู้แปลและเรียบเรียง

คุณพ่อโรแบร์ต โกสเทม M.E.P.

ผู้จัดพิมพ์

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระสงฆ์และผู้ถวายตัว (กพส.)

พิมพ์ครั้งที่สอง

12 มิถุนายน ค.ศ.2015

จำนวนหน้า

448 หน้า

ชื่อหนังสือ

2000 ปีแห่งการประกาศข่าวดี

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ในโอกาสปี “ปีติมหากรุณ” ฉลองครบรอบ 2000 ปีแห่งการประสูติของพระเยซูเจ้า นักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 พระสันตะปาปาได้เชิญชวนให้คริสตชนทุกคนได้มีส่วนร่วมทำพันธกิจการประกาศข่าวดีใหม่ “จงแล่นเรือออกไปที่ลึก” (ลก5:4) “ให้จดจำอดีตด้วยความกตัญญู เจริญชีวิตปัจจุบันด้วยความกระตือรือร้น มองอนาคตด้วยความวางใจ เพราะพระเยซูคริสตเจ้าทรงเหมือนเดิมเสมอ ทั้งอดีต ปัจจุบันและตลอดไป” (ฮบ13:8)

คุณพ่อโรแบร์ต โกสแตม M.E.P. ได้แปลและเรียบเรียง “หนังสือ 2000 ปีแห่งการประกาศข่าวดี” เพื่อคริสตชนทุกคน โดยเฉพาะคริสตชนฆราวาสได้ศึกษาการประกาศข่าวดีในอดีต ตั้งแต่ยุคแรกเริ่มพระศาสนจักรสมัยอัครสาวก และการพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในประวัติศาสตร์ บรรดาคริสตชนธรรมดาได้พบกับความยินดีและความยากลำบาก การฟันฝ่าอุปสรรค การเสียสละ อุทิศตน แม้ในขั้นการเป็นมรณสักขีคือ การละชีวิตเป็นพยานยืนยันความเชื่อตามแบบอย่างพระคริสตเจ้า มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประกาศข่าวดีแก่นุชนัยทุกคนให้เหมาะกับยุคสมัย จนถึงสมัยปัจจุบันสมัยหลังสังคายนาวาติกันที่ 2 เพื่อผู้อ่านจะได้รับแสงสว่างความเข้าใจ แรงดลใจ ในการสืบสานพันธกิจ

การเป็นพยานถึงพระคริสตเจ้า และการประกาศข่าวดีของพระองค์ในโลกปัจจุบัน

หนังสือนี้มีเนื้อหาตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 34 บท เนื้อหาโดยย่อมีดังนี้

1) บทที่ 1-3 สมัยระยะเวลา 300 ปีแรกของคริสตศาสนา

* บทที่ 1 พระเยซูเป็นพระเมสสิยาห์หรือพระคริสต์ กล่าวถึง

1. ประวัติความเป็นมาของการประกาศข่าวดี 2. ผู้ประกาศข่าวดีทุกคนยืนยันว่าพระคริสตเจ้าทรงใช้ท่านไปประกาศข่าวดี

* บทที่ 2 พระศาสนจักรสมัยอัครสาวกกล่าวถึง

1. บรรดาอัครสาวกประกาศข่าวดีให้ชาวกรุงเยรูซาเล็ม ทราบว่าพระเยซูเจ้าเป็นพระเมสสิยาห์ 2. การประกาศข่าวดีแก่ชนที่ถือวัฒนธรรมกรีก 3. ธรรมเนียมแรก 4. เมืองอันติโอกเป็นศูนย์กลางการส่งธรรมทูตออกไปประกาศข่าวดีทั่วโลก 5. เปาโลเป็นสาวกของคนที่ไม่ใช่ชาวยิว 6. กลุ่มคริสตชนที่อยู่ ในสังกัดอัครสาวกยอห์น 7. ชีวิตของพระศาสนจักรในสมัยอัครสาวก 8. รูปการแพร่ธรรมสมัยอัครสาวก

* บทที่ 3 พระศาสนจักรตั้งแต่ปลายศตวรรษที่1 จนถึงช่วงเวลาเกิดสันติภาพในสมัยจักรพรรดิคอนสแตนติน ค.ศ.313 กล่าวถึง 1. มีการยกเลิกศาสนาบริกรจาริกเปลี่ยนเป็นศาสนาบริกรประจำกลุ่มคริสตชน 2. คริสตชนแพร่ธรรมโดยการบอกเล่ากับเพื่อนพี่น้องคนต่างศาสนา 3. จริยธรรมของคริสตชนสมัยแรก 4. คริสตชนเชื่อว่าได้ประกาศข่าวดีไปทั่วโลกแล้ว 5. ขั้นตอนในการเจริญก้าวหน้าของคริสตศาสนา

2) บทที่ 4-6 พระศาสนจักรสมัยจักรพรรดิคอนสแตนติน จนถึงสมัยชนชาติผู้บุกรุกยุโรปทั้งหมดได้ยอมรับนับถือคริสตศาสนา

* บทที่ 4 พระศาสนจักรตั้งแต่รัชสมัยของจักรพรรดิคอนสแตนติน จนถึงอวสานของจักรวรรดิโรมัน กล่าวถึง 1. พระศาสนจักรกับผู้มีอำนาจฝ่ายบ้านเมือง 2. คริสตศาสนาภายในจักรวรรดิโรมันแผ่ขยายอย่างรวดเร็ว 3. การแพร่ธรรมนอกเขตอาณาจักรโรมัน 4. พระศาสนจักรท้องถิ่นแยกตัวเป็นเอกเทศจากพระศาสนจักรสากล

* บทที่ 5 ยุโรปปรับคริสตศาสนา กล่าวถึง 1. พวกเยอรมันบุกรุกอาณาจักรโรมัน 2. พวกบาร์บารีเรียนในอาณาจักรโรมันเก่ากลับใจเป็นคริสตชน 3. ประเทศไอร์แลนด์รับธรรมทูตมาประกาศข่าวดีแล้วส่งธรรมทูตของตนไปประกาศข่าวดีในประเทศอื่น 4. การประกาศข่าวดีแก่พวกแองเกลส์-แซ็กซอน 5. การรุกรานของพวกอาหรับ 6. สถานะของคริสตศาสนาในศตวรรษที่ 7

* บทที่ 6 ชนภาคเหนือและภาคตะวันออกของยุโรปเข้าศาสนาคริสต์ กล่าวถึง 1. วิธีการประกาศข่าวดี 2. พวกเยอรมันบนแผ่นดินใหญ่ 3. ธรรมทูตยิ่งใหญ่ในเยอรมัน 4. ชนชาติสแกนดิเนเวีย 5. การประกาศข่าวดีแก่พวกสลาฟเป็นครั้งแรก 6. การประกาศข่าวดีแก่พวกแม็กยาร์และชาวโปแลนด์ 7. ชาวรัสเซียแห่งมณฑลเคียฟ (KIFV) เข้าศาสนาคริสต์ 8. ไปถึงประเทศจีน 9. หนังสือพันธปีแห่งการประกาศพระวรสาร

3) บทที่ 7-9 การประกาศข่าวดีในสมัยประชาคมคริสตังของยุโรปและการกำเนิกระบบงานธรรมทูต พระสังฆราชธรรมทูต

* บทที่ 7 การประกาศข่าวดีในสมัยประชาคมคริสตังของยุโรป กล่าวถึง 1. ประชาคมคริสตัง 2. งานธรรมทูตและสงครามครูเสด 3. ผลดีและผลเสียของสงครามครูเสด และการตั้งคณะนักบวชภิกษาจารย์ 4. งานธรรมทูต 5. การรุกรานของมองโกล (Mongols)

* บทที่ 8 กำเนิดของคำสอนและระบบของงานธรรมทูต กล่าวถึง 1. คำสอนเกี่ยวกับงานแพร่ธรรม 2. องค์การพิเศษเพื่อการประกาศข่าวดี 3. บทบาทของสันตะสำนักและระบบการประกาศข่าวดีของสันตะสำนักเกี่ยวกับงานแพร่ธรรม

* บทที่ 9 กำเนิดของพระสังฆราช-ธรรมทูต กล่าวถึง 1. การตั้งอัครสังฆมณฑลข่านบาลิก (Khanbaliq, ปักกิ่ง) ค.ศ.1307 2. อัครสังฆมณฑลแห่งซุลตานียะห์ (Sultaniyeh) 3. การประกาศข่าวดีทางภาคเหนือของทะเลดำและตามเทือกเขาคอเคซัส 4. การประมิผลงานแพร่ธรรมในสมัยกลาง

4) บทที่ 10-12 การพบแผ่นดินใหม่และการประกาศข่าวดีในดินแดนใหม่

* บทที่ 10 การพบแผ่นดินใหม่และการประกาศข่าวดี กล่าวถึง 1. ความเจริญทางวิทยาการในการเดินเรือทะเล 2. ระบบนายทุนพาณิชย์ของนครรัฐและของรัฐ 3. เศรษฐกิจเป็นเหตุจูงใจประการหนึ่งที่ผลักดันชาวยุโรปไปยังแผ่นดินที่ห่างไกล 4. วัฒนธรรมและศาสนาเป็นเหตุจูงใจให้เดินทางไปยังแผ่นดินใหม่

* บทที่ 11 ที่มาของอำนาจในการยึดครองแผ่นดินใหม่มาปกครอง กล่าวถึง 1. สมณกฤษฎีกาบัญชาให้ประกาศสงครามครูเสดและการแบ่งเขตปกครอง 2. ระบบการปกครองอาณานิคม 3. ธรรมทูต

* บทที่ 12 การประกาศข่าวดีการล่าอาณานิคม และมโหรรษคริสตัง กล่าวถึง 1. ความรุนแรงในการรบเพื่อยึดดินแดนใหม่ 2. การรณรงค์เพื่อความยุติธรรม

5) บทที่ 13-23 การสถาปนาสมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อ (Propaganda Fide) และการประกาศข่าวดีในประเทศต่างๆในศตวรรษที่ 15-18

* บทที่ 13 การสถาปนาสมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อ (Propaganda Fide)

* บทที่ 14 การประกาศข่าวดีในแอฟริกา ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. สงครามครูเสด การสำรวจแผ่นดินใหม่ และการแพร่ธรรม 2. ความผิดหวังจากการประกาศข่าวดีในประเทศคองโก 3. สาเหตุและสรุปผลความล้มเหลว 4. งานธรรมทูตในที่ต่างๆ ของแอฟริกา

* บทที่ 15. การประกาศข่าวดีในแผ่นดินอเมริกา ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. อาณานิคมของสเปน 2. อาณานิคมของโปรตุเกส:บราซิล (Brazil)

* บทที่ 16. การประกาศข่าวดีในอเมริกาเหนือ ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. อเมริกาเหนือ:อาณานิคมฝรั่งเศสและอังกฤษ 2. อาณานิคมอังกฤษในอเมริกา

* บทที่ 17. การประกาศข่าวดีในประเทศญี่ปุ่น ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. ระบบบาโดโรอาโด (การปกครองแบบโปรตุเกส) 2. วิธีการแพร่ธรรมสองลักษณะของนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ 3. ศตวรรษของคริสตังในญี่ปุ่น 4. ความพินาสของประชาชนคริสตังชาวญี่ปุ่น

* บทที่ 18. การประกาศข่าวดีในประเทศอินเดีย ศตวรรษที่ 15-18

กล่าวถึง 1. กลุ่มคริสตชนของนักบุญโทมัส 2. วิธีแบบ “ตามูลาราช” ไปสู่วิธีปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของคนพื้นเมือง 3. ปัญหาใหม่ 4. มิสซังลูเธอเรียนที่แฟรงควิบาร์(ตรังกัมปาฏี)

* บทที่ 19.การประกาศข่าวดีในประเทศจีน ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. มาเก๊า:ประตูทางเข้าสู่ประเทศจีน 2. นักปราชญ์ที่มาจากตะวันตก 3. ปัญหาที่ต้องขบคิด 4. ความหวังและวิกฤติ 5. พระศาสนจักรเริ่มเสื่อมลงในศตวรรษที่ 18

* บทที่ 20.การประกาศข่าวดีในประเทศเกาหลี ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. ความล้มเหลวจากการนำคริสตศาสนาเข้าไปในเกาหลีเมื่อครั้งอดีต 2. คณะราชทูต 3. พระศาสนจักรในประเทศเกาหลีก่อตั้ง ค.ศ.1784 4. การการวางแผนจาริกนามบรรพบุรุษและการขอพระสงฆ์เข้าไปประเทศเกาหลี

* บทที่ 21.การประกาศข่าวดีในอินโดจีน ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1. ดังเกียและโคชินไชนา 2. คุณพ่ออเล็กซานเดอร์ เดอ โรดส์ ค.ศ.1593-1660 3. พระสังฆราช

ผู้แทนพระสันตะปาปา “วิกิริโอ อาโปสโตลิโก”

* บทที่ 22.การประกาศข่าวดีในราชอาณาจักรสยาม ศตวรรษที่ 15-18 กล่าวถึง 1.สมัยแรกของการประกาศข่าวดีในสยาม (ค.ศ.1567-1662) 2.สมัยที่สองของการประกาศข่าวดีในสยาม พระคุณเจ้าลึงแบร์ต และพระคุณเจ้าหลุยส์ ลาโน (ค.ศ.1662-1696) 3.สมัยที่สาม: นับตั้งแต่พระคุณเจ้าลาโนมรณภาพ จนถึงพม่ายึดครองกรุงศรีอยุธยา (ค.ศ.1694-1767)

* บทที่ 23 มิสซังต่างๆ ตามทัศนะของชาวยุโรปและวิกฤติของมิสซังในศตวรรษที่ 18 กล่าวถึง 1.จุดหมายของบรรดาธรรมทูต 2.กรณีพิพาทเรื่องพิธีจารีต 3.งานมิสซังในศตวรรษที่ 18 เริ่มเสื่อม

6) บทที่ 24-27 การฟื้นฟูงานแพร่ธรรมในยุโรป ในแดนมิสซังศตวรรษที่ 19 (ค.ศ.1800-1880) และในสยามและการประกาศข่าวดีระหว่าง ค.ศ.1880-1914

* บทที่ 24 การฟื้นฟูงานแพร่ธรรมในยุโรป ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ.1800-1880) กล่าวถึง

1. สถานการณ์ทางการเมืองและศาสนาในรูปแบบใหม่ 2. การจัดระเบียบและแผนการของการแพร่ธรรม

* บทที่ 25 การฟื้นฟูงานแพร่ธรรมในแดนมิสซัง ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ.1800-1880) กล่าวถึง 1. ชาวยุโรปอพยพกระจายออกไปทั่วโลก 2. แคนาดาและสหรัฐอเมริกา 3. ภาคอื่นของอเมริกา 4. ออสเตรเลีย 5. โอเชียเนีย: หมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก 6. อินเดีย 7. จีน 8. เกาหลี 9. อินโดจีน 10. ญี่ปุ่น 11. แอฟริกา 12. งานของพระคุณเจ้าลาวิเชอรี (Lavigerie) ในแอฟริกา 13. มาดากัสการ์ 14. ตะวันออกกลางของเขตยุโรปหรือตะวันตกของเอเชีย

* บทที่ 26 การฟื้นฟูงานแพร่ธรรมในศตวรรษที่ 19 ในสยาม (ค.ศ.1767-1875) กล่าวถึง 1. สมัยกรุงธนบุรี: การฟื้นฟูชีวิต 2. สมัยกรุงรัตนโกสินทร์: การผ่านวิกฤติ 3. สมัยแรกเริ่มของพระศาสนจักรปัจจุบัน

* บทที่ 27 การประกาศข่าวดีระหว่าง ค.ศ.1880-1914 กล่าวถึง

1. การแสวงหาอาณานิคม 2. ประเทศ
จักรวรรดินิยมและมิสซัง 3. สันตะ
สำนักและแดนมิสซัง 4. งานมิสซัง
ของคริสเตียน 5. แดนมิสซัง (ค.ศ.
1880-1914) 6. มิสซังออร์โดดอกซ์

7) บทที่ 28-31 การประกาศข่าวดีใน สยาม ค.ศ.1875-1953

* บทที่ 28 การประกาศข่าวดีใน
สยามระหว่าง ค.ศ.1875-1910
กล่าวถึง 1. ในภาคกลางของประเทศ
สยาม 2. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

* บทที่ 29 งานแพร่ธรรมระหว่าง
ค.ศ.1914-1940 กล่าวถึง
1. สงครามโลกครั้งที่ 1 และงานมิสซัง
2. การจัดระบบและแผนงานของธรรม
ทูต

* บทที่ 30 การประกาศข่าวดีใน
ประเทศสยาม ค.ศ.1910-1932
กล่าวถึง 1. พระสังฆราชผู้แทน
พระสันตะปาปาปกครองมิสซัง
2. โรงเรียนฝึกหัดครูคำสอนและ
โรงเรียนของมิสซัง 3. ชีวิตคริสตัง
4. การประกาศข่าวดีแก่คนต่างศาสนา
5. พระสงฆ์ไทยและธรรมทูต
6. นักบวชชาย-หญิง 7. การตั้งมิสซัง
ราชบุรี

* บทที่ 31 จากประชาธิปไตยถึง
ระบอบเผด็จการและการเบียดเบียน
ศาสนา (ค.ศ.1932-1953) กล่าว
ถึง 1. งานแพร่ธรรมและการอภิบาล
คริสตชนระหว่าง ค.ศ.1932-1940
2. การตั้งมิสซังใหม่ 3. สาเหตุ
ของการเบียดเบียนศาสนาคริสต์
4. การเบียดเบียนศาสนาคริสต์
ในมิสซังกรุงเทพฯ 5. การเบียดเบียน
ศาสนาคริสต์ในมิสซังหนองแสง
6. มรณสักขี 7. องค์แห่งบ้านสอง
คอน 7. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน
ประเทศลาว ระหว่าง ค.ศ.1940-
1945 8. พระสังฆราชใหม่ 2 องค์
ผู้แทนพระสันตะปาปา ค.ศ.1947

8) บทที่ 32-34 คริสต์ทศวรรษสุดท้าย สังคายนาวาติกันที่ 2 และบทส่งท้าย

* บทที่ 32 คริสต์ทศวรรษสุดท้าย
(ค.ศ.1940-1990) กล่าวถึง
1. สงครามโลกครั้งที่สองและแดน
มิสซัง 2. คำสอนของพระศาสนจักร
เกี่ยวกับงานแพร่ธรรมในยุคที่บรรดา
ประเทศอาณานิคมได้รับเอกราช
3. แดนมิสซังในช่วงเวลาที่อาณานิคม
ได้รับเอกราช

* บทที่ 33 สังคายนาวาติกันที่ 2
การรับและการปฏิบัติตามข้อตกลง

ของที่ประชุม กล่าวถึง 1. หัวเลี้ยว หัวต่อแห่งทศวรรษ ค.ศ.1960-1970 2. การประกาศข่าวดีตามคำสอนของ สังคายนาวาติกันที่ 2 ตามเอกสาร ของสังคายนา 6 ฉบับ 3. การ ประยุกต์คำตัดสินของสังคายนา 4. คริสตศาสนาซึมซาบเข้าสู่วัฒนธรรม (Inculturation)

* บทที่ 34 บทส่งท้าย กล่าวถึง 1.(Inculturation) “พระเจ้าได้รับการป่าวประกาศทั่วโลก แล้ว” 2. (Inculturation) ทุก ประชาชาติของโลกมีหนทางที่จะเข้า ศาสนาคริสต์ได้หรือไม่? 3. (Inculturation) ศาสนาคริสต์และศาสนา อื่นๆ 4. (Inculturation) งานแพร่ ธรรมในโลกปัจจุบัน 5. (Inculturation) การแพร่ธรรมและการเป็น ประจักษ์พยาน 6. (Inculturation) การแพร่ธรรมและการเสวนา (Dialogue) 7. (Inculturation) สถิติ ค.ศ.1999

หนังสือ “2000 ปี แห่งการประกาศ พระวรสาร” เป็นหนังสือที่น่าอ่านเพื่อเสริม สร้างความเข้าใจและจิตสำนึกทาง ประวัติศาสตร์โดยเฉพาะประวัติศาสตร์แห่ง ความรอด คริสตชนเชื่อว่า “พระเจ้าทรงรัก โลกอย่างมาก จึงประทานพระบุตรเพียง พระองค์เดียวของพระองค์ เพื่อทุกคนที่มี ความเชื่อในพระบุตรจะไม่พินาศ แต่จะมี ชีวิตนิรันดร์” (ยน3:16) “พระเจ้าทรงมี พระประสงค์ให้ทุกคนได้รับความรอดพ้น และรู้ความจริงที่สมบูรณ์”(1ทธ2:3) คริสตชน ทุกคนได้รับการเรียกให้มีส่วนร่วมพันธกิจ แห่งการประกาศข่าวดี เป็นศิษย์พระคริสต์มี ชีวิตจิตแห่งการภาวนา เป็นหนึ่งเดียวกัน ร่วมประกาศข่าวดีใหม่ในโลกปัจจุบัน

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

ใบสมัครสมาชิก/ต่ออายุสมาชิก/ยกเลิกสมาชิก/เปลี่ยนที่อยู่

ข้าพเจ้า บาทหลวง/ภคินี/นาย/นาง/นางสาว.....มีความจำนง

- () 1.สมัครสมาชิกใหม่ ในนาม () องค์กร (โปรดระบุชื่อ).....
() บุคคล (โปรดระบุชื่อ).....

โดยเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ..... (หรือ ปีที่..... ฉบับที่.....) (ปีละ 3 ฉบับ อัตราค่าสมาชิก ปีละ 300 บาท)
ที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 2.ต่ออายุสมาชิก หมายเลข.....ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 3.ยกเลิกการเป็นสมาชิก หมายเลข.....ตั้งแต่ปี พ.ศ. (หรือ ปีที่).....

() 4.เปลี่ยนที่อยู่ในการจัดส่งวารสาร ของ.....สมาชิกเลขที่.....

เป็นดังนี้ เลขที่.....วัด/โรงเรียน.....

ถนน.....ซอย.....แขวง/ตำบล.....

เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....มือถือ.....โทรสาร.....

() 5.สมทบทุนในการจัดพิมพ์วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ปีที่.....ฉบับที่.....(หากต้องการระบุปี/ฉบับ)

พร้อมกันนี้ ขอส่งเงินค่า () สมาชิกใหม่ () ต่ออายุสมาชิกใหม่

() ยอดค้างชำระค่าสมาชิก () สมทบทุน

เป็นจำนวนเงิน.....บาท (.....)

โดยช่องทาง

() เงินสด () ตัวแลกเงินไปรษณีย์

() ธนาณัติ (สั่งจ่าย “บาทหลวงภคินี/ภคินิ กฤษเจริญ”) ปณ.ออมใหญ่ 73160

() โอนเข้าบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทสโก้ โลตัส สามพราน นครปฐม

บัญชีเงินฝาก ออมทรัพย์ ชื่อบัญชี นายภคินี กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4

โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก

(ถ้ามี) มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์

ลงชื่อ.....ผู้สมัครสมาชิก

วันที่...../...../.....